

Črnomelj je slavil

Ob krajevnem prazniku na stadionu odkrili spomenik članom nogometnega kluba Bela krajina

ČRNO MELJ — Za krajevni praznik, ki ga tri črnomaljske mestne skupnosti praznujejo v spomin na noč med 11. in 12. avgustom, ko so leta 1941 prvi belokranjski borci napadli sovražnikovo stražo pri železniškem mostu v Vranoviču, je bilo letos še posebej slovesno.

Predsednik krajevnega odbora SZDL Bojan Košir je v slavnostnem govoru orisal razvoj mesta v zadnjem letu, ko so z dobro povezanostjo delovnih organizacij in krajevnih skupnosti uspeli urediti za 170 milijonov dinarjev naložbo na področju elektrifikacije, novogradenj in vzdrževanja ulic in cest. Ob prazniku so zaslužnim v krajevnih skupnostih podelili več priznanj, Štefan Šobar, sanitetni polkovnik JLA ter predsednik NK Bela krajina nekaj let pred letom 1941, pa je dobil polaketo mesta Črnomelj.

Na stadionu so odkrili spomenik članom NK Bela krajina, ki so sodelovali v NOB. Spomenik, ki so ga, prav tako kot spomladansko razstavo o klubu, postavili s pomočjo belokranjskih občin, delovnih organizacij, obrtnikov in JLA, je odkril borec in oficir Karel Župančič, o delu kluba pred, med vojno in po njej pa je govoril Tone Malnarčič. Slavnosti, ki so jo popeli pevci mešanega pevskega zbora Bele breze iz Tribuč, godba na pihala iz Črnomlja, folklorna skupina Zeleni Jurij ter oktet črnomaljske osnovne šole, se je udeležilo veliko ljudi. Z zanimanjem so spremljali tudi prijateljske tekme med veterani in člani NK Bela krajina ter pripadniki JLA iz Črnomlja in Vipave.
B. M.

VETERANI MED BRIGADIRJI — Ob letošnjem jubileju, 10-letnici akcije ZMDA Suha krajina, so se v soboto zbrali na delovišču vodovoda Gradenc-Lipje brigadirji nekdanji člani štaba, povabljeni pa so bili tudi drugi, ki so v teh letih tako ali drugače pomagali brigadirjem v Suhi krajini. Za lopate so zgrabili tudi prebivalci Lašč, ki komaj čakajo, da bo voda iz tega suhokranjskega vodovoda pritekla tudi v njihove hiše. Popoldne so bivši brigadirji v prijetnem pogovoru, ki mu je prisostvoval sekretar RK ZSMS Tone Anderlič, preživeli v lovski koči na Komanci. (Foto: J. Pavlin)

ZMAGAL FRANC GRABNAR

VELIKI PODLOG — Aktiv mladih združnikov pri temeljni organizaciji kooperantov krškega Agrokombinata je v nedeljo pripravil izbirno občinsko tekmovalno 17 mladih združnikov in združnic za regijsko tekmovalno, ki bo 25. avgusta prav tako v Velikem Podlogu. Pri mladih združnicah je bil najuspešnejši v treh disciplinah oranju, spretnosti vožnji in teoriji, Franc Grabnar iz Ardra, drugi je bil Marjan Jelenič iz Globočic, tretji pa Ivan Bogovič iz Velikega Kamna. Pri mladih združnicah je bila najboljša Marina Resnik iz Lokev.

NAŠEL ŠTIRI BOMBE
REGERČA VAS — Ivan Ogulin je v soboto, 10. avgusta, za skednjem v Regerči vasi podiral češnje. Med izkopom korenin je v zemlji našel 4 italijanske ročne bombe, ki so tu ležale polna štiri desetletja. Nevaren ostanek iz vojne so tega dne našli tudi ob cesti Bistrica-Grič, kjer je Črnomaljec Martin Orlič odkril topovsko granato.

Rdeče številke pretijo

V Posavju ob polletju višje izgube kot lani

KRŠKO — Posavsko gospodarstvo je ob letošnjem polletju imelo za 290,9 milijona din izgub, kar je za 15 odstotkov več kot v lanskem polletju in kar za četrtno več kot lani. Z rdečimi števkami je poslovalo 7 organizacij združenega dela gospodarstva in dve s področja družbenih dejavnosti.

Največ, skoraj polovico izgube v Posavju, so prigosodarili v krški občini, kjer so štiri izgubarji. Pionir tozđ Togrel neslavno vodi (6,1 milijona din izgube), sledijo Rudnik rjavega premoga Senovo (36,2), Novolevs tozđ Bor Krško (36) in Elektrov tozđ Elektrodistribucija (0,8). Skupna izguba je sicer manjša kot ob polletju lani, vendar skoraj dvakrat višja kot ob zaključnem računu.

Medtem ko so Brežičani najbolj zmanjšali izgube, tudi na račun imevejevega tozđa Tovarna avtomobilskih prikolice, ki je bil več let

Smeli kmetijski načrti

Melioracija na 530 ha v dolini Podturnšičice — Še zložba zemljišč — V srednjeročnem obdobju nameravajo meliorirati še 2.000 ha

ČRNO MELJ — Pred kratkim so se v dolini Podturnšičice začela melioracijska dela na 530 hektarjih. Gre za doslej največjo melioracijo v črnomaljski občini, v grobem naj bi bila zaključena do konca leta, vsa zadeva pa bo stala okoli 110 milijonov dinarjev. Investitor je črnomaljska Kmetijska zadruga, osnovno odvodnjo in melioracijske jarke pa dela novomeško Vodnogospodarsko podjetje.

Kot rečeno, gre za hidro in agromelioracijo, in to na zasebnih zemljiščih, kjer bodo za intenzivno poljedelstvo in živinorejsko proizvodnjo usposobili 427 hektarov površin. Kar na 120 ha se sedaj razprostirajo zamočvirjeni travniki, kjer kosijo enkrat na leto ali pa še to ne.

Večino potrebnega denarja za melioracijo, 80 odstotkov, bodo kot

nepovratna sredstva dobili od slovenske zveze vodnih skupnosti, ostalo pa so bančni krediti.

Z melioracijo in kasnejšo komasacijo računajo, da bodo na tem območju pridelek povečali za polovico. Računajo, da bodo komasacijo lahko izvedli prihodnje leto do oktobra, kajti vsi formalni postopki za komasacijo so že opravljeni.

Nasploh imajo v črnomaljski občini za naslednje srednjeročno obdobje pri intenziviranju kmetijske proizvodnje zelo smele načrte. Za to nameravajo usposobiti kar okoli 2.000 hektarov površin. V izdelavi je že idejna zasnova za pet projektov, in sicer za melioracije v Nerajcu, Dobličah, Petrovi vasi, Semiču in Tribučah v skupni izmeri okoli 700 hektarov, ostale površine pa so tako rekoč po vsej občini. Povsod gre v prvi vrsti za melioracije, kjer je možno, pa bodo izvedli tudi zložbo zemljišč.
A. B.

MLEKO SE NE SPLAČA

KRŠKO — Kmetje spet glasno negodujejo, da ni prav, ker je mleko tako poceni. Največkrat ga primerjajo s ceno kisle vode, ki sama priteče, za mleko pa je treba veliko garanja in tudi stroški so vse večji. Nezadovoljni so tudi z odkupnimi cenami mesa.

Brez prahu iz Jugotantina?

Naložba 100 milijonov dinarjev za čistejši zrak — Dela že nova hladilna linija za fufural

SEVNICA — V mestu in okolici ne manjka nejevolje zaradi onesnaževanja okolice iz Jugotantina, edine taninke v državi.

Zaposlenim v tovarni je neugodno zaradi stalnih pripomb. Zadnja leta si v tovarni (kot tozđu ljubljanske Belinke) prizadevajo neugodne vplive zmanjševati, kar se le da. Ob letošnjem remontu so vgradili novo hladilno linijo za fufural. Občasno se je prej pri tej proizvodnji dvignil oblak prahu, kajpak z nevsčnim vonjem po tem proizvodu. Nova hladilna linija omogoča, da se mehka voda vrača v kotel. Pri tem prihranijo precej mazuta. Prej so ga na tono pridobljenega fufurala porabili 577 kg, sedaj pa pokurijo na isto enoto skoraj 100 kg manj.

Posebno še gospodinje in lastniki avtomobilov se jezijo na nevsčni rdečerjavkasti prah, ki uhaja v zrak iz ciklonov. V tovarni že imajo troje študij, da bi to nevsčnost odpravili. Strokovnjaki namreč menijo, da bi lesni prah od izluženega lesa iz mlinov lahko vpihovali neposredno v kotel. S tem bi cikloni odpadli, del prahu ne bi več uhajal v zrak. Elektropjekt sedaj pripravlja ponudbo. Predvidena rešitev je izvirna, zato tudi raziskave zahtevajo več časa. Dosedanje raziskave so stale 10 milijonov dinarjev, sama izvedba pa bo veljala okrog 100 milijonov dinarjev. V tovarni bi ta

Zvesti so narodnemu izročilu

Planika in Mladi glas iz Toronta v Sevnici

SEVNICA — Minuli četrtek dopoldne sta prispeli v to občino folklorni skupini naših izseljencev iz Kanade.

Sprejeli so jih pred Lisco. Rojaki so si najprej ogledali tovarno, sevnški grad, pri znani gostilni Martina Dolinska pa so se srečali s člani boštanjske folklorne skupine. Predsednik občinske skupšine Jože Bavec je družtvoma naših izseljencev podelil občinsko priznanje — Medaljo Dušana Kvedra-Tomaža. Prišrčno je bilo na večernem nastopu mladih plešalcev v sevnškem gasilskem domu.

Voditeljica obeh skupin, Nevenka Stojan, se lahko pohvali, da ima v daljnji Kanadi kar 125 plešalcev v starosti od 10 do 24 let.

Na evropsko turnejo so prišli s 15 pari. Plešejo dosti na Avsenikove viže in na vrsto zabavno glasbenih viž naših izseljencev v Kanadi ter ostale družbene plesse. Kako se Slovenci najdemo ne glede na razdalje, je pokazalo tudi snidenje družine Šušterič iz Brežic s kar tremi rojaki iz gostujočih skupin.

A. ŽELEZNIK

Iz slaščičarne v bolnišnico

Zaradi zastupitve s sladoledom je moralo 12 oseb ostati na zdravljenju, med njimi 7 otrok — Slaščičarna zaprta — Ni bilo prvič

NOVO MESTO — Adem Jašar Bajrani, lastnik slaščičarne na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu, je moral v četrtek, 8. avgusta ob 16. uri zapreti lokal. Vzrok: množična zastupitev s sladoledom.

Pravzaprav se je zgodba pričela pisati že v sredo, ko sta dva občana v popoldanskem urah v bolnišnici iskala zdravniško pomoč zaradi bolečin v želodcu, pravi signal, da gre za bolj množično zastupitev, pa je bil dan v četrtek, ko je še štirinajst ljudi iskalo zdravniško pomoč. Skupni imenotozđ je bil kmalu razvozan: vseh šest njih je jedlo sladoleđ, vsi pa so ga kumandanta Staneta povsem v središču Novega mesta.

Ob vsem tem je treba zapisati, da je kar 12 občanov ostalo na zdravljenju, med njimi tudi sedem otrok. Najtakoj omenimo veselo vest, ki jo je v ponedeljek sporočil predstojnik otro-

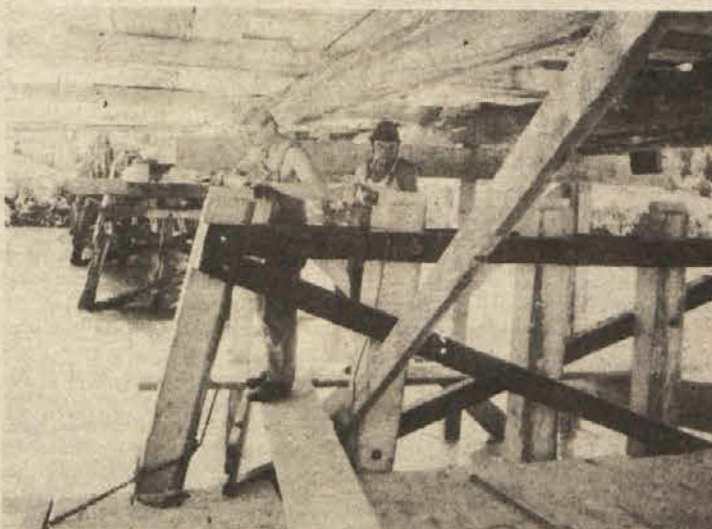
Morebiti pa še tole: zastupitev iz prejšnjega tedna ni prva, ki se je zgodila v tej slaščičarni. Že pred dvajset in več leti je prišlo v tem lokalu, le da je bil takrat lastnik Ademov oče, do hudih zastupitev — tudi s sladoledom.
B. BUDJA

SPET ARHEOLOGI NA AJDOVSKEM GRADCU

VLANJE — Na znani poznoantični naselbini Ajdovski gradec v sevnški občini bodo do konca avgusta potekala nova arheološka izkopavanja. Pred desetletjem je ta dela ob sodelovanju nemških kolegov uspešno vodil pokojni dr. Peter Petru. Raziskovanja sedaj vodita vdova dr. Petruja in Timotej Knific s sodelavci. Odkrivajo zanimive ostanke stare naselbine, kamor so se bili zatekli rimljanski velikaši pred prodirajočimi novimi narodi.

BERITE DANES

- na 2. strani:
- Ni zdravja brez denarja
- na 4. strani:
- Z avtobusi v izgubo
- na 6. strani:
- Zakaj je ušel malček?
- na 7. strani:
- Bolezni se poživljajo na gospodarsko krizo
- na 11. strani:
- Tih, trepetajoče življenje
- na 15. strani:
- Bo prav kmalu ves svet iz plastike?
- na 20. strani:
- Prišla na obisk, da bi delala
- Žalostna veselica

MOST BO KMALU PREVOZEN — Most, ki je prek Krke povezoval vasi Loke in Volavče pri Zalogu, bo konec tedna spet prevozen. Delavci Cestnega podjetja iz Novega mesta že skoraj mesec dni pripravljajo novo leseno konstrukcijo na delu, kjer je pred tremi meseci zgrmel v Krko kamion s priklopnikom, naložen s salonitnimi ploščami. Most bo še naprej imel le 1,5 tone nosilnosti, seveda pa bo domačinom onstran Krke prihranil marsikateri kilometer.

Zastupitev — nujno zlo

Čeprav so vsi, ki so bili prejšnji teden v Novem mestu žrtve zastupitve s sladoledom, že okrevali, to ne pomeni, da je primer že zaključen, da je sporna le še višina kazni, ki jo bo moral plačati slaščičar. Nasprotno! Dogodek že sam po sebi postavlja vrsto vprašanj, prvo je seveda, ali se s strožjim nadzorom, pregledi in večkrat kontroliranimi vzorci zastupitve ne bi dalo preprečiti? Odgovor je, žal, ne. Denar je tisti, ki odreja število in vsebino preventivnih analiz živil, tega pa je premalo. Pa ne le to. Naši laboratoriji opravljajo zgolj bakteriološke in kemične analize, vse ostalo, denimo, morebitna prisotnost težkih kovin, pesticidov ali še česa v živilih, je predrago ali prezahtevno opravilo. V takih razmerah tudi zastupitve postajajo nujno zlo.

Še danes, v torek, ko so nastajale te vrstice, ni bil znan netančen vzrok okužbe sladoleda. Jo je zakrivila zdravstvena oporečnost zaposlenih oseb, umazan pribor, so bile v sladoledu nedvoljene primesi ali mu je pretekla uporabnost? In nehoti se bob denarnih stiskah inšpektorjev in vseh, ki so pristojni za naročanje analiz, spomnimo zadnje vesti iz Zahodne Nemčije, kjer so v pastji za izdelavo sladoleda, poslali iz Italije, našli dietilen glikol, kemikalijo, ki je zakrivila znamenito vinsko afero v sosednji Avstriji...
BOJAN BUDJA

ZDAJ DELA ZADNJA IZMENA

ČRNO MELJ — V soboto, 3. avgusta, so brigadirji iz Radovljice, Ljubljane — Šiška in Radelj ob Dravi zaključili delo v drugi izmeni republiške delovne akcije Bela krajina 85. Brigadirji so dokončali vsa dela v metliški občini in začeli z izkopom vodovoda Stranska vas — Krupa — Movrna vas v črnomaljski občini. Njihovo delo nadaljujejo mladi iz Ptuja in Ljubljane — Bežigrad, ki bodo v Beli krajini ostali vse do zaključka akcije, 24. avgusta.

Obnovili spomenik padlim

V Srpskih Moravicah se še vedno s hvaležnostjo spominjajo na junaške borce Kočevske brigade

SRPSKE MORAVICE — V mestu v Gorskem Kotarju so ob dnevu vstaje hrvaškega ljudstva izročili svojemu namenu prenovljeni kulturni dom in odprli nov objekt družbenega standarda, posebej prijetno pa presenetili z obnovitvijo spomenika na pokopališču, kjer so pokopani borci SNOUB (Kočevske), ki so padli leta 1943 v borbi za Vrbovsko in okolico. Majhen spomenik je bil sicer tem borecem postavljen kmalu po končani vojni, sedaj pa na istem mestu stoji popolnoma nov in izredno lep spomenik.

Odkritja spomenika so se udeležili delegacija skupnosti borcev 9. SNOUB (Kočevske) in predstavniki občinskega odbora ZZZB NOV iz Kočevja, kjer ima ta brigada domičil. Po odkritju spomenika je zbranim govoril predsednik OO ZZZB NOV Vrbovsko, Milan Klaič, ki je med drugim obudil spomin na tesno povezanost ljudstva Gorskoga kotarja, še posebno prebivalcem Srpskih Moravic, z borci slovenskih enot, iz njihovega zaupanja v naše borce pa se

Za konec tedna napovedujejo rahlo poslabšanje vremena z nevihtami.

Stilles vodi pri izgubi

Rdeča številka govori o 114 milijonih din — Kaj je prekinitev dela in kaj le nezadovoljstvo

SEVNICA — Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so minuli četrtek skušali priti do dna nekaterim zapletom.

V skupini delavcev gradbinskega tozda sevniskega Betona na Dobu pri Mirni so imeli prekinitve dela. Vzrok, zakaj je delavec prekipele, je več. Omenjeni so bili nizki prejemki gradbinca in celo, da nekaterim ni do dela. Prejemke so jim popravili, v glavni sezoni gradnje pa dobijo ti delavci poleg plačanin nadur še 5.000 dinarjev nagrade, če opravijo vsaj 30 nadur na mesec. In prekinitve: kot običajno je zatajilo obveščanje, nekaj je bilo tudi nestrpnosti.

V zadnjem času je bilo nezadovoljstvo tudi v jutranjkinem tozdu Radna, in sicer zaradi norm. Zadevo so razčistili, norme se pač zastrujoje za zahtevnejši naročilo, to so izkusili že mnogi konfektionarji.

Težak poslovni položaj je v Stillesu. Ob polletju imajo rekordno izgubo v Posavju, s 114 milijoni dinarjev izgube so na neslavnem prvem mestu. Ob velikih zalogah se ubadajo še z nizkimi osebnimi dohodki.

V tovarni konstrukcij se razmere obračajo na boljše. Težave imajo še s

strokovnimi kadri. Ob polletju ni več med izgubljeni brezovški Inplet. V gradivu republiške konference SZDL pa

● Največ časa so na seji spet porabili za razpravo o »zadevi Stopar« v Juranjki. V tovarni so se obrnili še na višje sodišče v Ljubljani. Z enim glasom proti ob šestih »za« je predsedstvo sprejelo oceno komiteja ZK v občini o tem dolgoletnem zapletu. Na sindikalnem predstvedstvu niso zadovoljni z uresničevanjem vseh sklepov o tej zadevi v Juranjki, menijo, da delavec še niso obvestili o stroških za predavanje.

sta bili med tistimi, ki naj bi prekomerno dvignili cene, iz sevniske občine zapisana sevniska Žaga (GG) in Tovarni promet pri Kmetijskem kombinatu.

A. Ž.

Vsem ni bilo mogoče ustreči

Valorizirani programi interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za 4,97 odst. presega dovoljeno skupno porabo — Zdravstvu polovico zahtevanega

NOVO MESTO — Pretekle dneve oz. tedne so tudi v novomeških interesnih skupnostih družbenih dejavnosti potekale številne razprave o valorizaciji vrednosti letošnjih programov. Zadeve namreč niso bile povsem enostavne, saj tudi za valorizacijo vsem skupnostim ne bo mogoče zagotoviti toliko sredstev, kot trdijo, da jih potrebujejo, če naj tako skupnosti kot njihovi izvajalci zaključijo leto brez izgub.

Pri oblikovanju valorizirane vrednosti letošnje dogovorjene skupne porabe v občini naj bi se držali izhodišča, da skupna poraba v celoti ne bi presežala dovoljene za več kot 3,6 odstotka. Žal v teh mejah ni bilo mogoče uskladiti vseh interesov. Večina skupnosti (kulturna, izobraževalna, telesnokulturna, raziskovalna, skupnost socialnega skrbstva in skupnost za zaposlovanje) se je sicer strinjala s predlaganim povečanjem vrednosti svojih programov. Skupnost otroškega varstva pa je ugotovila, da bo treba za pravice, predvsem otroške dodatke, zagotoviti še najmanj 6 milijonov, saj se bo število upravičencev bistveno povečalo, septembra pa bodo dodatki tudi nekaj večji. Z valorizacijo se nikakor ni strinjala zdravstvena skupnost, saj v osnovno zanjo niso šteli denarja, ki je bil zagotovljen za sanacijo.

Ko so v novomeškem izvršnem svetu razpravljali o vsem tem, so menili, da vsem v celoti pač ni mogoče ustreči, saj bi v tem primeru prekoračili dovoljeno skupno porabo kar za 5,65 odstotka. Odločili so se, naj bi skupnosti otroškega varstva povečali program za 6 milijonov za pravice, zdravstveni skupnos-

NOV GASILSKI DOM

SMOLENJA VAS — Pod pokroviteljstvom Pionirjevega tozda MKI bodo v nedeljo, 18. avgusta, v tem kraju slovesno izročili namenu nov gasilski dom. Po otvoritvi bo splošno ljudsko slavje, na katerem tudi dobre kapijice in zabave ne bo manjkalo. Krajani si bodo zagotovo dali duška, saj ne praznujejo vsak dan take pridobitve.

podatki. Tako analiza ZIS o gospodarskih gibanjih v prvem polletju kaže, da se je produktivnost dela povečala za minimalnih 1,2%. V skladu z opredelitvami in napovedmi bi se za prav toliko morali povečati tudi realni OD, ki pa so celo upadli — za 4,7%. Po ocenah planerjev se do konca leta razmere ne bodo prav nič spremenile oz. se bodo celo nekoliko poslabšale.

Da bi popravili rezultate na ostalih področjih gospodarjenja, je ZIS pripravil »paket« različnih ukrepov, vendar se noben ne nanaša na osebne dohodek.

Precej težko je pojasniti, od kod takšen odnos do osebnih dohodkov. Če produktivnost raste, realni OD pa »upadajo«, je povsem jasno, da je del proizvodnje pokrit z — brezplačnim delom. Vprašanje je le, koliko časa bo to lahko trajalo. Če delavci niso tudi materialno spodbujeni za povečanje produktivnosti dela, potem ni moč pričakovati, da bo produktivnost naraščala v nedogled in sama od sebe.

Lahko govorimo o družbeni škodljivosti dela »na črno«, o maloštevilnosti »privatnikov« (torej njihovega majhnemu vplivu) ali o njihovi »pokvarjenosti«. Stvari pa bodo vendarle šle svojo pot. Tržni zakonitosti bodo prej ko slej obveljale tudi na področju dela. To ne bi smelo nikogar šokirati. Če uvajamo tržne odnose na vseh področjih, bi bilo novejstvo braniti se pred njihovo uvedbo tudi na področje osebnih dohodkov.

VINKO BLATNIK

TUDI NA RAZPRODAJAH ZMANJKUJE DENARJA — Mnogi razprodaj obutve, tekstila, bele tehnike in drugega se je priključila tudi tradicionalna razprodaja Novolesovih izdelkov. Telovadnica osnovne šole Grm je bila v ponedeljek premajhna, da bi sprejela prav vse, ki so želeli med prvimi zagrabiti najcenejše in najboljše. Žal so mnogi zapuščali »pocen« prostore razočarani in praznih rok, saj so bili za marsikoga tudi znižani kosi pohištva mnogo predragi. (Foto: J. Pavlin)

letos skupna poraba nad dovoljeno za 4,97 odstotka.

Ob tem je bilo tudi precej razprave, češ da zdravstvo spet izsiljuje in se samo primerja z republiški povprečji, medtem ko vemo, da Novo mesto predvsem zaradi IMV v vsem krepko zaostaja za republiko.

Z. L. — D.

Ni zdravstva brez denarja

Metliški zdravstveni skupnosti primanjkuje najmanj 30 milijonov din — Podražitev povzročajo likvidnostne težave

METLIKA — Metliška zdravstvena skupnost je imela ob polletju 11 milijonov dinarjev izgube. Da bi do konca leta lahko kolikor toliko zvezali konec s koncem, jim primanjkuje najmanj 30 milijonov dinarjev, kar pomeni, da bi morali vsaj za dva odstotka povečati prispevno stopnjo, pa še bi morali hudo gledati na vsak dinar.

Seveda so glavni vzrok za izgubo hude podražitve, kajti skupnost je svojim porabnikom, se pravi novomeški bolnici, metliškemu zdravstvenemu domu, lekarni in drugim, letos dala 45 odstotkov več denarja kot lani, oni pa so zahtevali še več, kajti s tem povečanjem očitno ne »priidejo skozi«, saj so se stroški v zdravstvu bolj povečali. Močno so se podražila zdravila, nekatera tudi za sto odstotkov. Tako je metliška zdravstvena skupnost v vsem lanskem letu za zdravila in injekcije dala dobrih 13 milijonov dinarjev, letos pa do polletja že več kot 12 milijonov. Isto velja za zobozdravstveni material in čeprav imajo v Metliki 25-odstotno participacijo za zobno-protecijska dela, kar je več kot drugje, so tu ogromni stroški.

Močno se je povečal tudi odziv, vendar ne fizično, ampak cenovno. Iz ljubljanskega Kliničnega centra dobijo račun tudi za blizu 2 milijona dinarjev, če gre na primer za srčno operacijo, kar ni čudno, saj stane samo umetna srčna zaklopka blizu 300 tisočakov. Vendar neupravičene odlive skrajaj da ni, trdijo v Metliki. Kdor mora na zahtevno operacijo, pač mora. Tako je

metliška skupnost tako rekoč neprekinjeno v likvidnostnih težavah. Za julij niso mogli nakazati denarja novomeški bolnici, metliškemu zdravstvenemu domu in lekarni pa so ga samo delno. Bolnici bi morali na mesec dati po 5,5 milijona dinarjev po starem sporazumu, po valorizaciji pa bo to zneslo že okoli 7 milijonov din. Če bi hoteli svojim porabnikom dajati po novem sporazumu, ki ga pa prav zato, ker je jasno, da ne bo dovolj denarja, niso podpisali, bi morali mesečne broke zvišati v primerjavi z lanskim letom za kakih 80 odstotkov. Lani je skupnost metliški zdravstveni dom financirala v višini 53 odst. njihovega celotnega prihodka, letos naj bi se ta delež dvignil na 60 odstotkov, a... Do tega, da bi skupnost poravnala dolgove, pa sploh ne pridejo. Tako so republiški solidarnosti kot poračun za leto 1983 dolžni 4,5 milijona dinarjev, le malo manj metliški izobraževalni skupnosti, ki jim je posodilata denar pri gradnji metliške lekarne.

● Najlaže je seveda zapeti pesmico o zmanjševanju pravic iz zdravstvenega varstva, samo ta »pevski zbor« se naj odpravi na turnejo in to svojo borbeno pesem prepeva 9.780 metliškim zavarovalcem. Razloži naj jim, katere pravice je treba zmanjšati, pa tudi to, da se z nikakršnim ukinitjem pravic iz zdravstvenega varstva ne da prahraniti teh manjkajočih metliških treh starih milijard dinarjev. Je pa seveda možno ukiniti zdravstveno varstvo nasploh in v celoti. Prihranek bi bil zelo velik.

A. BARTELI

Od Kosova do Jesenic

Metliška enota SCT prevzema dela pri vseh nizkih gradnjah — Ker imajo strokovno usposobljene kooperante, lahko sprejmejo tudi zahtevna dela

METLIKA — Ko se je bivši metliški Metko, del še bolj bivšega metliškega TGP, priključil SCT oziroma njenemu tozdu Inženiring, je iz dela komercialne in kooperacijske dejavnosti nastala delovna enota, ki za sedaj v okviru tega slovenskega velikanova še nima jasno določenega položaja.

»Sedaj nas je v tej enoti zaposlenih 19, v glavnem pa prevzemamo dela pri gradnji cest, odpiranju dnevnih kopov, gradnji kanalizacije, vodovodov, nasipov, in to zemeljska dela in prevoze.« je povedal vodja te enote Jože Matekovič. »Dela si moramo pridobiti sami, tudi v okviru SCT nismo prav nič privilegirani, delamo pa po celi Jugoslaviji od Kosova do Jesenic. Naš letni plan celotnega prihodka je 40 milijonov dinarjev, v polletju pa smo plan za to obdobje presegl.«

Od 19 zaposlenih v tej delovni enoti je kar 10 komercialistov, kajti, kot reče, vse delo si morajo poiskati sami. »Ne samo, da moramo delo poiskati, skleniti moramo sprejemljive pogodbe, delo je treba organizirati, izpeljati in potem marsikaj tudi iztejati plačilo. Pri našem delu imamo

A. B.

NAŠA ANKETA

Malomarnost neti ogenj

Že nekaj tednov lahko poslušamo vesti o velikih gozdnih požarih na naših otokih in ob jadranski obali. Tudi v notranjosti rdeči petelin ne prizanaša, ampak kar golta milijone in milijone dinarjev. Požarna škoda je vse večja. Vsaj Novomeščane je pred kratkim osušil požar v Krkinem tozdu Zelišča, s katerim so se gasilci borili 16 ur. Kaj je vzrok, da tako pogosto gori in da ognjeni zublji spravijo toliko milijonov? Največkrat še vedno skoraj nemogoča neosveženost in malomarnost, ki preliči vsa opozorila o nevarnosti požarov. Če k slabi preventivi, predvsem tisti široko ljudski, dodamo marsikje zelo slabo opremljenost in morda tudi izurjenost gasilcev, se niti ne gre čuditi seštevkom požarne škode.

FRANCI HROVAT, tehnolog za razvoj in vodja protipožarne službe v Novolesu, tozdr TPI in žaga Soteska: »Pri nas se nevarnosti požara dobro zavedamo, odkar je leta 1978 v Soteski pogorela stara žaga. Redno pregledujemo gasilne aparate in preizkušamo javljajce požarov. V našem kolektivu imamo tudi svojo dobro opremljeno gasilsko enoto, ki je vedno pripravljena priskočiti na pomoč. Gasilci iz Soteske pa imajo v našem obratu svoje prostore in jim nudimo vso pomoč pri delu.«

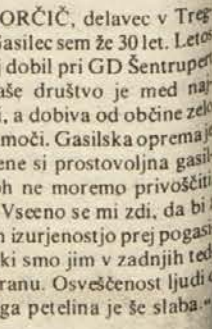
PAVLE LIPEJ, hišnik in kurir na občini, bivši poveljnik gasilskega društva Metlika: »Gasilec sem 19 let in lahko rečem, da je z opremo pri nas zelo slabo. V celni občini imamo eno cisterno, in to za požarno varnost in za dovoz vode v sušnih obdobjih. V tej cisterni pa je vode za 4 minute efektivnega gašenja. Hidrantnega omrežja tako rekoč ni, če pa že kje je kakšen hidrant, je ves zamašen. V Ulici I. maja v Metliki, v največjem blokovskem naselju, ni niti enega hidranta. V celi občini imamo gasilci 7 dihalnih aparatov. Če pride pri nas do večjega požara, nimamo mi kaj iskati.«

PETER PAPEŽ, vodja izmene na Petrolovi črpalni v Črnomlju: »Na naši črpalni imamo 9 ročnih gasilnih aparatov in vsi, ki smo tukaj zaposleni, imamo vsaki dve leti predavanja o požarni varnosti. Opravitvi moramo tudi preizkušnja znanja, tako da smo vsi usposobljeni za preprečevanje požarov in gašenje. 20 let, kar delam na tej črpalni, ni bilo večjega požara. Vsa sra se vžge kakšen starejši avto, to pa črpalniki sami hitro pogasimo. Gasilec še ni bilo treba klicati.«

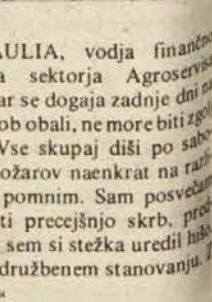
IVAN GREGORIČ, delavec v Treggradu Trebnje: »Gasilec sem že 30 let. Letos bom za ta jubilej dobil pri GD Šenturp tudi značko. Naše društvo je med našimi najboljšimi v občini, a dobiva od občine zelo malo denarne pomoči. Gasilska oprema je pomanjkljiva. Pene si prostovoljna gasilska društva sploh ne moremo privoščiti, ker je predraga. Vseeno se mi zdi, da bi z našim znanjem in izurjenostjo prej pogasili kakšen požar, ki smo jim v zadnjih tednih priča ob Jadranu. Osveženost ljudi o nevarnosti rdečega petelina je še slaba.«

IVAN IVNIK, gasilec v poklicni gasilski enoti v Krškem: »Malomarnost je res kriva za večino požarov. Tudi na Korčuli je bilo tako. Ljudje ne znajo ravnanja s plinom. Podcenjujejo nevarnost. Lahko vnetljive tekočine, kurilno olje, bencin marsikje skladiščijo v kletih, razni »fušarji« pozabljajo na slabo shranjene zaloge ali ostanke lakov in drugih lahko vnetljivih snovi. Za preventivo bi veliko naredili, če bi gasilska društva v tednu požarne varnosti bolj temeljito pregledala podstrešja in kleti.«

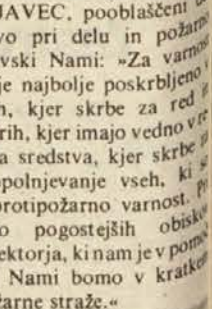
MILAN PAULIA, vodja finančno računovodskega sektorja Agroservis Brežice: »To, kar se dogaja zadnje dni na naših otokih in ob obali, ne more biti zgolj malomarnost. Vse skupaj diši po sabotažah. Toliko požarov naenkrat na različnih krajih ne pomnim. Sam posvečam požarni varnosti precejšnjo skrb, predvsem doma, saj sem si stežka uredil hišo. Pazil bi tudi v družbenem stanovanju, ognjem ni šal.«

IVAN BARTOLJ, medobčinski inšpektor za lov in ribolov iz Ribnice: »Požari izbruhnejo izključno zaradi malomarnosti. Posamezniki se pač neodgovorno obnašajo do lastnega in tujeje premoženja. Menim, da je večina gasilcev dobrih in prizadevnih, slišim pa tudi pripombe, da se nekateri bolj bore za priznanja kot za požarno varnost.«

MATEJ ERJAVEC, pooblaščenec delavec za varstvo pri delu in požarno varnost v kočevski Nami: »Za varnost pred požarom je najbolje poskrbljeno v tistih kolektivih, kjer skrbe za red in čistočo v prostorih, kjer imajo vedno v rokah protipožarna sredstva, kjer skrbe strokovno izpopolnjevanje vseh, ki so odgovorni za protipožarno varnost. Pri nas si želimo pogostejših obiskov požarnega inšpektorja, ki nam je v pomoč pri ukrepih. V Nami bomo v kratkem uvedli protipožarne straže.«

ANTON KOREN, predsednik gasilskega društva Sevnica in podpredsednik republiške gasilske zveze: »Ob številnih gozdnih požarih v Hrvaškem primorju sem postal pozoren na ugotovitve njihove RK SZDL, da je razpoložljiva gasilska oprema neenotna, od različnih proizvajalcev. Na ta problem opozarjamo gasilci že desetletja. Ob velikih akcijah je težko gasiti z neenotno opremo. V gasilstvu ni nikoli preveč preventivnega dela.«

Ljubljansko pismo

Osebnih dohodki spet tema dneva

Vse manjša je vrednost zaslužka — Kdo je kriv?

Da v delitvi OD nekaj škriplje, posredno dokazuje že samo dejstvo, da so o njih razpravljali tudi na nedavni seji CK ZKJ, ob utemeljevanju potrebe, da predlog stališče o uresničevanju ustavne položaja delavcev čimprej pride v javno razpravo. Ni namreč malo delovnih organizacij, ki svoj neuspeh na tržišču rešujejo z nizkimi OD. Na videz je vse v redu: Izgub, na papirju, ni, delavci so zaposleni, in četudi plača ni visoka, delovna doba in zdravstveno zavarovanje je tečeta.

Posledice take logike statistično še niso vidne, jih je pa čutili in slutiti: motivacija za delo na lastnem delovnem mestu vse bolj pľahni, mlajši in prožnejši (morda tudi bolj ustvarjalni in sposobni) ljudje vse bolj iščejo možnost zaslužka pri »privatniku«, ki zna po navadi zelo točno oceniti, ali se mu bolj splača vlagati v stroj ali v sposobnega delavca.

Da nam delo v družbenem sektorju ne gre najbolje izpod rok, kažejo tudi najnovjši statistični

Kakovostna krma na strniščih

Poskusi krških kmetov
KRŠKO — Strokovnjaki temeljne organizacije kooperantov krškega Agrokombinata so v sodelovanju z republiško raziskovalno skupnostjo in agronomi ljubljanske Biotehnične fakultete začeli s poskusi pri pridelovanju krme na strniščih. Najprej bodo preizkusili oves in jaro grašico, ječmen in jaro grašico, stodnevno koruzo in krmograščo, stodnevno koruzo in krmograščo, ni grah ter krmni ohrovt »starški«. Ob žetvi bodo proučili kakovost in količino pridelka. Tako bodo prišli do najboljših krmnih zmesij, ki ustrezajo našim vremenskim in talnim razmeram. Te mešanice dajejo velike in kakovostne pridelke, zato pričakujejo na tako izkoriščeni strniščih več krme, s tem pa tudi več mleka in mesa.

Tehnologija za poljedelstvo pri temeljni organizaciji Agrokombinata, inž. Cvetka Potokar, ki bo spremljala pridelavo, meni, da se da na ta način — zaradi primernih sestavin in razmerja škroba ter beljakovin — pridelati vso krmo doma. Tako pa bi se znebili čakanja na draga krmila s sestavinami iz uvoza, za katere proizvajalci že lep čas zahtevajo doplačilo v zelenih dolarjih ali drugih trdnih devizah.

Sejmišča

NOVO MESTO — Prodaja pujskov na sejmu v Novem mestu je bila povprečna, cene pa so ostale iste. Od 182 glav prašičev so jih prodali 108. Za prašiče, stare od 7 do 10 tednov, so kupci morali odšteti 7.000 do 9.000 din, za tiste pa, ki so stari 10 do 12 tednov, so bile cene od 9.000 do 12.000 din. **BREŽICE** — V soboto so na breziškem sejmu prodajali 374 prašičev od treh mesecev starosti. Lastnika je zamenjalo 228 živali, cena za kilogram žive teže pa je bila 400 din.

Kmetijski nasveti

Žal oreh ni vinska trta

Kot grozljive neme priče spominjajo ponekod v nebo štrleče suhe orehove veje na letošnjo hudo zimo, ki je bolj kot druge razredčila to sadno vrsto. Posledice je bilo moč pričakovati, saj oreh prenese do 28 stopinj mraza, več pa daljša ne. Žal oreh ni vinska trta, žal v tem smislu, da ni deležen skorajda nikakršne pozornosti ne v gojenju pa tudi ne v agoniji. Zaradi njega si nihče ne beli glave, čeprav je prav letošnja zima izzvala priložnost, da se zanj kaj naredi. Namreč, kjer je orehovo dreveje zajela pozeba, bi lahko poskrbeli za sodobno obnovo. Oreh je bil v kmečkem sadovnjaku vsesoko tisti zadnji posrtežek, za katerega je bilo vse dobro, če je uspeval, prav, če ne pa tudi. Ker ni nihče poskrbel za napravo večjih orehovih plantaž, smo bili odvisni od takega »sadjarstva«. Posledice so zapisane na prodajnih listkih orehovih jedre v trgovinah (če jih sploh imajo) in na uvoznih blagovnih listih, kjer se oreh šopiri kot vse večja postavka. Razlog več za obnovo. **Kot rečeno, je zdaj priložnost, da bi začeli stvari popravljati. Po novem ne bi smeli več saditi semenjakov ali divjakov, ki niso dovolj rodni in ne dajejo izenačenih plodov. Nadomestiti jih morajo cepljeni hitrorodni orehi s tanko lupino, prilagojeni našim rastnim razmeram. Pri tem imajo prednost domače selekcije, zlasti tiste, ki pozneje odganjajo in uidejajo največji nevarnosti — spomladanski pozebi. Oreh je pač najbolj ustrezna sadna vrsta in ga lahko osmudi že pol stopinje mraza. Če gre za količkej večji nasad, se je treba obnove lotiti le s pomočjo strokovnjaka. Oreh je dolgoživa rastlina, zato tudi napaka živi z njim 50 ali 60 let. Izbora sorte, talnih razmer, sadilne razdalje, vse to so strokovna vprašanja, brez katerih ne more biti uspeha v pridelovanju. Slovenski sadni izbor priporoča kot glavne sorte: elit, petovio in geisenheimsko elekicijo št. 139, kot postranske pa haloze, maribor, franket, parizjen, šejnovo, drjanovo in še nekatero. Res je cepljen oreh precej drag, vendar je ob njem prijetno pomisliti na prihodnost. Zaradi že v tretjem ali četrtem letu, ne tako kot semenjak, ki v desetem ali petnajstem. Da o drugih prednostih ničesar ne rečem. Inž. M. LEGAN**

Za vino je odločilno grozdje

Mag. Julij Nemanič o mednarodnem ocenjevanju vin za ljubljanski vinski sejem — Najtočnejše ocene so dopoldne, ko degustator občuti rahlo lakoto

METLIKA — Član mednarodne komisije, ki je ocenjevala skoraj 1.300 vzorcev vin iz vsega sveta za veliko razstavo vin, ki bo pod nazivom **Vino 85** v začetku prihodnjega meseca na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču, je bil tudi direktor metliške Vinske kleti mag. Julij Nemanič. S tem priznanim strokovnjakom in degustatorjem je ob tej priložnosti tekla beseda o ocenjevanju vin in o vsem, kar sodi k temu.

«O ocenjevanju vina, o tehnični pokašanju je napisanih veliko knjig, največ francoskih avtorjev. Mednarodno ocenjevanje v organizaciji Gospodarskega razstavišča vsekakor upošteva vsa pravila, ki jih je izoblikovala stroka in jih predpisal mednarodni urad za vino, ki ima sedež v Parizu. — Kako ocenjujete vina?»

«Gospodarsko razstavišče ima izdelelan pravilnik mednarodnega ocenjevanja, v katerem so navedeni pogoji, ki definirajo kvaliteto in količino vina, ki pride v ocenjevanje. Kakovost mora ustrezati zakonoma o vinu, veljavnim v deželah pridelovalkah tega vina, vina pa mora biti najmanj 1.000 steklenic. — Kako deluje ocenjevalna komisija?»

«Zaradi velikega števila vzorcev vin, delujejo v Ljubljani tri komisije. Vsako sestavlja 7 strokovnjakov, znanih degustatorjev. Vsak član komisije mora biti iz druge države, samo država organizatorica imenuje v komisijo dva člana. Delo vsake komisije vodi predsedstvo, ki ga sestavljajo: predsednik, ki je iz države, ki organizira razstavo, podpredsednik mora biti iz druge države, tretji član pa je enolog strokovni svetovalec. Predsednik in strokovni svetovalec ne ocenjujeta. Predsednik ima možnost in dolžnost, da zahteva ponovno degustacijo kakega vina, če pride do velikih razlik v ocenah posameznih članov, ali če je na ocenjevalnih listkih pripomba, da ima vino nenormalen okus ali napako. Enolog strokovni svetovalec pa pomaga predsedniku in daje pojasnila o kemični sestavi vina.»

— In kako se ocenjevanje sploh začne? — Odpiranje steklenic in nalivanje v kozarce poteka tako, da člani komisije tega ne morejo videti. Komisija dela neprekinjeno od 8, do 13. ure in v tem času vsaka komisija oceni največ 50 vzorcev vina.»

— Kaj vse vpliva na ocenjevanje oziroma na degustatorja? — Na degustatorja lahko močno vpliva tudi to, kako in kje se vino ocenjuje. Isti degustator lahko isto vino zelo različno oceni v različnih dnevih, prav tako je njegova ocena odvisna tudi od tega, v katerem dnevnem času pokuša vino, ali je to pred kosilom ali po njem, prav tako je ocena lahko odvisna od okolja, v katerem poteka degustacija, in celo od oblike kozarca. Seveda vsi ti faktorji bolj vplivajo na manj izkušene degustatorje. Najboljše, najtočnejše ocene so dopoldne, občutki pa so najbolj pretanjeni, ko degustator občuti rahlo lakoto. Pokušnja v kleti ni nikoli tako natančna kot v degustacijski sobi. Tudi vrstni red vin varljivo vpliva na čutnico. Tako suho vino po polsuhem deluje bolj kislo, kot v resnici je. Rdeče oziroma rdeča vina, segreta na 18 do 20°C, deluje manj trpko, toda močnejše po alkoholu, belo vino pa je pri nizki temperaturi manj kislo.»

— Od česa je odvisna kakovost vina? — Na kvaliteto vina odločilno vpliva grozdje. Ne zrelega grozolja v vinu ni moč prikriti s še tako odličnim kletarjenjem. Ne zrelost grozolja pa je mnogokrat pogojena s preobremenjenjem trte. To je slabost našega vinogradništva, ki spet izvira iz tržnih razmer, saj imajo slovenski pivci raje kiselkasto vino, ki ustreza tudi pivcem brizgancev. V takih tržnih razmerah je težko motivirati vinogradnike za pridelavo kvalitetnega grozolja, ki pa

Dobro tretjino sadovnjakov čaka sekira

Brežičani ne bodo izvažali

BREŽICE — Zimska pozeba je v sadovnjakih breziške občine povzročila za 629,6 milijona din škode, kar predstavlja 11,16 odstotka družbenega proizvoda občine Brežice, doseženega lani. Ker je škoda v vinogradih v tej občini dosegla celo 15,6 lanskega družbenega proizvoda, lahko Brežičani upravičeno govorijo o veliki katastrofi ne le za kmetijstvo, ampak tudi za celotno družbenopolitično skupnost.

«Na več kot 100 ha nasadov breskve, jablan, hrušk, ribeza in drugega je hruške viljamovke, ki bi jih lahko izvozili v neomejenih količinah, pobralo v celoti. Tudi breskve niso končale kaj bolje. Črni ribez rozentala je odnesel najkrajše. Čeprav so druge sorte manj prizadete, smo letos odkupili le 40 ton ribeza, lani pa sto ton več,» pripoveduje Jože Vovk, vodja sadjarske proizvodnje v breziški Agrarii, ki je vodil občinsko komisijo za oceno škode v sadovnjakih po zimski in spomladanski pozebi.

«Na več kot 100 ha nasadov breskve, jablan, hrušk, ribeza in drugega je hruške viljamovke, ki bi jih lahko izvozili v neomejenih količinah, pobralo v celoti. Tudi breskve niso končale kaj bolje. Črni ribez rozentala je odnesel najkrajše. Čeprav so druge sorte manj prizadete, smo letos odkupili le 40 ton ribeza, lani pa sto ton več,» pripoveduje Jože Vovk, vodja sadjarske proizvodnje v breziški Agrarii, ki je vodil občinsko komisijo za oceno škode v sadovnjakih po zimski in spomladanski pozebi.

Jože Vovk

Ker je bila to prva taka pozeba od leta 1929, od vrha pa niso dobili nikakršnih strokovnih navodil, saj djariji sprva niso vedeli, kako naj ukrepajo, ker o tem menda v strokovni literaturi še ni skoraj nič znanega. »Orehi se bodo zvečine posušili, tisti ki bodo ostali, vsaj tri leta ne bodo rodili. V Agrarii razmišljajo, da bi kmetom dali cepljene orehe sorte elit, ki že v 4. letu obrodijo in so neverjetno dobro prestali obe pozebi,» pravi Vovk.

P. PERC

mi tako radi prodri, ima jasna merila kakovosti. Organoleptična kvaliteta vina je rezultat ravnotežja med vonjalnimi substancami in elementi okusa, ki regulirajo harmonijo med okusom in vonjem. Na primer: rdeče (črno) vino prenaša višjo kislino, če je polno, alkoholno močno. Zato je priljubljeno slovensko vino cviček vedno tako slabo ocenjeno, ker ima preveč kisline ob nizki alkoholni stopnji. Isto velja za teran.»

Julij Nemanič

— Kako je pri ocenjevanju z anonimnostjo?

«Zagotovljena je popolna anonimnost. Komisija pri posameznem vinu dobi samo podatek o letniku, barvi vina in razvrstitven vseh sort sladkorja: suho, polsuho, polsladko, sladko, vse ostalo je anonimno. Samo sklepaš lahko, ali si pil določeno vino, ki ga poznaš kot pivca ali poznavalec. Pri ocenjevanju na Gospodarskem razstavišču sem imel občutek, da sem zasledil cviček, teran sem pa gotovo, ker ima zelo značilen, markanten okus, krasji teran pa je sploh unikat v svetu. Ne morem pa z gotovostjo trditi, ali sem ocenjeval tudi kakšno od petih vin iz metliške kleti, kolikor smo jih poslali v ocenjevanje za ljubljanski sejem. Res pri redkih vinih lahko povsem zanesljivo veš, da piješ prav to vino. Pri metliški črmini je seveda to bolj verjetno kot pri laškem rizlingu, kajti naša črmina je le nekakšen vinski unikat, sem pa opazil, da je organoleptično zelo podobna nekaterim vinom iz Južne Amerike.»

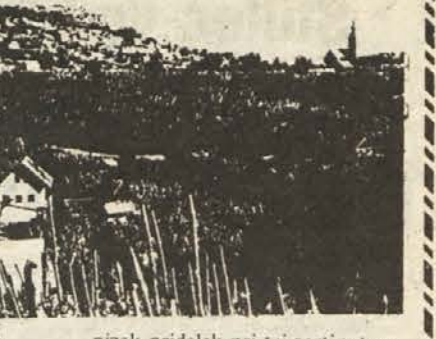
— Vina iz metliške kleti so se v tej močni konkurenci izvrstno odrezala, saj so tri vina dobila veliko zlato medaljo, eno zlato in eno srebrno medaljo.

«Seveda smo tega velikega uspeha vsi zelo veseli. Dejstvo je, da so vsa vina, ki so dobila veliko zlato medaljo, se pravi arhivska in vrhunska metliška črmina in kakovostni laški rizling, narejena iz grozolja z naših plantaž. Kvalitetno trgatve je lažje organizirati na lastnih plantažah, kajti tu je oprava za manj ljudi, lahko določimo tehniko in kvaliteto trgatve, česar v zasebnih vinogradih ne moremo. Tam se lahko zgodi, da zvečer potrgajo, grozdje celo noč stoji in oksidira. Ta uspeh še enkrat potrjuje, da je kvaliteta trgatve nadvse pomembna za kakovost vina. Kar se tega tiče, smo pri naših vinogradnikih že dosegli precejšen napredek, saj se zavedajo, da mora priti grozdje v klet zdravo in nezmečkano, žal pa to še ne velja za vse. Upamo, da bomo imeli kmalu po vsej Beli krajini kvalitetno trgatve.»

A. BARTELJ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Odpornost sort trte proti zimski pozebi

Da je renski rizling proti zimski pozebi razmeroma odporna sorta trte, o tem sem pisal v zadnjem prispevku na tem mestu v Dolenjskem listu. Po ugodni oceni se bo marsikateri vinogradnik vprašal, zakaj te sorte, ki daje najboljši belo vino, ne sadimo v večji meri. Glavni vzrok, da ta odlična bela sorta trte med vinogradniki ni bolj razširjena v naših krajih (renski rizling je glavna in najbolj razširjena sorta trte v Zahodni Nemčiji, zlasti ob Renu), je v skromnem, čeprav kakovostnem pridelku. Sorta je nagljena ka osipu grozolja v času cvetenja. Zato je treba saditi res preverjeno odbiro (selekcijo) trte te sorte. Sam sem pred 18 leti dobil to sorto od trsničarja iz Velike Drenove v Srbiji, pa je med temi trtami bilo nad polovico trt osipačev, ki sem jih zaradi prenizke rodnosti izkrčil. Pri tej sorti trte delno rodijo tudi mladike, ki poženejo iz starega lesa. Grozdji na mladikah so sicer manjši, vendar kažejo, da ima ta sorta, če sadimo odbrane (selekcione) trte, veliko biološko vrednost. Sorta pravčasno dozori tudi v manj ugodni jeseni, saj je zrela teden dni prej kot laški rizling. Če je deževno, ne kaže čakati s trgatvijo, ker hitro zgine in si v naših razmerah ne moremo privoščiti v deževnem vremenu pozne trgatve kot v Nemčiji. Tudi v zelo slabi jeseni pridobi najmanj za 4% več sladkorja kot žametovka. Pri meni, ko je imela žametovka le 12% sladkorja, renski rizling nikoli ni imel manj kot 16% sladkorja, v dobrih letih pa doseže 20 in več % sladkorja. Kljub bogati rodčnosti in drugih odličnih lastnostih te sorte trte pa je vzrok za

nizek pridelek pri tej sorti v tem, da ima majhne grozdje, težke le od 6 do 10 dag. Dolenjski vinogradnik, ki je navajen bogatega pridelka žametne črmine, se zato težko odloči za to sorto, saj je za en grozd žametne črmine treba dati (po teži) kar 5 grozdov kvalitetnega renskega rizlinga.

Zaradi majhnega pridelka (predvsem zaradi majhnih, čeprav številnih grozdjev) te sorte na našem območju tudi v bodoče ne kaže širiti na splošno, čeprav daje najboljše belo vino in je najbolj odporna proti zimski pozebi. Če pa kljub slabemu pridelku posamezni ljubiteljski vinogradniki, ki ne računajo na velik pridelek, ampak si želijo le kakovostno vrhunsko vino, to sorto le želijo saditi, ne vidim razloga, zakaj te sorte (zaradi preozkega trsnega izbora za naš predel) ne bi smeli storiti. Tistim, ki se bodo kljub vsemu le odločili za to dobro belo sorto, povem, da trto režemo na dolgo in jo lahko obremenimo z nad 30 rodnimi ocmi. V vrstah jo sadimo bolj na gosto, da je trta od trte 70 do 80 cm. Sorta je primerna za lege, ki so odprte proti ravninam, jezerom in rekam, in za lege pod obronki večjih gozdov. Renski rizling ljubi toplo, bolj kamenito, lapornato zemljo, ne mara pa hladne in mokre zemlje. Proti osipanju pomaga v manjši meri pravčasna pletev (mandanje) mladik, ki nimajo nastavka, in to pred cvetenjem trte. Manjši količine re kvalitete vina lahko vsteklenučimo na preprost način (za lastno rabo), tako kot sem o tem že pisal 27. junija. Vino te sorte, vsaj v manjših količinah, kaže hraniti v steklenicah, saj vino renskega rizlinga šele pri staranju razvije svoje najboljše lastnosti. Vino te sorte pridelano na jugu, se ne more enačiti s kakovostjo vina renskega rizlinga, pridelanega v severnem vinorodnem pasu, kamor sodijo tudi naši vinogradi.

DT

Stalno zboljšujejo čredo

V kmečki skupnosti proizvajalcev mleka Dečno selo — Glogovbrod so skoraj podvojili proizvodnjo

DEČNO SELO — Kmečka skupnost proizvajalcev mleka Dečno selo — Glogovbrod je bila ustanovljena julija 1975. Letos je na svojo desetletnico delovanja opozorila z dobro pripravljeno razstavo mlečnih izdelkov, za prizadevanost pa je ob obletnici prejela tudi plaketo krajevne skupnosti Artiče. Franci Pribožič, ki vodi to kmečko skupnost, pravi, da so člani skupnosti od začetkov do danes skoraj podvojili proizvodnjo mleka; leta 1975 so namolžili okrog 190 tisoč litrov mleka, lani pa že 285 tisoč. «Glede na gradnjo novih hlevov in intenzifikacijo pa pričakujemo še večjo proizvodnjo. V skupnosti je združenih 34 članov, ki so močno zavzeti za novosti na področju agrotehničnih ukrepov in pri selekciji molznic. Tesno sodelujejo s pospeševalno službo, kar pomeni, da vedno zboljšujejo čredo, ki ima tako večjo plemensko in proizvodno vrednost. Naj še omenim, da skupnost upravlja z zbiralnico mleka in z osnovnimi sredstvi te zbiralnice. Zbiralnica je najet adaptirani prostor in prva taka in tako zgrajena na območju ljubljanskih mlakar,» pravi Pribožič.

Po desetih letih delovanja lahko rečemo, da je skupnost dosegla dobre rezultate, ki članom zagotavljajo boljši ekonomski in socialni položaj v družbi, kateri dajejo pomembne količine hrane. Ugotavljajo, da bi bili člani skupnosti lahko še uspešnejši, če bi se trdneje sodelovali s pospeševalno službo in med seboj. «Čeprav smo imeli nekaj dobrih akcij, kot so nabava nekaterih osnovnih pripomočkov

in strokovni izleti, menimo, da bi bilo v bodoče delo skupnosti nujno še popopri. Predvsem bi morali večjo pozornost posvetiti izobraževanju pa kreditiranju proizvodnje, saj bi morali biti pri teh gospodarskih težavah deležni večje družbene skrbi,» pravi Pribožič.

BREDA DUŠIČ

Bela krajina preseglja obvezo

Od treh slovenskih občin, ki so presegle plan odkupa pšenice, sta obe belokranjski

BELA KRAJINA — Samo tri občine v Sloveniji so ob letošnji žetvi pšenice presegle svojo obveznost do skupne slovenske kašče. Med temi tremi sta obe belokranjski občini.

V metliški so odkupili 523 ton, kar je 18 odstotkov več, kot je znašala njihova obveznost, v črnomaljski pa so do prejšnjega tedna odkupili 504 tone ali 17 odstotkov več. Resda je glavni odkup končan, vendar zadruge še vedno sprejemajo pšenico. Največ so v črnomaljski občini poželi na območju Gribel in Cerkvišč, kar je tudi rezultat komasiranih zemljišč. Tu so bili tudi pridelki bistveno višji kot drugje, okoli 4 tone na hektar, ponekod pa so dosegli celo 5 ton na hektar. Plan odkupa so presegli tudi v Dragatušu.

ODKUPILI LE TRETJINO RIBEZA

KRŠKO — Letos so tudi pridelovalci ribeza v krški občini zaradi slabih vremenskih razmer pridelali bistveno manj ribeza, kot so pričakovali pri temeljni organizaciji kooperantov krškega Agrokombinata. Zimska in spomladanska pozeba pa še stalno deževe med cvetenjem ribeza so oklestili pridelek kar za dve tretjini od načrtovanega. Tako je Agrokombinat odkupil le 114 ton ribeza.

ZBRANO OCENJEVANJE VIN — Ocenjevanje vin je odgovorna stvar, na degustatorja pa vpliva veliko dejavnikov. Pokušnja v kleti ni nikoli tako natančna kot v degustacijski sobi.

Uvažamo tudi bolezn

Iz Škotske za devize uvozili krompirjevo bolezen »črna noga« — Previdneje tudi pri nakupih mesa

REKA, KOČEVJE — Krompirjeva bolezen »črna noga« pustoši po delu krompirišč v Liki. Po prvih ocenah znaša škoda okoli 30 milijonov dinarjev. Bolezen smo za drage devize uvozili s Škotske s posredovanjem nizozemske firme.

«Črna noga» je bolezen, s katero se pogosto srečujejo evropski kmetje, znana pa je tudi pri nas. Prepoznamo jo po tem, da počrni dolnji del krompirjeve cime, gomolji pa razpadajo in imajo neprijeten duh. Če okužbe ne opazimo pri kontroli semenskega krompirja, lahko pride do ogromne škode.

V zavodu za krompir v Stari Sušici, ki opravlja strokovno kontrolo tudi za občine na meji s Slovenijo pravijo, da bodo storili vse, da se bolezen ne bi razširila na njihovo območje. Pravijo, da pomagajo pri zatiranju bolezni in uničevanju okuženih nasadov. Posle-

dice okužbe so, da na poljih povprečno pet let ni možno saditi krompirja, paradiznika, korenja, čebele ter njim podobnih poljščin in vrtov.

Pri medobčinskem veterinarskem inšpektorju v Kočevju smo zvedeli, da je več sindikatov v delovnih kolektivih za svoje člane nakupilo v drugih republikah večje količine svinjskega mesa. V eni te republik pa so v zadnjem času odkrili štiri žarišča nevarnih nalezljivih bolezni pri prašičih. Pazljivost torej ne bo odveč tudi pri mesu.

J. PRIMC

Modrost o vinu

Zbral Bojan Ajdič

- Pijanec lahko mijavka, toda nikoli ne bo postal mačka. (Korejski pregovor)
- Samo vino ni nikoli krivec.
- Vino je najboljši uglaševalec pesnikovih in skladateljevih strun in najboljši uglaševalec razpoloženja družbe.

Tesno in nelikvidno zdravstvo

V črnomaljskem zdravstvenem domu do konca tisočletja ne bodo mogli zaposliti toliko ljudi, da bi zadostili republiškim normativom — Dom je že pretesen

ČRNOMELJ — Črnomaljski zdravstveni dom, v okviru katerega delujeta še zdravstveni postaji na Vinici in v Semiču, skrbi za osnovno zdravstveno zaščito okoli 17.500 prebivalcev črnomaljske občine.

Da bi kadrovske in številne zadostili republiškim normativom, bi morali v domu nanovo zaposliti 30 novih ljudi, od zdravnikov, zobozdravnikov, zobotehnikov do zobnih asistentk in medicinskih sester. Na kaj takega pa seveda ni moč niti pomisliti, niti do konca tisočletja ne. Ljudje najbolj občutijo pomanjkanje zoboteh-

predšolske otroke in šolsko mladino, fizioterapijo, dispanzer za medicino dela, laboratorij pa so sploh pozabili projektirati. Vendar v sedanjih časih ni moč misliti na kakršnokoli razširitev. Kot celotno zdravstvo, je tudi črnomaljski dom v precejšnjih finančnih težavah in so tako rekoč neprestano nelikvidni. Ob polletju so imeli 3,22 milijona dinarjev čiste izgube in za 3,62 milijona din nepokritih skladov.

Nekaj dni v tednu delujejo še obratne ambulante v Beltu, Iskri in Rudniku, trikrat na teden v Semiču in dvakrat v Črnomlju pa dela za Iskro in Belt posebno zobozdravstvena ekipa, katere delo financirajo v glavnem Iskra in Belt, delno pa tudi občinska zdravstvena skupnost.

Sedaj so od 10 zdravnikov trije specialisti, prihodnji mesec bo njihova zdravniška končala specializacijo iz medicine dela, prometa in športa, na specializaciji je še en zdravnik iz splošne medicine, v kratkem pa bo ena zdravniška odšla na specializacijo iz ginekologije. Poleg tega si v kratkem obetajo še nekaj novih zdravnikov, njihovih štipendistov.

Materialni stroški so se v primerjavi z lanskim prvim polletjem izredno povečali, za več kot sto odstotkov, pravi Tone Marentič, direktor zdravstvenega doma, »in to gre tako rekoč vse na račun višjih cen materialov, na ceno katerih mi ne moremo prav nič vplivati, saj gre tu za gorivo, elektro, zobotehnični in laboratorijski material in drugo. Potrebe po zdravstvenem varstvu so v naši občini večje, kot so možnosti naše zdravstvene skupnosti, zato ima naša občina odobrena republiška solidarnostna sredstva, a kaj, ko je to samo sklep na papirju, denarja pa ni.«

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

A. BARTELJ

Usklajena Kometova rast

Ugodno poslovanje metliškega Kometa

METLIKA — Ker pred kolektivnim dopustom še niso bili znani na-

tančni rezultati polletnega poslovanja, je 450 zaposlenih v metliškem Kometu po dopustih zvedelo, kako je ta delovna organizacija poslovala v prvi polovici letošnjega leta. Vsekakor se lahko pohvalijo, tako kot že več let nazaj, da je bilo njihovo poslovanje dokaj ugodno. Tako so v tem obdobju dosegli za 123 odstotkov večji celotni prihodek kot v enakem lanskem obdobju, kar gre v prvi vrsti na račun večjega obsega dela in boljše produktivnosti, saj se je leta povečala za 9 odst., seveda je na tako veliko povečanje vplivala tudi inflacija, vendar v manjši meri kot prva dejavnika. Kot pravijo v Kometu, se pri tem pozna tudi to, da so v zadnjem času končno lahko uvozili nekaj novih sodobnih šivalnih strojev.

Tudi dohodek se je v primerjavi z lanskim polletjem močno povečal, za 122 odst., čisti dohodek pa za 123 odst., se pravi za toliko kot celotni prihodek, kar govori, da Kometovo poslovanje raste zelo usklajeno. Povprečni osebni dohodek se je povečal kar za 91 odst., a še vedno zaostaja za rasti čistega dohodka, kar je v skladu s politiko delitve dohodka. Kljub temu pa je povprečni Kometov osebni dohodek v prvi polovici leta še vedno sorazmerno majhen — 33.000 dinarjev, zato bodo pri tem v Kometu v drugi polovici leta naredili še korak naprej. V tem obdobju so na konvertibilni trg uvozili za 113 milijonov dinarjev, kar je 48 odst. več kot v lanskem prvem polletju, izvoz na klirinški trg pa je znašal 30 milijonov din in se je v odstotkih povečal bolj kot konvertibilni. Uvozili pa so le za 23 milijonov dinarjev, kar pomeni, da znaša njihovo pokritje uvoza z izvozom kar 490 odstotkov. Večina izvoza na konvertibilni trg je še vedno v obliki storitev oziroma tako imenovanega »John posla«, a na Zahod povečujejo tudi klasični izvoz. K dobremu pokritju uvoza z izvozom so pripomogli tudi vlaganja v zadnjih letih v proizvodnjo domačih reprodukcijskih materialov.

A. B.

NOVA PRODAJALNA

PODPRESKA — V Podpreski v kočevski občini so pred kratkim odprli sodobno prodajalno. Zgradil jo je tozdr Mercator-Jelka iz Ribnice. Prostori so precej večji, kot so bili v stari prodajalni, oprema je lepa in sodobna. Trgovina je bila prej v neprimernih prostorih, kjer so bili včasih hlevi.

Celo življenje na isti cesti

Alojz Rogelj je že 36 let cestar — Dokler ni bilo asfalta, je bilo veliko težje — Plača ni dovolj

SREDNJA VAS — V 36 letih službe si človek že na bolj mirnih in urejenih delovnih mestih nabere kakšnih hib in nadlog, kaj šele, če je ves ta čas preživel na cesti, kot Alojz Rogelj iz Srednje vasi pri Črmošnjicah, ki je začel kot cestar delati s 15. leti, od 16. leta pa mu teče delovna doba. In ves ta čas, poleti in pozimi, podnevi in ponoči, je preživel in delal na cesti, ki pelje mimo njegove vasi in se ji sedaj, odkar so jo pred leti posodobili in asfaltirali, reče »partizanska magistrala«.

manj dvakrat na leto kosim obcesti, obsekujem grmičevje in podobno. Prej je bilo na cesti izredno težko in naporno delo. V zučetku, takrat, ko je bila hrana še na karti, smo delali po 10 ur na dan, najhuj pa je bilo pozimi. Ko je bila poledica, smo pesek sipali na cesto s tovrnjaka z lopatami. Vsa leta sem bil tudi vodja pluga, v začetku smo pluzili še s konji in cele noči

Alojz Rogelj: »Rad bi zdržal do polne pokojnine.«

sem tistega hudiča po cesti vlekel. Sedaj je čisto drugače, zimska služba je sodobno urejena, mehanizirana, je pa delo cestarja kljub temu še vedno težko in naporno. Plača se sicer tudi pri nas povečuje, vendar ne tako kot cene. Samo z mojo plačo naša 4-članska družina ne bi mogla živeti, na srečo imamo tudi nekaj zemlje, redimo dve kravi in prasiče, tako da nekako gre,« je pripovedoval Rogelj.

A. B.

Za turizem in proti njemu

Ob Kolpi opozarjajo, da je med njihovimi turisti precej takih, ki bi radi živeli zastonj

OSILNICA, KOSTELSKO, POLJANSKA DOLINA — Območje zgornje kolpske doline v kočevski občini je vedno bolj privlačno za turiste in izletnike, saj je morje za marsikoga že predrag.

Na območju Osilnice je v poletnih dneh dovolj gostov, in to predvsem zaradi podjetnega zasebnega gostilničarja Kovača, ki ima zasedenih vseh 36 ležišč z gosti iz Hrvaške.

Na Kostelskem so vsi za kopanje primerni kotički v vročih poletnih dneh zasedeni. Zvečne gre za enodnevnne izletnike iz Kočevja, ki jim je tu Kolpa najbližja. Prepočasni se urešnjuje zamisel o ureditvi avtokampa med Farno in Vasjo, čeprav se nekateri kočevski kolektivni zanimajo za postavitev prikolice. Škofjelški taborniki že imajo urejen taborni prostor pri žagi, ki ga občasno obiskujejo tudi drugi.

V krajevni skupnosti Poljanska dolina je že okoli 30 let vikend naselje v Dolu, kjer je zadnja leta vedno bolj živahno, tu ob Kolpi postavljajo zasebniki še šotore. V vodstvu

krajevne skupnosti nekateri menijo, naj bi naredili še več za turizem, drugi pa so proti temu.

Več ljudi ob Kolpi smo vprašali, zakaj niso naklonjeni razvoju turizma na njihovem območju. Odgovori so pokazali, da imajo slabe izkušnje z nekaterimi kajakaši in kanuisti, ki jih je te dni na Kolpi polno, pa tudi z nekaterimi drugimi. Marsikateri »turisti« namreč oskrbi hrano kar na poljih obkolpskih kmetov, kjer dobijo krompir, koruzo, solato in še kaj. In meso? Tega pa si kar brez dovoljenja ulovi v Kolpi.

J. PRIMC

Vrtec še ni poln

Sprejemajo otroke že od starosti leto in pol dalje

SODRAŽICA — V novem sodrašnem vrtcu, ki je bil odprt za krajevni praznik 25. maja, je bilo junija v dveh oddelkih 40, v treh oddelkih priprave na osnovno šolo pa 47 otrok. Med počitnicami je otrok nekoliko manj, vendar vrtec redno dela.

Osnovna šola Sodražica, v sklopu katere deluje vrtec, je za razpolaga obvestila staršem predšolskih otrok, da bodo s 1. septembrom sprejeli v novi vrtec že otroke od starosti leto in pol dalje. Varstveni čas bo trajal od 5.30 do 15.30, po potrebi pa bo vrtec odprt tudi ob delovnih sobotah.

Ravnateljica Zinka Benulič pravi, da bo otrok najmanj za 3 oddelke predšolske vzgoje in varstva, poleg tega pa bodo še trije oddelki otrok, ki jih bodo pripravljali na osnovno šolo. Kljub vsemu temu pa vrtec ne bo tako zaseden, da ne bi mogel sprejeti še nekaj otrok.

J. P.

Zlagoma vsi do telefona

Vse območje kočevske občine je v avtomatskem telefonskem prometu — Izjema so le Struge

KOČEVJE — Na območju tozdr PTT Kočevje, ki obsega občine Kočevje, Ribnica in Grosuplje ter del občine Ljubljana-Vič-Rudnik, je trenutno okoli 4.000 nerešene prostreenj za telefonske priključke, od tega okoli 1.000 v Kočevju in bližnji okolici. Ti bodo dobili telefone postopno predvidoma do leta 1988.

Tako je povedal direktor tozdr Marjan Krivec, ki je še dodal, da trenutno velja priključek telefona novega naročnika 55.600 din, od tega je 40.000 din prispevek oz. sorazmerni delež za sis PTT, preostalo pa cena za zgraditev telefonskega priključka.

Na območju občine Kočevje ima že skoraj vsaka vas telefon, z območja kočevskega PJT pa je dobilo pri-

ključke tudi več hrvaških obmejnih krajev. Na slovenski strani Kolpe nima telefonskih priključkov le še nekaj manjših vasi in zaselkov v KS Kostel. Napeljati ga je bilo moč zaradi dobrega sodelovanja med temi krajevnimi skupnostmi in PTT.

V avtomatski telefonski promet ni na območju občine Kočevje vključeno le še območje KS Struge, kjer je 10 vasi in zaselkov. Vzrok je leta, da Struge nimajo primerne stavbe. Tu načrtujejo gradnjo večnamenske stavbe za potrebe šole, krajevne skupnosti in PTT. Temelji zanjo so že izkopani, vendar se gradnja zatika, čeprav je posodobitev telefonije in PTT prometa na tem območju zajeta v srednjeročnem programu PTT in to celo kot prednostna investicija.

J. P.

CIGARETA — V prodajalno kroha na Glavnem trgu je prišla Romka zavita v oblak cigaretnega dima. Cigaretete ni dala iz ust niti med naraščanjem dveh struc kruha. Ko jo je prodajalka opozorila, da se pri njih ne sme kaditi, je puhajoča oseba rekla, da je kruh vedno dražji in da so Romi svobodni ljudje, ki lahko kadijo, kar da hočejo in kjer hočejo. Kaj storiti? Sanitarne inšpekcije predlagamo, naj osebe pekarije mandatno kaznuje zaradi strežbe ljudem, ki ogrožajo kakovost živil. Potem jih bo v trgovini s kruhom bolj malo kadilo.

SALAMA — Ste že kdaj slišali, da se mesarjem smilijo stranke? Obveščamo vas, da so tovrstna čustva v njej v porastu. Pred dnevi je namreč vodja ugledne novomeške mesnice izjavil, da ne ve, kdo bo v bodočnosti kupoval in jedel meso. K tej izjavi je prispil dopis grosista, v katerem je prosalo, da milanska salama, ki je stala minul teden 4.220 din kilogram, velja po novem 1.500 din, naslednji teden pa naj računajo s ceno okoli 1.800 din za kilogram. V manj kot 14 dneh se je salama podražila za polovico!

Ena gospa je rekla, da ji v bifeju AMD na Otočcu pred osmo urami zjutraj niso hoteli prodati kave s rumom, delavec iz bližnje črpalnice pa je dobil oboje. Najbrž zato, da so mu med natakanjem bencina ne bi preveč tresle roke

Sprehod po Metliki

MALOKDAJ V SPREHODU KO GA POHVALIMO, zato bodo te vrste dobrodošle kot dež v suši. Lepo besedo je treba reči o natakarih hotelih Bela krajina. Čeprav imajo ob večerih dokajšnjo gnečo, so hitri, ustrezljivi in priazni. Z obnovno hotela so se obnavili, kaže, tudi oni. In vsi nosijo bežne Slovenija. Moja deželca. Tudi »čika Jakša«.

ŠOLA SE BLIŽA Z NAGLIM KORAKI, zato ni prav nič čudnega, da imajo več dela dekleta v Mladinski knjigi. Starši si praznijo od dopustov že tako izpraznjene denarice, šolanje pa zahtevajo še to in ono. Denarja nikoli preveč. Učenke srednje šole tekstilne usmeritve bodo pričele poukom v ponedeljek, 2. septembra. Med počitnicami so šolo prepeljali in drugače uredili, tako da bo spet prostora za čekanje in druge mladniške traparije.

OD TUJIH GOSTOV, KI SE USTAVIJO V HOTELU BELA KRAJINA, bi se domačini lahko marsičesa naučili. Prvo: dobro preglej jedilnik in cene, šele nato se odloči. Drugo: preveri izstavljeni račun. Tretje: ne pretrajavaj niti v jedalici niti v pijali. Škrti se nam zdijo tuji, morda zato, ker smo navajeni jesti z veliko žličo in piti do onemoglosti. Če bi kdo od domačinov pil mineralno vodo, bi se smejal pol hotela. Pri turistih se nam zdi to normalno.

Črnomaljski drobir

MALICA POD ŠOTOROM — Odkar v črnomaljskem tozdru Betti gradijo, se je normalni tok dogodkov spremenil. Zaradi gradnje so delavci začasno prišli tudi ob svojo menzo. Ker pa, kot je znano, prazen žaket ni stoji pokonci, so vsa zadevo rešili tako, da so začasno jedilnico pripravili pod velikim šotorom, ki so ga postavili za tovarno. Sicer pa ni pomembno, kje je malica, ampak kaj je za malico.

KRUHA NA ŠVEDSKEM RADIU — O okoljski katastrofi v Beli krajini točneje o zstrupitvi Krupe s PCB, pred kratkim tekla beseda na radiu Stockholm v oddaji za Slovence. Večtni urednik in reporter je pred mikrofonom pripeljal Mirjam Bezek, vinarko Dolenskega lista, ki je svoj dopust preživljala v tej severni deželi in jo natančno izprašal o vsej zadevi. Tako so tudi naši rojaki na skrajnem evropskem severu tako rekoč iz prve roke oziroma ust izvedeli, kaj se je zgodilo v idilčni deželici za Gorjanci.

Drobne iz Kočevja

MUHE V POSODAH — V izložitvah nekaterih trgovin s kuhinjskimi plastično posodo za hrano (naprimo v Železnini) je v posodah prebrskanih muh. Ni znano, ali je to trgovski prijem za boljše prodajo, ali pa kupec dobi poleg posode še brezplačno meso) ali pa morda leti vse našo stabilizacijo, vedno nižji standard in pregovor, da v sili vrag ubije žre.

ČRNEGA KRUKA PA NI — Povsem nasprotno je v trgovinah, kjer prodajajo kruh. V glavnem lahko piš le belega, kar da nepoučenim slovenskim, da je standard pri nas zelo visok. Potrošniki v glavnem zamenjajo preveč vrstah črnega kruha.

Kljub izgubi enake plače

Novomeški izvršni svet je IMV, tozdu Tovarna avtomobilov, in KZ, tozdu Krmila, dovolil izplačilo neokrnjenih osebnih dohodkov po njihovih aktih

NOVO MESTO — Prvo polletje letošnjega leta sta v novomeški občini zaključila z izgubo tudi IMV, tozdu Tovarna avtomobilov, in Kmetijska zadruga, tozdu Krmila. Tovarna avtomobilov, ki je v okviru IMV edina poslovala z izgubo, si je nabrala 1,48 milijarde dinarjev minusa, Krmila pa 9,6 milijona dinarjev.

Oba tozda bi morala zaradi izgube izplačevati vnaprej le osebne dohodke na ravni prvega trimesečja po zakonu o zamenjanem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo. Obema pa je občinski izvršni svet na seji pretekli torker dovolil drugače. Tovarna avtomobilov je z vrsto notranjih ukrepov in ob zunanji pomoči vendarle uspela omeniti rast izgube, ki je bila po prvem trimesečju še 1,95-milijardna. Fizični obseg proizvodnje so povečali za 7 odstotkov in primerjavi z enakim lanskim obdobjem z 265 delavci manj. Zaloge so v tem času znižali za skoraj 640 milijonov din, s povečanjem cen dosegli cilj iz gospodarskega načrta za letos, da ne gre v prodajo noben proizvod, če poleg neposrednih stroškov ne pokriva še dela posrednih, z dobavnim rokom do 90 dni pa so izključili negativni vpliv višjih obresti. Do konca leta želijo v tovarni avtomobilov

uresničiti zastavljene cilje in izgubo zmanjšati na minimum.

Upoštevale vse to je občinski izvršni svet izkoristil zakonsko možnost in tovarni avtomobilov za julij (kot so prosili) dovolil izplačilo osebnih dohodkov do višine po go. podarskem načrtu za leto 1985. Še naprej pa bodo pozornost spremljali vse dogajanje v IMV.

Krkin tozdu Krmila pesti manjša proizvodnja od planirane zaradi manjše porabe krmil ob krizi v živinoreji. Predvsem se pozna, da ne morejo oskrbovati nove farme krškega Agrokombinata — po planu bi naredili zanje 11 tisoč ton krmil — ki še ne dela, kot je bilo načrtovano. Velike so tudi obresti od posojil za obratna sredstva. Tudi njim je izvršni svet dovolil ta mesec izplačilo osebnih dohodkov do višine, določene z njihovim samoupravnim sporazumom.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ČETRTKOV INTERJU

Z avtobusi v izgubo

Avtobusnih zvez bi bilo lahko več, če bi kdo pokrival izgubo na nedonosni progi

KOČEVJE, RIBNICA — Direktorja tozdr Sap—Stojna Kočevje, Jožeta Mlakarja, smo zaprosili za odgovor na pripombe krajanov od Sodražice in Gore do Loškega potoka in Drage na avtobusne zveze s svetom.

V Sodražici tožijo, da imajo le eno neposredno avtobusno zvezo na dan z Ljubljano, na Gori pa, da imajo le eno zvezo na dan s Sodražico.

Iz Sodražice pelje v Ljubljano res le en avtobus na dan. Vendar peljejo do Žlebiča vsak dan še trije redni avtobusi in en delavski, ki imajo tam tudi zvezo proti Ljubljani. To pomeni, da je možnih kar pet avtobusnih zvez z Lju-

diše odrezanih kar 10 vasi, od tega tri v ribniški občini. Sicer pa je bilo prej precej pripomb iz ribniške občine, zakaj ni avtobusne zveze z Notranjsko. Zdaj, ko zveza je, pa spet ni prav.

Tudi med krajanji KS Draga je že več let slišati podobne pripombe.

Iz Dragarske doline je s svetom res le ena avtobusna zveza na dan, to velja tudi za Poljansko dolino (Predgrad, Stari trg) in zgornjo Kolpsko dolino (Osilnica). Ni nobenega opravičila, da bi imeli za eno območje več prog na dan kot za drugo. Pripravljeni pa smo organizirati tudi več prog, če nam bo kdo pokrival izgubo.

Pripombe so bile, da na avtobusnih postajah ni voznih redov in da so avtobusi manj zasedeni tudi zato, ker ne vozijo redno?

Vozne rede so nam ponočnjaki pogosto uničevali. Zdaj imamo vozni red izobešen le v izloži Ljubljanske banke v Ribnici, in le v Ribnici ter Kočevju smo ga tudi dolžni izobesiti. Vseeno ga bomo še v Sodražici in Loškem potoku, le primeren in zavarovan prostor zanj moramo dobiti. Po možnosti bomo vozne rede izobesili tudi na drugih postajališčih. Tako bodo potniki vedeli, kdaj mora avtobus priti in če ga ne bo, nam bodo lahko telefonirali, da bomo takoj ukrepali. Veliko težav imamo, ker ni primerno urejeno postajališče na križišču v Žlebiču. Sedanje je proti vsem prometnim in varnostnim predpisom. Pripravljamo tudi predlog za boljše avtobusne zveze na progi Ribnica-Sodražica-Loški potok, kjer naj bi vozilo po pet avtobusov na dan. Ta predlog, ki je narejen na osnovi želja občanov, pa bo moč uresničiti le, če bo kdo pokrival izgubo, ki bo gotovo nastala.

J. PRIMC

Jože Mlakar

bljano vsak dan. Podobno je za območje Gore, od koder res vozi iz Vagovke oz. Kržetov do bližnje Sodražice le en avtobus. Vendar pa se je z Gore moč pripeljati v Sodražico še po daljši progi prek Loškega potoka in Boncarja. Memim, da imajo Gorniki pritožbe predvsem zato, ker je vožnja po daljši progi skoraj trikrat dražja. Toda če avtobus ne bi vozil po daljši progi, bi bilo od občinskih sre-

Ribniški zobotrebci

NAMESTO KULTURE ŠPORT — Organizatorji letošnjega ribniškega sejma so za predvečer te prireditve, torej za 31. avgusta, načrtovali kakovostno kulturno prireditev. Zdej so se odločili, da se bo namesto nje že ob 10. uri dopoldne na kegljišču v domu JLA začel kegljaški turnir. Nastopile bodo ekipe zdomcev iz Münchna in Sinderfingna ter Ribnice in Kočevja.

ZGORELA SENIK IN HLEV — 5. avgusta sta zgorela senik in hlev Franca Burgerja iz Opekarske ulice v Ribnici. Živino in stroje so rešili. Do požara je prišlo zaradi igre otrok z ognjem.

TOČA KLESTILA — Zadnja toča je v ribniški občini najbolj oklestila fižol, solato in paradiznike. Prizadela je tudi lastnike njiv, ki še niso poželi žita, ker so čakali na kombajn.

SADJE V SODRAŽICI — Sodražani so zelo zadovoljni, ker pod lipo na trgu priložnostno prodajalec že mesec dni prodaja sadje. Prej so si sadje lahko kupili le dvakrat na teden, ko so ga dobili v svoji trgovini. Želijo si, da bi dobili redno prodajalno sadja, kot jih imajo v Ribnici, Velikih Laščah in drugod.

Trebanjske iveri

KOLINSKA ZA ARABCE — Mirenska Kolinska bo v kratkem s priljubljeno instant otroško hrano prodala tudi na Bližnji vzhod in v Afriko. Okusa pomaranče in banane naj bi bila Arabcem in Afričanom najbolj všeč.

V Kolinski pa res znajo prodati vse, morda bi Arabcem lahko ponudili celo — pesek, če bi ga imeli dovolj.

BOGATAŠEV PA NI — Komisije za ugotavljanje izvora premoženja so po kampanski akciji kmalu neslavno utihle. Trebanjska davkarja že osem let ni dobila nobene ponudbe za raziskavo izvora premoženja. Pa ne, da smo že tako obubožali; ali pa morda nihče noče tako »nizko pasti«, da bi mu očitali, naj se raje zanima zase, namesto da tožari...

Sevniški paberki

ZAPRTE DURI — Vse prevečkrat se pojavljajo na vratih gostišča na sevniškem gradu listki, da je lokal zaprt zaradi tega ali onega razloga. Gosta, ki se potrudijo na grajski hrib, takih pa je v turistični sezoni vse več, to ne zanima, čudi se samo, kako je lahko tako vabljiva točka gostinsko neizkoriščena.

POLETNI ČAS — Sevniška knjižnica se tudi ob poletih in popoldnevnih ni izneverila bralcem. Popoldne ima odprta vrata ob torkih in četrtkih. Ker odprta vrata ob torkih in četrtkih. Ker odprta vrata ob torkih in četrtkih. Ker odprta vrata ob torkih in četrtkih.

ŠE BREZ TALNIH OZNAK — Poročali smo že o prvi hudi nesreči na novem mostu čez Sevnično v Šmarju. Da cestarji barvo imajo, so dokazali z obnovljenimi oznakami na vpadnici od savskega mostu sem. Bojda ni narčta za te oznake na mostu, čeprav dajejo nekakšne pike slutiti, kje naj bi bile. Navsezadnje se je gradnja dovolj zavlekla, da bi v vmesnem času lahko dognali, kje narisati zebre, in podobno.

Krške novice

TEKMOVANJE TRAKTORISTOV — Aktivni mladih združnikov v Posavju so te dni pripravili izbirna tekmovanja za regijsko tekmovanje traktoristov v oranju in spretnostni vožnji, ki bo 25. avgusta v Veličnem Podlogu. Krški združniki in medobčinski svet Zveze socialistične mladine Posavja sta prireditelja, pokroviteljstvo pa je prevzel krški občinski izvršni svet. Zdej pa le glejte, fantje, da vas ne bo spet ugnala kakšna dekina, saj bodo med tekmovalci spet predstavnice nežnejšega spola...

Novo v Brežicah

VEDNO DLJE DO KRŠKEGA? — Kažipot tik ob izstopu iz Brežic že dolgo kaže, da je do Krškega 10 kilometrov. Na naslednjem križišču, samo dvesto metrov dlje, nas podoben znak opozori, da je do Krškega samo še — 11 kilometrov! Brežičani upamo, da v takm »odštevanju« kilometrov ni kake simbolike!

ČEMU SE VESELIMO — Komisiji za ugotavljanje življenjskega standarda delovnih ljudi priporočamo, da za osnovni kazalec jemlje število veselic v nekem kraju. Kje bi bila brežiška občina na taki lestvici, je jasno takoj, ko se ozremo po splošnem veselicnem blagostanju v naših vaseh, kjer se vrtijo lovski, ribiški, veslaški, gasilski, veselic. Da se za vsakim veseljem skriva žalost, je pa že dolgo jasno...

DIREKTORJI NA DOPUSTU — Letošnje vreme je dobera zagodba vinogradnikom, s tem pa tudi brežiškemu Slovinu. Kaj bodo brez potrebnih količin grozdja, se še ne ve, kako bo s proizvodnjo, pa tudi ne. Kako bodo zadovoljni kupce, še ne vedo. Bolj jasno bo čez kakih 14 dni. Takrat pride direktor z dopusta...

IZ NAŠIH OBČIN

Julij izreden, prej po planu

V Čateških Termah so sicer zadovoljni s polletnim poslovanjem, skrbi pa jih padanje kakovosti — Kriv je tudi padajoči življenjski standard

ČATEŽ — Julij pomeni za Terme Čatež vrhunec turistične sezone. Letos je svoje k boljšemu poslovnemu rezultatu prispevalo tudi ugodno vreme.

Kot pravi Jože Iljaž, analitik, belčijo v juliju viden porast števila nočitvev in kopalcev. Dosegli so 17 odst. več nočitvev kot v istem mesecu lani. Za dobro polovico je več nočitvev tujih gostov, do izrednega porasta pa je prišlo tudi pri zasedenosti kampa, kjer imajo za 32 odstotkov več nočitvev kot lani julija. Lepo vreme je privabilo na bazene nad 60.000 kopalcev, kar je skoraj 40 odst. več od lani.

Vse te ugodne številke so za Terme izredno pomembne, saj morajo na vrhu sezone pokriti doseženo izgubo, ki

so jo povzročili stroški poslovanja v izvenssezonskih mesecih. Analitsko-planarska služba poroča, da so v preteklem šestmesečju dosegli planirani poslovni rezultat, tudi izguba je v okviru načrtovane oz. je za dva odstotka nižja. V prvih petih mesecih letos so »ustvarili« 43 milijonov din izgube, ki pa so jo že junija v dokajšnji meri pokrili. Tudi minulo šestmesečje kaže dobro zasedenost nočitvenih kapacitet (74 odstotkov razpoložljivih kapacitet je povprečno zasedenih). Največja zasedenost je v hotelih

Terme in Zdraviliški dom, precej manjša pa v bungalovih in gradu Mokrice. Zabeležili so za 9 odst. več tujih nočitvev kot v enakem obdobju preteklega leta. V bazenih se je do polletja kopalca za 40 odst. manj kopalcev kot lani, kar v analitski službi razlagajo s nenehnim padanjem življenjske ravninski delovnih ljudi in s težkim ekonomskih položajem, nekaj pa je krivo tudi izredno neugodno vreme v juniju. Zmanjšalo se je tudi število prehodnih gostov, kar je vplivalo predvsem na manjšo prodajo pijač.

Analitiki so še posebej zaskrbljeni ob podatkih, ki kažejo padanje kakovosti poslovanja. Poslabšala se je ekonomičnost poslovanja, manjši je devizni priliv. V glavnem pa so zadovoljni z rezultati prvega polletja, kar pa, kot poudarjajo, jih ne sme uslavati, saj jih do konca leta čakajo še velike obveznosti.

BREDA DUŠIČ

ZIDARJI NAD OBČINO

SEVNICA — Občinsko upravno stavbo bodo dvignili še za eno nadstropje. Tako nameravajo skupaj z občinsko upravo pod eno streho združiti še samoupravne interesne skupnosti. Delo uprave naj bi, kljub temu da na stavbi delajo gradbinci sevniškega tozda Betona, teklo nemoteno. Zaenkrat so razkrili pol strehe, da lahko nadzidujejo novo nadstropje.

Zmrzal in toča pobrala pridelek

Vinogradnikom le še desetina pridelka grozdja — Nujne davčne olajšave in ugodna posojila tudi za obnovo družbenih sadovnjakov v krški občini

KRŠKO — Na območju krške občine je 1070 hektarov vinogradov, od tega 1010 ha v zasebni lasti. Zimska pozeba bo letos zmanjšala pridelek grozdja za okoli 60 odstotkov, prihodnje leto pa za 16 odstotkov. Zimska pozeba ni prizadela vinogradov tako hudo, da bi jih bilo potrebno krciti in nanovo saditi.

Le na manjši površini bo treba prazna mesta propadlih trsov nadomestiti z dosajevanjem. Zmrzal je prizadela predvsem enoletni rodni les, na izpostavljenih legah pa tudi večletni les. Snežna odeja je deblo zavarovala, zato

bo s prerezovanjem trt možna obnova, ker so mladice pognale iz žlahtnega nezmrznjenega dela trte.

Gabrijel Metelko

V nasprotju z nekaterimi drugimi občinami, denimo z brežiško, pa je v krški občini precejšnja škoda vinogradnikom povzročila tudi spomladanska pozeba. Po oceni občinske komisije, ki jo vodi inž. Gabrijel Metelko, bo pridelek grozdja letos zavoljo spomladanske pozebe manjši približno za petino. Toča je zmanjšala pridelek še za 9 odstotkov. Tako bo zaradi vseh ujm letošnji pridelek grozdja manjši kar za 89 odstotkov.

»Komisija je ocenitev škode opravila po dveh kriterijih. Po tistih, ki jih je priporočil republiški komite za kmetijstvo in temeljijo na statističnem

poprečju triletnih pridelkov v občini in na številu 3.400 trt na hektar, znaša škoda v vinogradih družbenega in zasebnega sektorja 670,4 milijona din. Po merilih komisije, ki ocenjuje, da so dejansko doseženi pridelki grozdja v občini trt na hektar večje, tudi do 4.500 trt, je škoda bistveno večja — znaša kar 1.067 milijonov din, pripoveduje Metelko.

Škoda po zimski in spomladanski pozebi ter toči v letu 1985 znaša v vinogradih in sadovnjakovih v krški občini po prvi in drugi 901 milijon din ali 0,6 odst. družbenega proizvoda občine, po drugi pa 1.298 milijonov din ali 0,9 odst. družbenega proizvoda občine Krško, doseženega v letu 1984.

Za cenitev škode v sadjarski pridelavi družbenega sektorja je komisija upoštevala strokovne ocene tozda Sadjarstvo krškega Agrokombinata. Prizadetih je bilo blizu 144 ha nasadov jablan, dobrih 81 ha hruslk, nad 27 ha breskev in 10 ha jagod. Škoda zaradi zmanjšane pridelka sadja znaša 230,8 milijona din. V to pa ni všteta škoda zaradi zmrzali propadlih in obnove potrebnih več kot 20 ha nasadov, saj drevesa še odmirajo med vegetacijsko dobo. Škoda pri zasebnikih, v njihovih intenzivnih nasadih, je zelo majhna razen na nasadih kočičarjev in jagodičevja, zato je niso ugotavljali.

P. PERC

En delavnik za bolnišnico?

Na celjskem območju akcija za dograditev bolnišnice

SEVNICA — Težj občinami ne manjka težav z zdravstvom. Imajo eno najvišjih prispevnih stopenj iz bruto osebne dohodka v republiki, vendar za te namene ne zberejo dovolj denarja. Zagata je tem večja, ker naj bi vrnili 30 milijonov dinarjev že porabljene republiške solidarnosti.

Na širšem celjskem območju, kamor po zdravstveni pravi sodijo sevničani, je stekla velika akcija za posodobitev tamkajšnje bolnišnice. Ko je bila bolnišnica zgrajena, je to

— V sevniški občini so o tej pobudi, kot smo že poročali, razpravljali na posvetu direktorjev pred dopusti. Na celjskem območju že poročajo o odzivi. Na sedeži predstava občinskega sindikata sveta minuli četrtak so dali nekaj pripomb na sestavo sevniškega štaba.

območje štelo 120.000 prebivalcev, danes pa jih je skoraj dvakrat toliko. Takrat skoraj ni bilo specialističnih ambulanz, sedaj pa te ambulante letno obišče 234.000 bolnikov, torej po-

vprečo vsak občan s tega območja. Ambulante se stiskajo po kleteh in drugih pomožnih prostorih.

S posodobitvijo bolnišnice nameravajo pridobiti 40 sodobnih ordinacij, med njimi prostore za dializo, centralno enoto za intenzivno terapijo in nego najtežjih bolnikov, enoto za transfuzijo krvi, osrednji laboratorij, pet popolnih operacijskih dvoran pa tudi nekaj bolniških sob s skupaj 279 posteljami.

Posodobitev so razdelili na deset faz. Ves čas pa jih pesti pomanjkanje denarja. Trenutno so sredi pete faze, usposabljanje specialistične ambulante kirurške stroke. Denar, ki so ga letos nameravali zbrati, ne zadošča za predvidena dela. Poseben štab si prizadeva zbrati dodatnih 240 milijonov dinarjev. Predvidevajo, da bi delavci za posodobitev bolnišnice namenili enodnevni zaslužek, a tudi vrste drugih prispevkov ne zanemarjajo. Med temi pobudami je tudi odstopanje denarja za vence na grobove pokojnih. Denar naj bi bil torej namerajen za zdravje, za katero nam tudi v sedanjih težkih časih ne bi smelo biti vseeno.

A. ŽELEZNIK

Zakaj ne enotno plačilo?

Študentski servisi popuščajo pri urnih postavkah

KRŠKO — Ni res, da mladi ne bi hoteli delati, da se hočejo le zabavati in potikati po lokalih. Takole se postavijo v bran mladih Posavcev v podružnici mariborskega Študentskega servisa v Krškem. V rokah imajo trden dokaz, da ne govoričijo na pamet, v poldrugem mesecu, odkar deluje podružnica v krškem Domu mladih so pridobili kar 500 članov, ta hip pa jih dela okoli 400.

Novomeški Študentski servis, ki ima že nekaj tradicije in 2.200 članov, ta čas posreduje začasno zaposlitev menda manj kot 200 svojim članom. Sicer pa smo ta servis podrobneje predstavili v prejšnji številki. Precej mladih Dolenjcev je hotelo dobiti delo prek krške podružnice, ker so zvedeli, da Krčani ne odstopajo od nižje urne postavke — 200 dinarjev, marsikje pa študentski servisi pristajajo na mizerno nizko plačilo za svoje člane. Celo za nekaj starih ti-

sočakov na uro so lani ponekod delali srednješolci, študentje pa na tako napitnino in že kar klasično izkoriščanje niso pristajali.

Študentski servis Maribor, ki ima s svojimi podružnicami v Celju, Murski Soboti, Krškem, na Ravnah in v Ptujju prek 7000 aktivnih članov, je že nekajkrat dal pobudo, da bi v Sloveniji poenotili »nagradevanje« svojih članov, a žal jim z Ljubljanci doslej ni uspelo najti skupnega jezika. Monopoli ali neojalne konkurence naj bi bili tuji naši družbi, toda ali je to monopol, če se vodstva študentskih servisov dogovorijo, da ne bodo dovolili, da bi jih nekateri kolektivni izsiljevali, češ, da je pri sosednjem servisu ceneje? Krčani in Novomeščani imajo, kot kaže, sklenjen tih dogovor, da si ne bodo hodili v zelje, toda tudi to ni dobro za vse mlade, ki bi si radi vsaj med počitnicami prislužili kakšen dinar! P. PERC

POSKUS ZA NAGLO »OZDRAVITEV« — Posavski sadjarji si na moč prizadevajo, da bi čimprej odpravili posledice zadnjih letošnjih ujm, predvsem pa škodo, ki jo je povzročila zimska pozeba. Prejšnji četrtak so nam na posestvu v Stari vase pokazali poskus vezanja na štor požagane jablane. Iz žlahtnega dela so na vsakem vzgojili enega do dva poganjka, ki naj bi bili že čez 3 ali 4 leta v polni rodnosti. Na sliki: direktor tozda Sadjarstvo krškega Agrokombinata, mag. Alojz Mustar, in vodja sadjarske proizvodnje inž. Franc Kotar sta zadovoljna z naglo rastjo poganjkov. (Foto: P. Perc)

Rednih obrtnikov vse manj

Popoldanev je v trebanjski občini že skoraj toliko kot rednih obrtnikov — Povprečno gospodarjenje

TREBNJE — Polletni rezultati trebanjskega gospodarstva so povprečni. Izgubarjev pravzaprav ni, razen Novolesovega tozda IGR Račje selo, ki navkljub marčevskemu »zdravljenju« vleče še dobrih 50 milijonov din izgube, res pa je, da se ta zmanjšuje. Razveseljivo je, da IMV na Mirni tokrat ne pozna rdečih števil, medtem ko so te, čeprav majhne, presenetile, ker je z njimi postreglo Kmetijsko gospodarstvo Slovenska vas.

Trimova temeljna organizacija Jeklene konstrukcije in Dana sicer povsem zadovoljivo poslujeta, toda močno breme kreditov za obratna sredstva, ki so večji kot celotna akumulacija gospodarstva v trebanjski

Tesnila in Elma sta spet razveselili z zelo dobrimi poslovnimi rezultati, prav tako Kolinska, čeprav niso tako brižantni kot lani. Pri Dani prodaja zaostaja za načrti, kar si je moč razlagati zlasti z občutnim usihanjem kupne moči in splošnega padca standarda v teh časih draginje.

»O drobnem gospodarstvu že dve leti samo govorimo, premalo pa smo storili. Predlog sprememb obrtnega zakona je prišel prepozno. Zmanjšuje se število obratovalnic, obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, namesto da bi šla gibanja v nasprotno smer. Drobno gospodarstvo še vedno nima pravih ugodnosti, a tudi usmerjeno izobraževanje je naredilo obrtništvu medvedjo uslugo. V zadnjem letu se je v naši občini močno povečalo število popoldanskih obrtnikov. Število teh je skoraj preraslo število rednih obrtnikov, kar je, v celoti gledano, negativen pojav, čeprav je, gledano ozko, za občinski proračun popoldanec boljši od rednega obrtnika. Za širšo družbeno skupnost pa to ni v redu, ker popoldanec ne zaposluje, ne prispeva družbi toliko kot redni obrtnik. Razmišljamo, da bi popoldanski obrt omejili na storitvene, deficitarne obrti, kot imajo to urejeno marsikje drugod,« pravi predsednica občinskega komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo Francka Primožič.

P. PERC

S konji iz roda v rod

Brez konj bi pri Janežičevih z Vrha težko vse postorili

TRŽIŠČE — Pri Janežičevih na Vrhu nikoli ni manjkalo konj. Oče je bil furman, sin Milan, zaposlen na sevniški žagi, pa ima tudi veselje do konj.

Na tekmovanje koscev se je v Tržišče pripeljal na lepo obnovljeno napravilivčku. Ob kobilih je bilo za njegovo starost nadvse krotko žrebe. »Oče je vozil premo vse do Trbovelj, na vozu je bil dostikrat tudi les. Največ dela je bil o s krmeljskim premogom.

Milan Janežič

Vozili so ga iz jame na separacijo, od tam pa na vagonc,« pripoveduje Milan, zakaj so bili konji pri hiši.

Časi so se spremenili, rudnik je zamenjala Metalna, pri Janežičevih pa so še vedno konju. »V gozd pridem s konjem domala do vsakega štora. Gozdarji so dostikrat prisiljeni iskati za delo v gozdu prav bosanske konje.« govori o prednostih teh lepih živali. Pri hiši je okrog 14 hektarov zemlje, največ pa gozda. Zato Milan Janežič že ogleduje okrog za težko kobilu, da bo lažje kos delu.

A. Ž.

50 let slovenskega plantažnega sadjarstva

V letih po prvi svetovni vojni so začeli evropski sadjarji preurejati starejše nasade in obnavljati sadovnjake po novem ameriškem plantažnem sistemu v strnjem razporedju manjše štveila sort enke drevesne oblike, obenem pa so začeli uvajati nove sorte za svežo porabo in predelavo. Novi načini pridelovanja sadja so se iz zahodnih dežel prek Italije počasi širili proti vzhodu, v Slovenijo in druge jugoslovanske pokrajine.

Naši primorski sadjarji so na praksi v Pistoji spoznali Farraguttijev in Silvettijev sistem vzgoje gosto sajenih in pritrjenih sadovnjakov. Že konec dvajsetih let so bratje Orel v Rožni dolini pri Novi Gorici zasadili prvi plantažni nasad breskev in hrušk po sistemu »novi časi«, ki je več kot deset let dajal najvišje pridelke. Temu zgledu so sledili drugi sadjarji na Gorškem, mnogi izmed njih pa so zaradi divjanja fašistov pribegli v Jugoslavijo. Naselili so se v okolici Krškega in Brežic, v okolici Zagreba, na Fruški gori, v Smederevu in v Makedoniji.

Vsi za sadjarje in vrtnarje izučeni so na raznih veleposestvih organizirali pridelovanje namiznega sadja in izbranih vrst zelenjave, kasneje pa so sadili svoje, manjše plantaže ter s tem preživljali svoje družine in nanovo pribegle begunce. Naj navedem samo nekaj zelo pomembnih dogodkov in podob.

Upravnik Smederevske vinarske zadruge Just Ušaj in Franc Bavdaš sta leta 1925 na posestvu bratov Živkovič zasadila nekaj hektarov breskev ameriških sort, ki so vzbudile občudovanje belgradskih porabnikov in visoka priznanja »Srpskega poljoprivrednega društva«. Na tem primeru in izkušnjah se je po osvoboditvi razvil zelo obširen podonavski sadni okoliš z več tisoč hektari jablan, breskev, marelic, hrušk in jagodičja.

pisma in odmevi

Zdravnik ni hotel pomagati

Otrok, ki ga je oklal pes, je v šentjerneju ostal brez prve pomoči

Živim v ZRN, trenutno pa sem na dopustu v domačem kraju.

V torek, 6. avgusta, je mojega 7-letnega otroka tako močno oklal pes, da je bila potrebna celo kirurška pomoč. Takoj sem z otrokom odhitel v zdravstveni dom v šentjerneju, kjer pa me je sprejel le napis, da dežurnega zdravnika ni. V zmedenosti sem spraševala mimoidoče, kje naj poiščem zdravnika. Nekaj moški mi je pokazal stanovanje zdravnika Vizca.

Ko sem pozvonila, je vrata odprla ženska in mi odgovorila, da zdravnika ni, ter odšla. Nisem vedela, kaj naj storim. Ponovno sem pozvonila in v tem je po stopnicah prišel moški. Na vprašanje, če je on zdravnik, je odgovoril pritrdilno. Pokazala sem mu otroka in ga prosila, naj da otroku prvi povoj in injekcijo proti zastrupitvi. Hladnokrvno je odgovoril, da on ne bo delal 24 ur na dan in da kdo bo to njemu plačal. Napotil me je z otrokom kar v novomeško bolnišnico.

Tu so otroka lepo sprejeli in ugotovili, da je potrebno celo šivanje mišice na roki.

Sprašujem se, ali ta zdravnik iz šentjerneja pozna zdravniški kodeks, če najprej vpraša za plačilo, nudenje pomoči pa odkloni.

MOJCA SAAB

TABOR ZASAVSKIH PLANINCEV

BOHINJ — Zasavski planinci so poletne počitnice prežvele na taborjenju ob Bohinjskem jezeru. Julija so taborili planinci iz Krškega in Sevnice, tabor pa je 7. avgusta zaključilo 54 brežiških planincev. Povzpeli so se na Vogel, Razor, Rodico, Črno prst, in ogledali slap Savico in se kopali v jezeru. Tabor je bil dobro urejen, za prijetno počutje pa so skrbeli vodja tabora, gorski vodiči, tehnični vodja, vodja za prehrano, sanitarni referent, kulturni in športni referent. Plačilo za enodnevno bivanje je bilo dokaj nizko, kar pomeni, da se da tudi z malo denarja pripraviti zanimivo letovanje.

BOJAN HORVATIČ

in agronomi, ki so od starejših pionirjev prevzeli vodstvo slovenskega plantažnega sadjarstva.

Menim, da bi morali letos proučiti petdesetletno razvojno plantažno sadjarstvo. Priložnost se nam ponuja v oktobru ob območni sadni razstavi v brežiškem gradu, na leskovski pristavi pa bi morali odkriti spominsko znamenje v čast in zahvalo sadjarjem — pionirjem z Gvidom Veselom na čelu.

FRANCE ADAMIČ

Manj, a boljše

Tozdgugalniki na Dvoru prodaja kupcem v ZDA, Arabijo in Avstralijo

DVOR — Tozdgugalniki na Dvoru je od Novolesovih obratov med tistimi, ki dobro in uspešno poslujejo. Ves proizvodni program prodajo kupcem iz Amerike, Arabije in Avstralije. Stoosemintrideset zaposlenih letno naredi 140.000 stolov in gugalnikov, za kar iztržijo 3 milijone dolarjev.

Letos spomladi so odprli popolnoma nov objekt, v katerem so kompresorska in trafo postaja, kotlovnica in delavnica, v zgornjih prostorih pa obrat družbene prehrane. Obnovili so tudi fasado stare stavbe, pripravljajo pa rekonstrukcijo lakirnice v starih prostorih kotlovnice. Novi objekt je veljal 50 milijonov din.

»Doslje smo delali velike serije, kar je zahteven kupec opazil, saj se je poznalo na kvaliteto. S posodobitvijo, predvsem še lakirnice, pa nameravamo v bodoče narediti manj, vendar z veliko večjo natančnostjo. Z večjo kvaliteto bomo dobili še zahtevnejše kupce,« je o prizadevanjih tega Novolesovega kolektiva povedal vodja tozda Andrej Završček, ki je nedavno skupaj s Viljem Pavličem obiskal Novolesove poslovalnice v ZDA in se vrnil z novimi zamislimi in načrti. J. P.

Čedalje več naposodo

Število izposojenih knjig v novomeški študijski knjižnici narašča — Izdelujejo katalog knjig o Dolenjski — Obogatena rokopisna zbirka

NOVO MESTO — V študijski knjižnici Mirana Jarca so letos v prvem polletju našli 32.402 obiska ali okoli 500 manj kot lani v enakem obdobju, to pa je tudi edini negativni rezultat knjižnice v primerjavi z letom 1984.

Izposoja je dosegla rekordnih 84.913 enot, kar je skoraj za 5000 enot več kot lani od januarja do konca junija, bralci pa so segli po 71.796 knjigah in 13.117 revijah. Število nepostreženih obiskovalcev se je znatno znižalo. Nemara je bilo tako tudi zategadelj, ker je bilo na knjižnih policah več nove literature. Čeprav so se knjige podražile, jih je študijska knjižnica lahko nabavila kar 3.350 ali 490 več kot lani.

V knjižnici se je zgodilo tudi marsikaj novega. S pomočjo kulturne skupnosti in raziskovalne skupnosti so začeli izdelovati specialni katalog knjig o Dolenjski, kar bo priloška prazniška raziskovalcem in drugim, ki bodo želeli razširiti svoje vedenje o dolenjski deželi.

Rokopisna zbirka je od letošnjega prvega polletja bogatejša za nekaj svežnjih enot. Med drugim je pisatelj Pavle Zidar, ki je te knjižnici odstopil vse rokopise svojih knjig, obogatil zbirko s sedmimi novimi rokopisi. Pesnik in pisatelj Jože Dular je podaril nekaj gradiva iz zapuščine pokojnega pesnika, pisatelja in mladostnega prijatelja Ivana Čampe, knjižnica pa je pridobila tudi več izvirnih ilustracij avtorice Lidije Osterc.

Študijska knjižnica Mirana Jarca je v prvem polletju pritegnila številne obiskovalce s predavanji in razstavami, pripravljenimi ob najrazličnejših priložnostih, sodelovala pa tudi z osnovnimi in srednjimi šolami ter drugimi, ki so potrebovali gradivo, organizacijske in strokovne izkušnje pri pripravi lastnih knjižnih in drugih razstav. Dolenjskega knjižnega sejma, ki ga poma-ga pripraviti in ga popestri s svojimi razstavami, posebej niti ne omenjamo.

Še zlasti hvalevredno je delo knjižnice z mladimi in za mlade bralce. V okviru tega se skupinski obiski šolarjev kar vrstijo. Iz vrtec pa je prišlo v knjižnico kar šestnajst skupin malčkov. Otroci so bili najbolj veseli pravljic, ki so jih vsačkrat poslušali kar debelo uro. Najraje se otroci zamudijo v pionirski knjižnici, ki deluje v okviru študijske. Poleg razstav najboljših knjig za otroke so jim v prvem

HOČEVAR IN LEBIČ RAZSTAVLJATA V LJUBLJANI

LJUBLJANA — V tukajšnji galeriji Eqrna je od minulega tedna odprta razstava del slikarja Zorana Hočevarja iz Metlike. V galeriji Krka pa že več tednov razstavlja slikar Tugo Lebič iz Novega mesta, sicer član brežiškega likovnega društva.

Nova »petletka« po meri potreb?

V okviru novomeške kulturne skupnosti se začenja javna razprava o planskem dokumentu za obdobje 1986 — 1990 — Tudi doslej: dejavnost po ustaljenih kolektivnih — Za omenjeno obnovo Sokolskega doma nič v naložbeni vsoti

NOVO MESTO — Občinska kulturna skupnost je že prve dni julija objavila osnutek samoupravnega spoznaja o temeljnih planih za obdobje 1986 — 1990 in tako pred vsimi prebivalci razgrnila oris kulturnega utripa in pridobitev v novomeški občini do konca tega desetletja. Zdad seveda pričakuje, da bodo ta pomembni dokumenti prebrani in o njem razpravljali. Čeprav je čas dopustov, je zelena luč za javno razpravo že zagorela, stališča, pripombe in predloge iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti bodo zbirali do 20. septembra, ko bo razprava zaključena. Septembra se bo sestala tudi skupščina kulturne skupnosti, obravnavala ta planski dokument in se seznanila z odmevi nanj. V nadaljnji proceduri se bo osnutek spremenil v predlog, nakar ga bodo sprejeli. To pa bo moralo biti prej kot čez štiri mesece in pol, saj ga treba v novo »petletko« stopiti že z vsemi potrebnimi verificiranimi listinami v žepu.

Že bežen pogled na osnutek samoupravnega spoznaja pove, da bodo v obdobju 1986-1990 imela prednost tri področja: knjiga in knjižničarstvo, varstvo narave in kulturne dediščine ter ljubiteljska kultura. To je med drugim razbrati že iz členov, ki navajajo naložbeno dejavnost. Tako naj bi prenovili dve stavbi študijske knjižnice Mirana Jarca ter Križatičje (stavba Dolenjskega muzeja), obnovili pa Sokolski dom. Do konca leta 1990 je za to dejavnost predvideno 74,7 milijona dinarjev, medtem ko naj bi za redno kulturno dejavnost v petih letih zbrali 401.124.000 dinarjev, največje naložbe načrtujejo za leto 1987 (43 milijonov dinarjev). Kako bodo financirali obnovo Sokolskega doma, ta čas še ni znano, saj v omenjeni vsoti za naložbe ni predviden en sam dinar za Sokolski dom.

Obseg kulturnih dejavnosti in aktivnosti v obdobju temelji na ugotovljenih potrebah, povedati pa je treba, da velepomembnih novosti v novi »petletki« ni pričakovati. V glavnem naj bi

polletju pripravili skupaj kar 28 ur pravlje.

Študijska knjižnica šteje za ustanovo, ki nikoli ne zapre vrta. Pravijo, da so obiskovalci vedno dobrodošli, čeprav pridejo samo kaj vprašati. Sicer pa je dajanje informacij pomembna dejavnost knjižnice. V primerjavi z lanskim letom se je število informacij letos povečalo. I. Z.

AVTOPORTRETI GREDO NA POT

KOSTANJEVICA — Razstava avtoportretov Vladimira Lamuta, ki je na ogled v Lamutovem likovnem salonu, bo potovala po slovenskih razstaviščih. Med drugim jo bodo pripravili tudi v Kočevju in Ribnici.

Ob Lamutovi 70-letnici

NOVO MESTO — Devetnajstega avgusta se bo napolnilo sedemdeset let, kar je v družini učitelja Lamuta, ki je takrat služboval v Čatežu pri Brežicah, zagledal luč sveta sin Vladimir. Rojenice so mu v zibko položile talent za risanje in določile tudi smisel njegovemu življenju. V Novem mestu, kamor se je preselila Lamutova družina, je Vladimir končal osnovno šolo in se po maturi na novomeški gimnaziji odločil za študij slikarstva in umetnostne zgodovine. Na zagrebški slikarski akademiji je študiral na pedagoškem oddelku in po diplomu leta 1941 ostal nekaj časa še na specialni študiju slikarstva in grafiko. Zaradi vojne pa specialke ni dokončal. Še več, že leta 1942, ko je bil honorarni učitelj na novomeški gimnaziji, je moral zaradi sodelovanja z OF v italijansko internacijo. Taborišči Monigo pri Trevisu in Gonars sta vidno zaznamovala njegovo

Vladimir Lamut: AVTOPORTRET, suha igla, 1943

Življenje in še bolj načeli njegovo razrahljano zdravje. Po osvoboditvi so mu s težavo rešili življenje v ljubljanski bolnišnici. Šele v svobodi pa je mogel zadovoljiti slo po likov-

kultura in izobraževanje

DREVI KONCERT V FRANČIŠKANSKI CERKVI

NOVO MESTO — Drevo ob 20. letu bo v novomeški frančiškanski cerkvi (oz. cerkvi sv. Lenarta) koncert, na katerem bosta nastopila violini Alfredo Marcos in organist Hubert Bergant. Koncert prireja Frančiškanski samostan v Novem mestu. Vstopnine ne bo, vse prostovoljne prispevke pa bodo namenili za obnovo cerkvenih orgel.

ni ustvarjalnosti. Najprej je preriziral domovino in ustvaril bogate cikle na partizanskih poteh in v krajih, koder so šle sovražnikove ofenzive, več drago cenih likovnih zapisov dokumentarne vrednosti pa je prinesel tudi z mladinske delovne akcije na progi Brečko — Banovičji. Opravil je še vrsto študijskih popotovanj po domačih pokrajinah in v tujini. Bil je v Parizu, Švic, Neaplju, Benetkah in Rimu pa v Bruslju, Amsterdamu in Antverpmu. Leta 1961, ko je imel za seboj tudi že več let rednega poučevanja na novomeški gimnaziji in osnovni šoli, je prehodil poti Gorjanskega bataljona in ustvaril svojstven cikel likovnih zapisov. Uveljavil se je kot eden najbolj nadarjenih, plodnih pa tudi najbolj nemirnih likovnih bardov, kar jih je dala Dolenjska. Nenehno išče viharne, na ahasverski poti umetnika, večkrat trpki kot prijazen, se je vedno rad vračal k rodni zemlji, včasih praznovati, često pa, da se je napil njenih zdravilnih sokov in njene moči, da je spet lahko vztrajal. Vendar njegovo telo in duha nista zmogla silne obremenitve poslanstva, ki si ga je Vladimir Lamut naložil s tem, da je postal slovenski umetnik. Popolnoma izčrpan si je enajstega marca pred trindvajsetimi leti, še ne sedemindeset let star, vzel v Krki življenje. In zdaj nas spomin nanj, z vsem, kar je ustvaril, s čimer je obogatil slovensko likovno zakladnico, poveljal Novo mesto in Dolenjsko, zavezuje, da se mu Dolenjci vendarle dostojno oddolžimo. Nekaj tega pomenijo razstave, ki občasno potujejo po slovenskih razstaviščih. Tako tudi letošnje, pripravljene ob sedemdesetletnici Lamutovega rojstva. Glavna oddolžitve pa šele sledi, in to naj bi bila Lamutova monografija, ki bo, kot je predvideno, izšla prihodnje leto. I. Z.

Zakaj je ušel malček?

VVO Novo mesto pojasnjuje neljubi dogodek

V nedavni vesti v Dol. listu sta bila omenjena dva poba otrok iz vrtca v Ločni.

Zavedamo se odgovorne in težke naloge pri vzgoji in varstvu otroka, zato varnosti posvečamo posebno skrb. Otroci pas individualna bitja, s svojimi željami in potrebami. Marsikateri ima težave s prilagajanjem in vzdrževanjem v družbeno ustanovo z ustaljenim dnevnim redom ter svoje predstave in želje. Zgodi se, da iz kakršnegakoli vzroka želi domov k staršem. S tem imamo veliko problemov, posebno še, ker marsikaterih staršev ne moremo prepričati, da bi otroka dosledno izročili tovariščici, saj če ga ta ne vidi, tudi ne more zanj odgovarjati oziroma ugotoviti, da ga ni.

Teh primerov je bilo več in smo jih tudi že raziščevali, saj je bilo v nekaj teh primerov rečeno, češ: »Kakšen je vrtec, saj otroka sploh ne pogrejšijo!« Zato še enkrat prosimo: Ne puščajte otrok v garderobi, na parkiriščih, pred gasilnim domom ali pa celo na križiščih.

V navedenem primeru so trije otroci še spali, vzgojiteljica pa je ostale

otroke usmerila k igri. Ko je pogledala, če še spi, je opazila, da otroka ni. Preverila je v vrtno, ugotovila, da ni čevljev in stekla za njima v sosednji blok, kjer je doma. Dobila ga je pri sosedu in mu začela s potrpljenjem razlagati, zakaj naj gre nazaj v vrtec (posredovanje drugih očitvidcev). Takoj potem je s situacijo po telefonu seznanila njegovo mamičico, saj se o vseh posebnih dogodkih v zvezi z otroci takoj pogovorijo s starši. Za primer poba z navedeno daljšo odsotnostjo žal nismo mogli ugotoviti, težko pa verjamemo, da se je to tako zgodilo.

Kljub temu pa prosimo, da nam oseba, ki je posredovala tako informacijo, sporoči na upravo vrtca podrobnejše podatke, saj težimo za tem, da vse zadeve razčistimo.

Vsem so tudi znane podražitve živil in energije, vendar zaradi tega nismo štedili pri prehrani. Kvaliteta hrane ustreza biološkim potrebam otroka. Vsi pa vemo, da so okusi zelo različni. Kljub velikim podražitvam na trgu skrbimo za ustrezno preskrbljenost z igračami in učili.

Vzgojno varstvena organizacija Novo mesto

Še: Poceni prodano poštenje

Pojasnilo najditelja denarja v semiškem hotelu

Pred nedavnim je bil v Dolenjskem listu objavljen članek z naslovom »Poceni prodano poštenje«, v katerem me Stane Kočevar iz Krizeške vasi 22 na skrajno grd način obrekuje, v svojo pripovedi pa tudi prikriva dejstva.

Tisti večer smo s prijatelji kegljali v semiškem hotelu, do okrog 23. ure. Ko sem prišel v točilnico, da bi vrnil ključke kegljišča, sem na tleh našel sveženj bankovcev brez vsakršnih dokumentov, ki bi razkrili lastnika. Denar sem pobral v prepričanju, da ga je izgubil kdo izmed gostov. Vprašal sem navzoče, ali kateri kaj pogreša, začeli so brskati po žepih in mlad fant (in očiščen omenjati njegovega imena) je izjavil, da je on izgubil denar. Na vprašanje o velikosti zneska ni imel odgovora. Trdil je, da je izgubil dinarje in ne deviz.

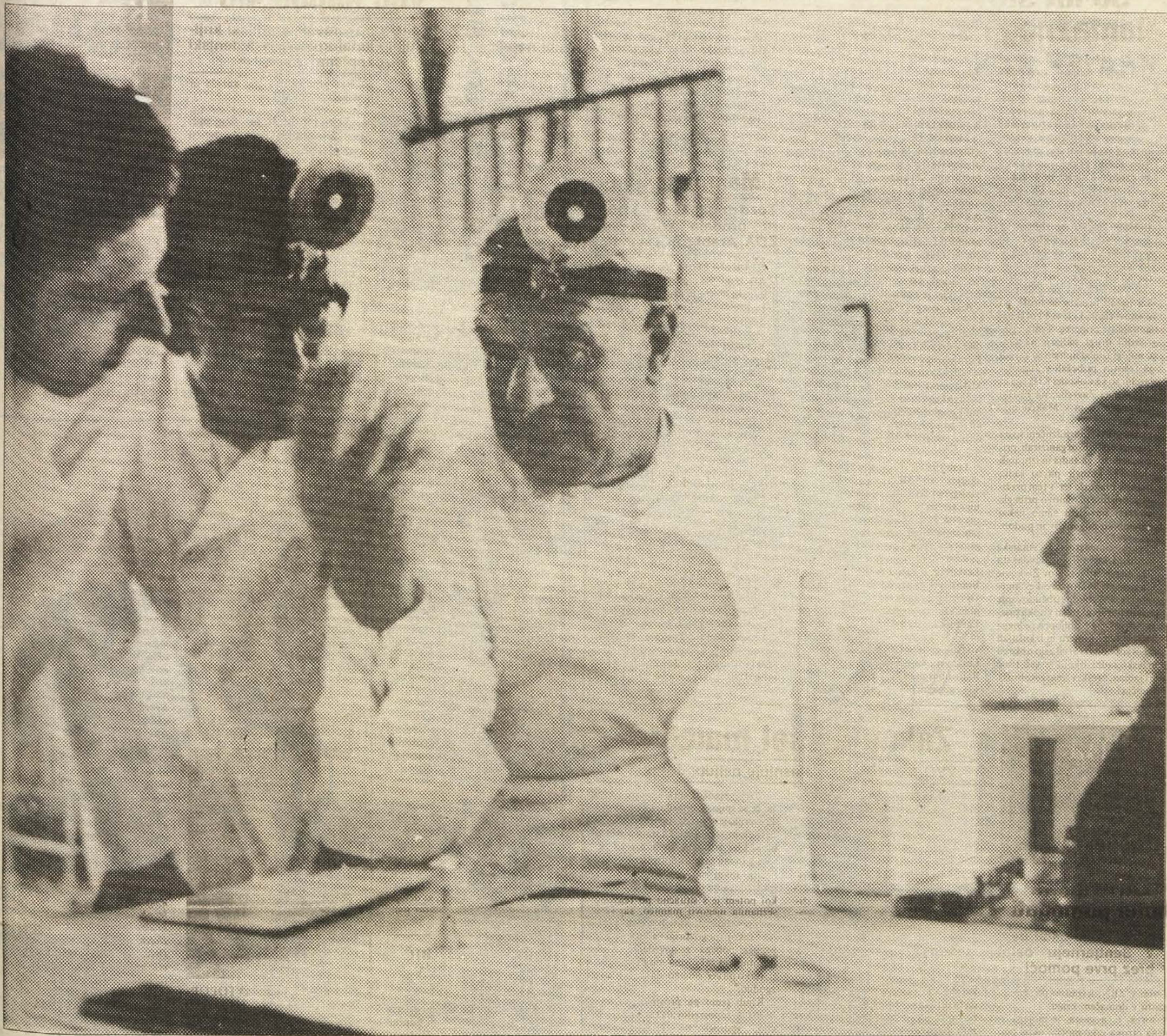
Izkazalo se je, da je bilo v svežnju 9000 din in 90 kanadskih ter 10 ameriških dolarjev v bankovcih po 10 dolarjev. Natakariči, ki me osebno pozna, sem naročil, naj pove še neznanemu oškodovancu, da je denar pri meni, saj je bila postaja milice že zaprta in denarja nisem mogel oddati.

Novica o najdenem denarju se je hitro razširila in naslednji dan sta me obiskala S. Kočevar in njegov sin. Predstavil se je kot lastnik izgubljenega denarja. V razlagi je omenil, da je malo preveč pogledal v kozarec in se tako ni zavedal, kdaj mu je denar padel iz žepa. Razložil sem mu, da mu

bom denar takoj izročil, če bo navedel ustrezno vsoto in vrsto valute. Toda Kočevar je zahteval 140 ameriških dolarjev v bankovcih po 20 dolarjev in 10.000 din. Kočevarja sta nato pokazala denarnice, polni ameriških in tudi kanadskih dolarjev. S tem naj bi dokazala, da posedujeta dolarje in da obstaja možnost, da bi jih izgubila. Med prepričevanjem je Kočevar vzel najdene dolarje z mize in jih dal v denarnico. Ves čas je govoril, naj tistega, ki bi se še priglasil kot oškodovane, pošljemo k njemu, da ga bo že on »obdelal«. Dinarjev ni nič več omenjal. Nato sta Kočevarja odšla, jaz pa sem močno dvomil, da sta res prava lastnika najdenega denarja. Vseeno sem naknadno Kočevarju poslal 5.400 din, obdržal pa sem 3.600 din, t. j. 10 odst. najdene vrednosti, zato menim, da Kočevarju ne dolgujem ničesar.

Zavedam se, da sem storil napako, ker nisem denarja namesto Kočevarjem oddal na postajo milice. Tam bi se izkazalo, da se dejanski in Kočevarjevi podatki o najdenem denarju ne ujemajo. Denar bi bil nakazan, kamor so, in ne dvomiselnemu lastniku. Denarja torej nisem poskušal neopazno stlačiti v žep in z njim pobegniti, kot to trdi Stane Kočevar. To lahko podrdita natakariči in natakariča, ki sta bila takrat prisotna.

BRANE ŠTUBLAR Cerovec 6, SEMIČ

BOLEZNI SE POŽVIŽGAJO NA GOSPODARSKO KRIZO

Podobno kot v vsej Sloveniji je zdravstvo tudi v novomeški občini oz. v vsej dolenjski regiji v zadnjih dveh desetletjih izredno napredovalo in to tako po obsegu dejavnosti kot po kvaliteti storitev, kar je seveda tudi rezultat velikih vlaganj v nove prostore, opremo in kadre, česar pa, žal, ni nikoli dovolj. Pridobitev iz tega obdobja je tudi izenačitev pravice vsega prebivalstva do zdravstvenega varstva, ki smo jo na našem območju uveljavili med prvimi. Žal pa zadnja leta, ko nas pesti gospodarska kriza, vse bolj zmanjkuje denarja za financiranje, obstoja, kaj šele nadaljnega razvoja zdravstva, ki smo ga spravili nekako na raven najrazvitejših držav ter za ohranjanje takega zdravstvenega standarda, kot smo ga imeli doslej.

Marsikdo bi ob tem začel z naštevati malo morje stvari, ki da v zdravstvu niso v redu in naj bi, urejene, spremenjene ali drugače organizirane, prihranile prenekateri dinar. Verjetno bi imel v marsičem celo prav. Ampak vse resnejših in utemeljenih opozoril iz zdravstva ter iz računov, koliko sredstev potrebujejo, da bodo lahko vsaj približno sestavili konec s koncem, tako da zdravstveni standard ne bo bistveno padel, ne bo mogoče v nedogled odpravljati z rahlo pretirano brezskrbnim »ti iz zdravstva že spet izsiljujejo«, kar je, žal, še kar precej pogosto slišati. Ne bo mogoče, ker gre za dejavnost, ki je izrednega pomena za splošni družbeni napredek, saj ohranja in vrača zdravje ljudem.

Prav gotovo drži, da bi se dalo v zdravstvu kakšno stvar narediti drugače in jo poceniti.

Vendar s tem ne moremo zamegliti dejstva, da namenimo za zdravstvo vse manjši delež družbenega proizvoda, kar zaenkrat boli in skrbi v glavnem le zdravstvene delavce. Leta 1979 so v novomeški občini namenili zdravstvu 6,1 odstotka družbenega proizvoda, leta 1983 le še 3,9 odstotka. Nekateri menijo, da zdravstvo preveč maha okrog s tem podatkom. Morda. Toda ostaja dejstvo, da dajemo zdravstvu realno vse manj denarja. Ob tem materialni stroški vseskozi pošastno naraščajo (samo letos so doslej že skoraj 100 odstotkov), več pa se tudi obseg zdravstvenih storitev, saj bolezni očitno nimajo razumevanja za naše gospodarske zagate in splošno težaven položaj, ki je na Dolenjskem še bolj očiten kot drugod že zaradi IMV. V takem položaju, ko zdravstvo zase (in vsi mi zanj) ne ve, kaj bo jutri, čeprav se je doslej za najhujšo stisko še vedno našla rešitev, je planirati razvoj za naslednjo petletko, pa celo vse do konca stoletja, seveda vse prej kot enostavno.

Povsem jasnih je le nekaj reči. Na Dolenjskem v primerjavi z drugimi območji Slovenije izrazito zaostajamo po higieni oskrbi s pitno vodo, po urejenosti naselij, kanalizacij, depozitov, po čistilnih napravah, po čistosti zraka in tal itd. Prehrana in življenjske navade niso primerne načini življenja. V zadnjih treh letih je bila tudi smrtnost bistveno večja od dolgoletnega povprečja, za kar je vprašanje, če je razlog samo staranje prebivalstva. Med boleznimi, ugotovljenimi ob prvih obiskih zdravnika v splošnih in specialističnih ambulantah, so na prvem mestu bolezni dihal (največ obolevajo

otroci, število ugotovljenih obolenj dihal pa je tudi v rahlem porastu), sledijo poškodbe, bolezni živčevja in čutil, prebavil itd. V zadnjem času naraščajo tudi nekatera druga obolenja (jetra, ledvična), kar je verjetno tudi posledica vpliva škodljivih snovi na nas, za katerega niti ne vemo. Število ugotovljenih bolezni na tisoč prebivalcev se je v novomeški občini povečalo od 1.759 v letu 1974 na 1.884 v letu 1983. Skoraj vsak občan je torej v povprečju zbolel dvakrat na leto, zdravnika pa obiskal več kot petkrat. Precej visoka (višja kot v Sloveniji) je na Dolenjskem stopnja hospitalizacije, medtem ko se zmanjšuje ležalna doba v bolnišnici. Zadnja leta narašča tudi stopnja invalidiziranja (število na novo invalidiziranih oseb na tisoč aktivnih prebivalcev). Leta 1977 je bila ta stopnja 7 odstotkov, predlani že skoraj 10 odstotkov, verjetno pa bo naraščalo še naprej, saj so pred upokojevanjem prve povojne generacije.

Ker je verjetno vsakomur jasno, da nismo in gotovo še dolgo ne bomo tako bogati, da bi lahko bistveno izboljšali osnovne življenjske razmere, bi človek pričakoval, da bomo za zdravstvo v prihodnosti predvideli več sredstev — ljudje so tako in tako že prislovično pripravljeni dati vse za zdravje — da bo lahko vsaj zdravilo, če že ne sposobno preprečevati. Malo je namreč verjetno, da se slabi osnovni življenjski pogoji (voda, zrak, hrana itd.) ne bodo odrazili na zdravstvenem stanju prebivalstva, da ga ne bodo poslabšali. Zdravstvo zatrjuje, da bi morali za to področje namenjati v bodoče vsaj 5 odstotkov družbenega proizvoda, če naj pri-

bližno opravi svojo nalogo. Pa ni videti tako. Predvideni srednjeročni načrt je za zdravstvo restriktiven, očitno dosleden v prepričanju, da mora tudi zdravstvo deliti usodo gospodarstva, ki mu gre res težko, posebno še na Dolenjskem. Ampak neka meja, žal, je, preko katere siromašenje zdravstva ne bo mogoče (sploh ne gre za osebne dohodke, za katere med ljudstvom vlada prepričanje, da so v zdravstvu previsoki), če si nočemo splošnega stanja še bolj »zakuhati«, kot smo ga že. Je upanje, da se bomo pravočasno zavedli in da bomo takrat sploh sposobni še kaj ukreniti? To bo pač pokazala šele prihodnost.

ZDENKA LINDIČ — DRAGAŠ

KRATEK STIK

Dragoslav Marković, član predsedstva CK ZKJ, je nedavno izgovoril naslednjo misel: »Ko govorimo o več kandidatih za isto funkcijo, bi dejal: preprosto povedano, zakaj bi bili ljudje istih idejnih opredelitev in pogledov, pripadniki iste partije, eden drugemu protikandidati? V večstrankarskem sistemu je to razumljivo, saj nastopajo pred volilci ljudje različnih političnih opredelitev in z različnimi programi. Če bi mi nastopali tako, bi obstajala nevarnost, da bi v ZKJ posredno vnesli negotovost in frakcionarstvo.«

Ta Markovičeva izjava, mogoče jo je raztegniti tudi na

življenje izven okvirov ZKJ, je v jugoslovanski javnosti, katero drugo leto čakajo volitve, naletela na zelo različne odmeve. Odobravanje se je mešalo z ogorčenjem, vmes pa je bilo tudi veliko začudenja. Markovičev nedvomno avtoritativno mnenje pa je zanimivo soočiti z mnenjem Dušana Pekića, generala v pokoju in delegata v zveznem zboru skupščine SFRJ. Ta Pekić, ki je, mimogrede pri 60 letih edini upokojenec v jugoslovanski skupščini (!), namreč javno trdi, da v naši državi vladata neodgovornost in sebičnost interesov, da so na nekaterih važnih točkah gospodarstva in držav-

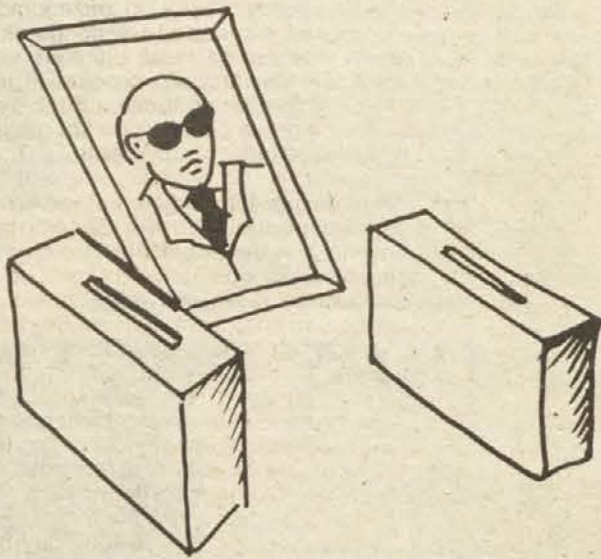
nih institucij premalo sposobni, neustvarjalni, neborbeni, nevestni in ne dobronamerni ljudje, ki jih, da je mera še bolj polna, mešajo in ovirajo posamezni politiki. Z neprimernimi parolami, frazami, varštvom. »Ljudje o nas mislijo kot o rogovih v isti vreči,« je povedal general, »največ zamer pa je naslovljenih na najvišja državna in partijska vodstva, ki trdijo, da so popolnoma enotni, neenotnost je po njihovem na drugih ravneh in v drugih institucijah. Deset in še več let vrtimo nekatere kadre po horizontali ali pa jih celo dvigujemo, čeprav se niso dokazali ali imeli rezultatov niti na prejšnjih položajih.«

Dušan Pekić nadalje misli, da si nekateri funkcionarji na račun svojega položaja pridobijo stanovanje, otrokom pa dobro službo, oskrbujejo se mimo splošne trgovske mreže, v vsakem trenutku jim je zagotovljeno mesto v bolnišnici (ne samo jugoslovanski), predvsem pa ne vedo za muke malega človeka. Po Pekićevem mnenju ni važno, po katerem zakonu koga volimo, ampak koga volimo.

Če torej prisluhnemo Pekiću, prepričani, da tako ugleden revolucionar pač ne more lagati, razen tega pa je kot vojak navajen na povsem necivilno odgovornost, se ne moremo ubraniti misli, da je Marković s svojo izjavo napravil kratek stik. Nekatero stvar se preprosto ne ujema.

Da je tako, pa bi moral najbolje vedeti sam Dragoslav Marković, ki je imel ob svoji nedavni (ne)izvolitvi v najvišje jugoslovansko partijsko telo težave, ki najbrž niso bile posledica, uporabimo del njegovega citata, »istih idejnih opredelitev in pogledov«.

MARJAN-BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Ščurki so ena najbolj odpornih živalskih vrst na svetu. Narava jih je izdelala tako popolne in učinkovite, da se niso v poslednjih 350 milijonih letih spremenili niti za dlako.

Tisti, ki bi hotel pridelati pol kilograma pajčevine, bi moral vpreči v delo 27.000 pajkov.

Fagin, mrčni možak iz Dickensovega romana »Oliver Twist«, je dobil ime po pisateljevem najboljšem prijatelju Robertu Faginu. Ni poročil, če se je prijateljstvo nadaljevalo tudi po izidu knjige.

Obtožen veleizdaje, je Walter Raleigh, eden največjih angleških pomorščakov, prebil v londonskem Towru debelih 26 let. V tem času se je

Irski delavci, zaposleni na gradbišču znanega gradbenega podjetja MacAlpine Building Society, so stopili v 24-urno stavko zato, ker je firma samo njim (ne pa tudi angleškim in škotskim delavcem) podelila delovne čevlje z napisi »levi čevlji« »desni čevlji«. Irski so menili, da gre za globalno žalitev irskega naroda.

Jack Bailey, prebivalec Birminghama, ki je na sodišču nastopil kot prič o obrambe, je bil obsojen na tri mesece zapora. Ko mu je sodnik očital, da ne govori resnice, je Jack odprl usta, izvlekel umetno zbovje in ga vrget sodniku v glavo.

Izračunali so, da Američani pojedjo vsako leto za dve milijardi dolarjev hrenovk (hot dogs). Če bi vse te klobase postavili v vrsto, bi segale do Lune in nazaj.

Ne severni polobli se vrti voda, ki izteka iz kad, v smer, ki je nasprotna gibanju kazalcev na uri. Na južni polobli odtoka voda z urnimi kazalci.

zabaval s pisanjem zgodovine sveta. Ko je bilo pisanje za sedem velikih zvezkov, so prišli ponj, ga odpeljali na morišče in mu odbili glavo.

Beseda »silhueta« je nastala iz priimka francoskega politika Etienna de Silhouette, ki ni bil samo izredno vešč politični govedzač-demagog, ampak tudi spreten polmetnik. S škarjami je znal izrezati iz papirja nadvse presrečene profile svojih kolegov — politikov. Tako je Silhouette utemeljil portretni mini žanr, ki je nekaj desetletij užival veliko popularnost.

Prvi igrani celovečerni film so v Angliji posneli leta 1931. Naslov filma je bil Izsiljevanje (Blackmail). Po žanru je bil film kriminalka, režiral pa ga je Alfred Hitchcock.

Z naravo do zdravja

BENEDIKTINKA

Benediktinka (Cnicus benedictus L.) je enoletna rastlina iz rodu košaric. Doma je v južni Evropi, Aziji in Severni Ameriki. Benediktinka je do 40 cm visoka močno vejnata rastlina s pokončnim oglatim ter kosmatim stebrom in velikimi podolgovatimi suličastimi listi, ki objemajo steblo. Veliki rumeni cvetovi so zbrani v velikih podolgovatih koških, skritih v neenakem vencu, ki ga sestavljajo podporni listi. Benediktinka je nekoliko podobna osatu. Cveti od junija do avgusta. Pri nas raste kultivirana po vrtovih v svoji domovini pa je podivjana. Zdravilna je vsa rastlina. Nabiramo liste, preden rastlina cveti, pozneje pa še cvetove. Zel posušimo v senci in ko je suha, jo drobno zrežemo in spravimo v dobro zapirajoč se kozarec ali škatlo.

Benediktinka vsebuje glikozidno grenčino knicin, čreslovino, sluzi ter veliko količino kalijevih, kalcijevih in magnezijevih soli ter nekaj eteričnega olja. Slovensko ljudsko zdravilstvo uporablja in priporoča kordo benedikto, kot pravijo tej rastlini še drugače, za mnoge težave, tako notranje kot zunanje. Proti črevesnim obolenjem, vnetjem želodca, jeter in srca, kroničnemu pljučnemu katarju, presnovnim obolenjem je zelo učinkovit čaj, ki ga pripravimo tako, da žličko posušene rastline poparimo z dva dcl vrele vode, pustimo, da se nekoliko ohladi in pijemo po tri skodelice na dan. Tak čaj tudi pomaga or-

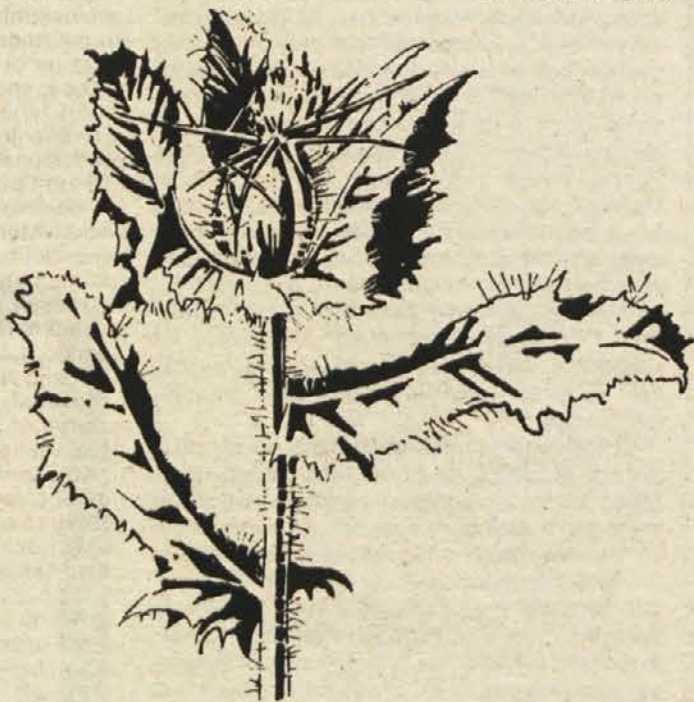
ganizmu, da lažje prabavi mnogotera zdravila, ki jih mora bolnik uživati. Čisti kri, zboljša apetit in odpravlja prebavne motnje. Posledica vsega tega je ugodno počutje in dobro razpoloženje. Nadalje vpliva čaj ugodno na poljuča in srce, zlasti pri kašlju, katarju, pri srčni slabosti in srčnih motnjah, ki so vzročno povezane s slabostjo želodca in žolča.

Učinek benediktinke povečamo, če primešamo po enakih delih še kolmeževe korenine, grizevjak in pelin. Tak čaj pijemo — ohlajen, po požirkih — pri opisanih težavah ves dan. Če so prebavne motnje posledica nepravilne prehrane, se poveča izločanje prebavnih žlez, neprijetno

napihovanje popusti in bolnik se kmalu bolje počuti.

Čaj krepi tudi ostale notranje organe, čisti kožo, olajša zdravljenje pljučnih bolezni, živčne melanholije, vrtoglavice itd. Iz benediktinke si lahko pripravimo tudi tinkturo, in sicer tako, da dva dela posušene rože namočimo v osmih delih alkohola in postavimo za dva tedna na toplo. Nato precedimo in tako dobimo odlično zdravilo, ki pospešuje delovanje žolčnika in drugih notranjih organov. Če pa namočimo benediktinko skupaj z encijanovimi koreninami in rmanom v belem vinu, dobimo grenak stomahik, ki krepi delovanje prebavil.

BORIS JAGODIČ

Glasba

PLAVI ORKESTAR

Jugoslovanska rock glasba, ki je zadnja leta bolj ali manj dolgočasna, je končno dobila skupino, ki je pogladila kri po žilah vsem, ki se zanimajo za dogajanje na naši rock sceni. Plavi orkestar iz Sarajeva je trenutno medij-sko najbolj eksponirana domača skupina.

Plavi orkestar sestavljajo Saša Lošić—Loša (glas), Mladen Pavičić—Pava (kitara) in dvojčka Čeremide—Čera I in Čera II, ki igrata bas kitara in

bobne. Stari v povprečju komaj dvajset let so prodali 200.000 kopij svojega debitantskega albuma »Soldatski bal«, kar pa še ni končna številka. Prvi hit z njihovega prvenca je bila sedaj že znana »Suada«. Pesmi, kot so Gujo vrati se, Odlazi nam raja, Šta će nama šoferima kuća, God bye teens in Kad mi kažeš paša, so dovolj močne, da postanejo hit, če to že niso.

V Jugoslaviji je šele s pojavom Bijelega dugmeta in njihovim »pastirskim rockom« moč govoriti o nekakšni jugoslovanski rock glasbi in rock kulturi oziroma subkulturi. Žalostno, toda resnično je, da je pri nas rock še vedno subkultura. Dejstvo, da lahko

rock pride na TV le z dobrim izgovorom, na primer, kadar se organizira koncert za lačne v Afriki, pove skoraj vse o položaju rock glasbe pri nas. V vsesplošni evforiji uporabljanja folk motivov v rock glasbi pa se naenkrat pojavijo štirje mladci, ki igrajo narodno glasbo na rock instrumentarij. In kako to zveni? Zelo zanimivo! Po tekstovni in po glasbeni plati je aktivnost Plavega orkestra v okviru narodne glasbe.

Rock'n'roll je bil v začetku tudi narodna glasba ameriških črncev in nižjih slojev belcev. Ali so Plavi orkestar pravi balkanski rock'n'roll? Na to vprašanje je mogoče odgovoriti tudi pritrdilno.

ZDENKO MATOZ

DOVOLJ ZVEZDIC IN PREMALO ZOBO-TREBCEV

zboljšala, druga poslabšala, v metliški občini so kar 4 gostilne prešle s treh zvezdic na štiri, v občini Novo mesto imajo dve dobri gostilni več, ena se je poslabšala, na trebanjskem koncu pa so za eno stopnjo napredovale tri gostilne. Na hitro pogledano, je največ dobrih gostiln v metliški občini, kjer je le ena od ocenjenih gostiln dobila 3 zvezdice, vse druge imajo štiri.

Nekatera gostišča so visoko ocenjena iz leta v leto. Med takimi je Ludvik Bencik, predsednik komisije za ocenjevanje gostinskih obratov, omenil restavracijo Grad Otočec, Muellerja iz

GOSTIŠČA S ŠTIRIMI ZVEZDICAMI

Dorka Samarin, Kočevje 10 a, Črnomelj; Jože Skubic, Pod lipo 4, Črnomelj; Anton Veselič, Podzemelj 17; Marija Badovinac, CBE 10, Metlika; Peter Badovinac, Jugorje; Mira Popovič, Hrast pri Jugorju; Slavko Brunskole, Hrast pri Jugorju; restavracija hotela Metropol, Novo mesto; restavracija hotela Kandija, Novo mesto; restavracija Pri vodnjaku, Novo mesto; restavracija Breg, Novo mesto; restavracija zdravilišča Šmarješke Toplice; gostilna Prinovec, Šmarješke Toplice; restavracija Motel, Otočec; Franc Pavlin, Mačkovec 31; Anton Vovko, Ratež 8; Slavko Turk, Maharovec 13; Janja Koželj-Pirc, Dobruška vas 36; Janez Leskovar, gostilna Marinč Škocjan 37; Franc Opara, Golijev trg 13, Trebnje; gostilna Mercator-Rožnik, Trebnje; Marija Pavlin, Cesta Gubčeve brigade 7, Trebnje; Marija Cugelj, Odrga 15; Trebnje in Peter Deu, Mokronog 3.

Ste vedeli, da je v občinah Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje kar 6 restavracij in 18 gostiln, ki imajo štiri zvezdice, restavracija Grad Otočec pa se ponaša celo z najvišjim odličjem - petimi zvezdicami? Podatek, da je na ožjem Dolenjskem toliko »dobrih gostiln«, kot bi dejal Andrej Šifrer, prijeto preseneča, nobenega dvoma pa ne bi smelo biti tudi o tehtnosti in realnosti ocen, saj so delo komisije za ocenjevanje kvalitete gostinskih obratov pri Medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko. Komisija je ocenila 50 gostinskih obratov, 11 restavracij in 39 gostiln, dela se je lotila na temelju samoupravnega sporazuma o označevanju kvalitete gostinskih obratov, ki sta ga leta 1982 v imenu večine slovenskega gostinstva in turizma podpisala Splošno združenje gostinstva in turizma Slovenije in Zveza obrtnih združenj Slovenije.

Priloga omenjenega samoupravnega sporazuma so merila za ocenjevanje restavracij, gostiln in specializiranih gostinskih obratov. Po teh merilih lahko dobi restavracija glede na urejenost okolja, zunanji videz, opremljenost in urejenost gostinskega obrata, kakovost, obseg in način ponudbe, opremljenost prostorov in skrb za prijetno počutje gostov od 0 do 90 točk, gostilna pa od 0 do 70 točk. Zanimivo je, da daje največ točk (52 pri restavracijah in 41 pri gostilnah) kakovost, obseg in način ponudbe gostinskih storitev. Merila poznajo tudi nekakšne penale, odbitne točke (do 20), ki so posledica v tekočem letu izrečenih ukrepov s strani inšpekcijskih in drugih služb, usodna pa je lahko tudi kritika, izrečena v javnih glasilih. Slednje je eden redkih primerov neposrednega vpliva novinarjevega dela na življenje in delo soobčanov.

Kaj mora imeti gostinski lokal s petimi zvezdicami? Med drugimi pogoji zahtevajo merila tudi ustrezno temperaturo pijač, piva, belega in rdečega vina, desertnih vin, žganih in brezalkoholnih pijač, aperitivov in degistivov, gleda se tudi na uporabo ledu pri serviranju nekaterih pijač. To pa so za večino dolenjskih gostišč povsem nedosegljive in neizpolnjive zahteve.

Po besedah Milke Ramuta, strokovne sodelavke pri Medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko, se kakovost gostinstva na Dolenjskem zboljšuje. V primerjavi s lanskim letom je več gostišč pri oceni napredovalo kot nazadovalo. V občini Črnomelj se je ena restavracija

spolov tik pred strojem, si buldožerist ne upa opravljati dela, sicer bi zagotovo koga poškodoval.

Delavci, ki z odlagališča podijo Rome, večkrat pokličejo na pomoč miličnike, a malo pomaga. Začasno Rome pred nekaterimi miličniki sicer

pobegnejo v gozd, ko pa se močje postave odpeljajo, je spet dvajset Romov za ograjo. Delavcev se sploh ne bojijo, nasprotno: celo grozijo jim in vsak dan več si upajo.

Novomeška Komunala, upravljalec odlagališča, je s temi težavami seznanila novomeški

izvršni svet. Ta je ravnal, kot je njegova dolžnost. Ponovno so poudarili, da je javno odlagališče odpadkov objekt, na katerega občani nimajo dostopa, ne Romi in ne ostali. Kdor pripelje odpadke, jih mora odložiti pri odlagalni rampi. Izvršni svet zahteva od Komunale, da okrepi čuvajsko službo in ji oskrbi orožje za primer obrambe pred vse hušimi napadi. Zahtevali so večji nadzor s strani postaje milice. Po mnenju izvršnega sveta ni dovolj »zapoditev« od objekta, ampak predlaganje postopkov, predvidenih z občinskimi odloki. Denarne kazni so hude, kdor jih ne zmore, gre v zapor.

Da pa bi prihajalo na smetišče čim manj uporabnih snovi, bo Komunala zaprosila odvoz. Če v združenem delu sami ne bodo poskrbeli za razvrščanje odpadkov, bodo tudi zanje veljale predvidene sankcije.

Druge plat čedalje bolj nasiščiše medalje pa je v dejstvu, da draginja sega tudi do romskih bivališč. Med 600 novomeškimi Romi je le 60 zaposlenih, zato iščejo sredstva za preživljanje tudi v smeteh. Prejšnje čase so bili v mestu in na vasi veselji, če so Romi z vozom prišli po koristne odpadke. Danes je drugače, Rome marsikje odganjajo, ker ljudje odpadke sami razvrščajo in jih vozijo na Dinos.

Povedati je treba tudi, da so Romi letos pridno nabirali in odprobadli gobe, ter zdravilna zelišča, vse to pa ni rešilo njihove socialne varnosti. Ko naenkrat dobe večji vsotni denarja, se namreč ne vedejo, kot bi se varčevalci, ki bi kaj spravili za slabe čase. Romi takrat na veliko praznujejo, si marsikaj privoščijo, morda nakupijo poleg jedace in pijače še kaj obleke, ko pa je malha čez nekaj dni prazna, so siromaki kot prej. Danes ne vedo, kaj bodo jutri dali v usta. Pod njih vah se to zelo počna, saj marsikje pravijo, da hiti toča ni toliko potolkla, kot včasih dez noč izjine.

RIA BACER

Romi

VOJNA NA SMETIŠČU?

Novomeško smetišče ali uradno odlagališče komunalnih odpadkov je bilo pred dobrimi tremi leti z Žabjeka prestavljeno v Leskovec pri Brusnicah predvsem zato, da ne bi Romi kar naprej brskali po smeteh in s tem spravljali v nevarnost sebe in širše okolje.

Znatno investicijo je bilo novo, sodobno urejeno odlagališče hitro zgrajeno. Z dovozno cesto vred. Vzpostavljen je bil tudi red, kakršnega je zahteval republiški sanitarni inšpektorat. Izrecno je bilo s strani te institucije poudarjeno, da brskanja po smeteh ne sme biti več. Tudi krajevna skupnost Brusnice je pristala na soglasje za lokacijo na njihovem terenu le pod pogojem, da ne bodo Romi hodili za smetmi v Leskovec.

V zadnjih mesecih pa so romski obiski čedalje bolj pogosti. Brusničani se pritožujejo, da so bili izigrani, največje težave pa imajo delavci na odlagališču in šoferji, ki tjakaj dovažajo smeti. Romi so še lani v Leskovec hodili le občasno, letos so tam skoro vsak dan. Vedno bolj so nasilni, zato se delavci na tem delovišču branijo službe. Niti poltretji meter visoka žičnata ograja ne zadrži Romov, da ne bi prišli do smeti. Polomili so že 40 ključavnic, vsak dan je v ograji nova luknja. Čim pripelje kamion z odpadki, Romi skočijo predenj in hite brskati po smeteh, buldožer bi moral namreč po predpisih opreči zgrinjati odpadke. Ker so Romi vseh starosti in obeh

NOV PRISPEVEK K POEZIJI KMETIJSTVA

V Sloveniji je ta čas okoli 10.000 čebelarjev, ki premorejo kar okrog 180.000 čebeljih družin. Blizu tisoč kooperantov in delavcev na domu ima povprečno po 80 panjev. Navkljub neštetoletnemu pojasnenemu pomenu čebelarstva za naše kmetijstvo in gospodarstvo nasproh pa, žal, tej panogi kmetijstva še zmeraj ne posvečamo niti toliko pozornosti kot, denimo, ovčereji. Čebelarji pa navzlic nerazumevanju, ki včasih že meji na »metanje polen pod noge«, vztrajno in marljivo nadaljujejo ne samo zase, ampak tudi za družbo koristno delo. Za boljše spoznavanje in popularizacijo čebelarstva, poezije kmetijstva, je bil pomemben tudi letošnji čebelarški raziskovalni tabor (ČRT) »Gora 85«, že drugič zapored v krški občini. Prvi tabor je bil lani v Leskovcu pri Krškem. Tudi letos je bil »sedež« na desnem bregu Save, na Gori, gručasti vasi kakšne 3 kilometre zahodno od Krškega. Dvanajst srednješolcev in mentorjev, med temi tudi vodja tabora Janko Božič z bližnjega Čreteža, si je na Gori v tamkajšnjem gasilskem domu uredil skromno, a prijetno bivališče za zadnji teden julija.

»Čebelarška zveza Slovenije naj bi v prihodnje prevzela tehnično plat organizacije ČRT, ta pa naj bi se selili še na Gorenjsko ali Primorsko. Letošnji in laniški tabor sta pokazala, da lahko čebelarstvu mnogo pomagajo tisti, ki sami niso čebelarji,« je ob zaključku ČRT »Gora 85« 28. julija povedal Janko Božič, študent 3. letnika biologije na ljubljanski Biotehnični fakulteti. Božič je tudi predsednik komisije za vzrejo matic v Sloveniji.

Mladim raziskovalcem, ki so na majicah nosili geslo gibanja »Znanost mladini« pri republiški Zvezi organizacij za tehnično kulturo: »Tukaj smo sami taki, ki želimo veliko vedeti«, so pomagali številni strokovnjaki; celo iz Zagreba je prišel na Goro neki profesor in ves dan sodeloval pri raziskavah na terenu. Kostonjeviški in sevniški gozdarji so se tudi izkazali in popeljali raziskovalce v sestoje kostonjevega gozda, ki ga napada zlovesči rak. Gozdarjem potemtakem hudo nevarna bolezen pravega kostonja le ni deveta skrb. Pa tudi Gorjani, zlasti Mavsarjevi in tudi drugi vaščani, so izpričali pristno dolenjsko gostoljubnost. Vse to je prispevalo k mozaiku tabora toliko dragocenih kamenčkov, da so na sklepnem delu lahko mirne vesti ocenili, da je bil ČRT »Gora 85« uspešen.

RAK V MLADIH GOZDOVIH

Fitopatološka skupina, ki je pod vodstvom magistra Dušana Jurca z inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo pri Biotehnični fakulteti v Ljubljani proučevala kostonjevega raka na pravem kostonju, je iskala drevesa z značilnimi znamenji obolevnosti v krški in sevniški občini. Z najznačilnejših primerov rakavih dreves so jemali vzorce lubja, hkrati pa so ta drevesa popisali. Na desnem bregu Save so si ogledali sestoje kostonja na Goleku, Osredku, Ivan Dolu, Nemški gori, Senušah, Dunaju, Cesti, Straži, Ravneh in Ženjah. Pregledali so tudi sestoje severno in zahodno od Sevnice (Krakovo — Cimpr, Trnovec) ter severna pobočja Gorjanec (Brezje, Gradnje). Kostonjev rak je najnevarnejša bolezen pravega kostonja. Povzročča ga zajedalska gliva *Endothia parasitica*. Bolezen se pojavlja v dveh oblikah. Virulentni soj glive povzroča sušenje kostonja, hipovirulentni soj pa povzroči drevesu manjšo škodo, tako da okužbo preživi. Hipovirulenco verjetno povzročajo virusni delci. Pomembno je, da ob stiku hipovirulentnega soja z virulentnimi, tako je poročala Martina Kacičnik iz Sevnice, ki je bila že

okulistična ambulanta. Slednja ima drage naprave, ki jih zaradi pomanjkanja prostora odrivajo z mize na mizo. Preden specialist lahko sploh prične z delom, si mora najprej namestiti vse potrebno.

Za urgentne oblike poškodb so pred leti preuredili poseben prostor. Je tako tesen, da morajo za šivanje ran na roki odriniti mizo povsem v stran, sicer ne morejo delati. Poškodovance morajo voditi skozi čakalnico za splošne ambulate, kar tudi ni primerno.

V ordinacijah splošne medicine dela tudi dispanzer za borce, ni pa prostora za diabetike.

Zanimiv je primer fizikalne terapije. Po opremi in kadru jo prištevajo med boljše v republiki. Nekdanjo telovadnico so skoraj v celoti zasedle naprave. Število poškodb in bolnikov, potrebnih fizioterapije, narašča, prav tako število kronično degenerativnih bolezni. Štiricelčno kad, ki so jo nujno potrebovali, so si v Velenju lahko le ogledali, v Sevnici je nimajo kam postaviti. Za

Sevniške stiske

PET AMBULANT V ENI SOBI

Z leti je postal novi sevniški zdravstveni dom pretesen. To je mogoče videti vsako jutro. Medtem ko so nekdanji bolniki zaradi premajhnih čakalnic stali na stopnišču Winklerjeve vile, se sedaj gnetejo tudi na kletnem hodniku.

Med poglavitnimi razlogi za gnečo in slabo voljo, direktor dr. Zeljko Halapija navaja, da so obseg doma klestili že ob gradnji, ker je pač manjkalo denarja. »Nepriemerljivo pa se je povečal tudi obseg dela. Po planskih dokumentih republiške zdravstvene skupnosti bo dela še več, kar velja še bolj za nas, ki smo bolj oddaljeni od bolnišnic. Planski dokumenti govorijo mnogo o preventivnih oblikah dela v enotah splošne medicine, medicine dela, preventivnega zobozdravstva in celo psihiatričnih oblik zdravljenja,« poudarja dr. Halapija, želeč povedati, kako bo iz dneva v dan samo še težje.

Kje vse se pri vsakdanjem delu najbolj občuti pomanjkanje prostora v sevniškem zdravstvenem domu? V sedanjih splošnih ambulatah vidite lahko dosti specialistične opreme, ki tja ne sodi. V ordinaciji nekdanjega pljučnega dispanzerja se odvija kar pet dejavnosti. Osnovna, v njej dela splošni zdravnik, medicina dela, tu pa sta še rentgensko slikanje in

Okužba je odvisna od starosti sestoja in gospodarjenja z njim. Bolezen je najbolj razširjena in povzročča največjo škodo v mladih sestojih kostonja, ki jih na šest do sedem let posekajo do panja in les porabijo kmetje za vinogradniško kolje. V teh sestojih so mladi raziskovalci zmeraj našli le virulentni soj glive. Našli so tudi odmrle panje, ki jih je uničila zajedalska gliva.

Vmesna znamenja med virulenco in hipovirulenco opazili v kostonjevih sestojih nad Osredkom, Ivan Dolom in Gradinjami na Gorjancih. Domnevna hipovirulentna drevesa so visoka od 7 do 20 metrov in debela od 10 do 35 centimetrov. Obolela drevesa se ne sušijo in če imajo odprte rakave rane, se le-te celijo, obrasajo pa jih kalus. Lubje je precej razpokano in ponekod odpada. V notranjosti Slovenije je se prvič pojavila virulentna oblika bolezni leta 1956 na Topolovcu pri Sevnici. V Cimpru so si raziskovalci ogledali sestoje kostonjskega kostonja, ki je odporen proti kostonjevemu raku, a ni primeren za gojenje pri nas zaradi nizke, grmičaste rasti in prepoznega odmetavanja listov, zaradi ga polomi sneg. Iz nabranih vzorcev lubja so člani fitopatološke skupine izolirali glivo na podlago iz krompirjevega agarja. Te izolate bodo uporabili pri nadaljnjih širših raziskavah pojava hipovirulenc v Sloveniji, ki jih bo opravil Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani.

ČEBELE SPOROČAJO — S PLESOM

Skupino, ki jo je vodil Janko Božič, je na ČRT »Gora 85« zanimalo predvsem obnašanje in morfološki čebel. Obnašanje čebel so proučevali ob obojestranskem, štirisatnem opazovalnem panju. Zanimali so jih načini, s katerimi se čebele sporazumevajo, predvsem pa vrsta plesa, ki jim služi za sporočanje smeri in oddaljenosti paše. Zaradi trenutno slabih pletnih pogojev je bilo čebel plesalk malo, pa tudi čebelje družina je bila majhna. Smer paše so ugotavljali z naklonskimi koti 0, 30, 60, 90, 120 in 150 stopinj, ki so jih narisali na steklo opazovalnega panja. Tako so lahko določili dvanajst smeri. Oddaljenost pasišča čebele sporočajo s hitrostjo plesa, ki je obratno sorazmerna oddaljenosti. Sam ples je v obliki osmice, katere srednji del je v smeri paše. Ta del plesa čebela prepleše tako, da utripa z zadkom sem ter tja. Smer in intenzivnost plesanja se je s časom spreminjala zaradi dnevnega spreminjanja paše. Ob opazovanju so postali pozorni na tako imenovani potresavi ples. Potresavi plesa pa tudi v literaturi, ki so jo imeli mladi raziskovalci na voljo, niso zasledili.

RAČUNALNIK VEDNO DOBRODOŠEL

Ukvarjali so se tudi z morfološko čebelo. V čebeljak na Čretežu so nabrali sto živih čebel in jih natančno tizirali z etrom. Na desnem sprednjem krilu so jim izmerili kubitalni indeks. To so opravili tako, da so krilca vložili v okvirčke za diapozitive, z diaprosjektornim projektorjem na steno in tam izmerili. Prav tako so merili mrtvice, ki so jih nabrali pred čebeljakom na Gorji in Cesti. Ugotovili so, da je standardna deviacija največja na Gori, najmanjša pa na Cesti. Povprečna vrednost pa je okoli 2,5, kar je blizu spodnje meje kranjske sivice — *Apis mellifera carnica*. Rezultate so obdelali tudi s računalnikom in tako dobili povprečno vrednost kubitalnega indeksa, standardno deviacijo in porazdelitveni čebel po velikosti kubitalnega indeksa.

Za hišni računalnik Commodore 64 so pripravili program s celovito, a strnjeno informacijo o ČRT »Gora 85«, kar je bilo dobrodošlo za goste tabora, saj so se tako najhitreje seznanili z delom tabora.

PELODNA ANALIZA ŠE ZAPOSTAVLJENA

Letošnji pravilnik za ocenjevanje kakovosti medov vključuje uporabo pelodne analize. Cvetni prahovi različnih vrst rastlin imajo različne oblike, te pa pomagajo pri določanju porekla medu in obnožin. Ker pa nekatere vrste peloda težko ločimo od podobnih, je nujna referenčna zbirka trajnih preparatov čistih cvetnih prahov. »Naša zbirka vsebuje 58 vzorcev čistega prahu in 4 vzorce obnožin. Nabrane vzorce smo obdelali z Erdtmanovo metodo acetolize, je pripovedoval Matej Orešič, srednješolec, ki v Mariboru obiskuje pedagoško šolo naravoslovne usmeritve, njegov konjček pa je kemija. Med pripravo trajnih preparatov so v skupini za pelodno analizo opazili nestalnost oblik pelodnih zrn pri navadni ajdi. Sicer značilne oblike se razlikujejo po izrazitosti razpoznavnih elementov. Nekatere preparate so naredili tudi iz starejših acetoliziranih vzorcev od enega do štirih let in ugotovili zelo slabo obstojnost večjih pelodnih zrn, na primer rjavodredče krvomočnice in navadne buče. Zbirko pa bo potrebno dopolniti predvsem z vzorci spomladanskih in jesenskih medonosnih rastlin. Slej ko prej drži, da je kljub predpisu pelodna analiza še vedno zapostavljena. PAVEL PERČ

čakalnico uporabljajo kar hodnik. Pozimi je brez gneče, bolniki prihajajo vanj razgreti od fizioterapije. Do prehoda ni daleč.

Narašča tudi število bolnikov na domu. Patronazne sestre nimajo svojega prostora. Dežurna sestra se muči ponoči kar v telefonski centrali, zdravstveno osebo je se med nočnim delom na terenu nima kje umiti.

Zelo se je povečal tudi obseg dela v laboratoriju. Zdravstveni standardi zahtevajo nabavo dodatne laboratorijske opreme, vendar z njo nimajo kam. Omenjena ordinacija za pet dejavnosti ima skupno čakalnico za laboratorij.

Stiska se nadaljuje tudi v nadstropju, kjer dela zobozdravstvo. Ni več kottiča, kamor bi postavili še kakšen zobozdravniški stol. Delajo v dveh izmenah. Če se vrtavka pokvari, nimata torej kje delati dve ekipi. Kaj se zatem zgodi z na uro naročenimi bolniki, je jasno. Se najmanj težav s prostorom je v dispanzerju za žene. Čas je pokazal, da bi bilo dobro ločiti šolske in predšolske ambulate. Posebno ob preventivnih pregledih šolarjev je huda gneča, čeprav s šolami usklajujejo preglede.

Kam z vozili, s tem se ubadajo v reševalni službi. Nekatere mesto nekdanjih dveh reševalnih vozil so tu štiri. Enega ga zato garažira voznik kar doma. Fički stojijo leto in dan pod milim nebom. Znano je, da zdravstveno delo spremlja veliko administracije. V domu nimajo kam z arhivi.

Kako iz te stiske, ki je lahko le še hujša? V Sevnici so se že posvetovali z arhitekti in gradbeniki. Vzporedno s sedanjo zgradbo naj bi postavili trinadstropnico. Le karno bodo verjetno pustili, kjer je, dobila pa naj bi še gornje prostore. Nehvaležno je govoriti o smeletenju načrtovanju, ker na vsakem koraku zmanjkuje denarja. Vsekakor bo treba načrtovati za nekaj desetletij naprej, da se že čez nekaj let ne bi znašli v ponovni zgradbi. Najmanj jasno je, odkod denar za preureditev zdravstvenega doma. Vse večkrat omenjajo samoprispevek. Po tej poti so prišli v Sevnici tudi do sedanjega doma. Dobro pripravljena akcija verjetno ne bi naletela na nerazumevanje. Če pričnem skrbeti za zdrave šole, ko zbolimo je pozno. A. ZELEZNIK

KO JE VRAG ČEZ KOLPO SKOČIL

Rudi Verderber, ki ima kovačijo prav ob potočku Bilpi, je zgodbo o vragu, ki je čez Kolpo skočil, delno dopolnil. Vrag naj bi bil bežal s slovenske strani pred župnikom in njegovim križem ter žegnano vodo. Na hrvaški strani pa je vse polomil in smreke izruval ter jih z vrhom zapil v zemljo. Natančno zgodbo o vragu je vedel Rudi je oče Matija Verderber, ki pa je že več let mrtev. Bil je kovač in prav on je leta 1930 zgradil ob Bilpi kovačnico, ki stoji še danes, čeprav jo pogosto zalijeta Bilpa in Kolpa, ki naraščata ob jesenskih deževjih, še bolj pa spomladi, ko se tali sneg. Oče je pripovedoval te zgodbe o vragu mnogim ljudem, ki so prihajali sem gledat odtise vragovih nog v skali. Očeta so zgodbe tako prevzele, da je pogosto o hudiču tudi sanjal in v spanju klical na pomoč, češ da mu hudič zapira vodo, ki bi morala poganjati kovaško kolo in kladivo.

Ko je sin Rudi prijel očeta in ga stresel, da se je budil iz morastih sanj, mu je oče, ki je bil še napol v sanjah, dejal: »Joj, a ti me držiš? Jaz sem pa mislil, da me

Rudi Verderber

Zgodbe o jami Bilpi in vragu so že od nekdaj neločljivo povezane. J. V. Valvasor v svoji »Slavi vojvodine kranjske« piše: »Med Kostelom in Poljanami pride pri tleh iz skale voda, ki pa ne teče samostojno dalj ko lučaj, marveč jo takoj ujame in osvoji Kolpa. Skala ima obliko obokane cerkve, njen prednji del je bil takrat, ko sem si jo ogledal, odpadel in bila je podobna hudičevemu žrelu, a strašno visoka. Tu je strahovit odmev. Pred petimi leti, ko je tam zalajal pes, je tako odmevalo, da nisem kaj takega nikoli nikjer slišal in sem se moral temu zelo čuditi...«

V knjigi Valvasorjevo berilo avtorja Mirka Rupla je ob tem opisu tudi podoba potočka Bilpe, bilparske stene in vseh štirih bilparskih jam, ki pa jih je Valvasor na svoji sliki oblikoval v grozljivo vragovo glavo, tako da štiri jame ponazarjajo oči, nos in usta samega vraga. Poleg tega je na sliki še sam Valvasor s spremljevalcem in psom. Zanimivo pa je, da Valvasor, ki je zabeležil mnoge zanimive, neverjetne in celo nemogoče zgodbe, ni zapisal zgodbe o Bilpi in vragu, ki je čez Kolpo skakal. Morda takrat še ni bila znana, morda mu je ljudje niso povedali. Malo verjetno je namreč, da je Valvasor ne bi zapisal, če bi jo slišal.

O vragu, ki je čez Kolpo skakal, smo se pogovarjali s skoraj vsemi prebivalci tega dela Kolpske doline (to ni bilo težko, ker jih je malo), vendar noben ni vedel povedati kaj več kot to, da je pač vrag skočil s sto metrov visoke navpične bilparske stene, se odgnal od skale ob potočku Bilpi in v skali pustil sled kopita in bosa človeške noge, skočil preko Kolpe na hrvaško stran in tam vse drevje polomil. To območje se zato še danes imenuje zgornja in spodnja Lamana draga.

pa smo živele skupaj od tistega, kar smo si pridemale. Marija je bila jako močna in je opravljala vsa moška dela, z voli orala, vozove nalagala. Me se zato, ker smo bile revne, nismo poročile, nismo hotele, da bi nas kdo zaničeval in tepel.«

A je bila zlasti Lenka lepa punca in bi jo marsikateri fant rad vzel. »Stara sem bila dvajset let, ko je na božični večer prišel na Radovico neki fant iz Podzemlja in me vprašal, če bi ga vzela. Ja ti

ne morem povedat, sem mu rekla. »En teden se premisli, pokleji mi pa glas pošlji.« Čez teden sem pa rekla sestri: »Hodi mu povedat, naj bo brez skrbi, ja se ne bom nikdar poročila.« Kasneje bi me rad neki Jože, rekli so mu Joe, a me ni bilo volja. Vsi, ki bi me radi vzeli, so že umrli. Hvala bogu, da se nisem omožila, bi bila že vdova.«

Bajukovi sestri sedaj na starost živita od kmečke starostne pokojnine, ki jo dobiva Lenka,

in od družbene podpore za Rezo. »Reza ima hrustanec v sklepih zbrbljen in že deset let brez dveh palic ne more hoditi. Cele dneve smo doma, jaz grem še k maši, Reza pa ne more več. Smo pa jako složne, nikdar se ne karamo, tako malo se že včasih prerekamo, a to ni nič. Iz vasi nas običejejo dobri ljudi, da ni dobrih ljudi, me ne bi moglo živeti. A je i slabih, šipe so nam potolkli, debelo kamnje hitali v sobo. Zemljo smo dale zapisat na nečaka Martina, me si pridelamo malo krompirja. Same si kuhamo, take kmečke jedi, meso pa včasih ob nedeljah; imamo kuharico, fin, na dve rinke. Saj dosti hrane ne rabimo...«

in od družbene podpore za Rezo. »Reza ima hrustanec v sklepih zbrbljen in že deset let brez dveh palic ne more hoditi. Cele dneve smo doma, jaz grem še k maši, Reza pa ne more več. Smo pa jako složne, nikdar se ne karamo, tako malo se že včasih prerekamo, a to ni nič. Iz vasi nas običejejo dobri ljudi, da ni dobrih ljudi, me ne bi moglo živeti. A je i slabih, šipe so nam potolkli, debelo kamnje hitali v sobo. Zemljo smo dale zapisat na nečaka Martina, me si pridelamo malo krompirja. Same si kuhamo, take kmečke jedi, meso pa včasih ob nedeljah; imamo kuharico, fin, na dve rinke. Saj dosti hrane ne rabimo...«

Od spominov živita. Zvečer sedita v nerazsvetljeni sobi in se pogovarjata. Radio se jima je že zdavnaj pokvaril in ga nista dali popraviti. Reza se rada spominja, kako je pela na koru, od desetega leta, zadnje leto pa ne more več v cerkev. Pa o vojni se pogovarjata, ko je bila Radovica vsa partizanska in so tudi v Bajukovo hišo pogosto prišli partizani. Reza si kakšen dinar zasluži s krpanjem. Že v zgodnjih letih se je naučila šivati na stroj in vsak groš in krajcar, ki ga je zaslužila, je dala mami. »Zdaj pa na roke krpam, sukne, hlače, perilo, vse fino naredim. Ljudem se to jako lepo vidi pa mi prinesejo za krpat.«

Pa zapojeta si radi. »Jako rade popevamo, vse stare pesmi znamo. Kadar gremo k zdravniku Mlačku v Metliko, mu moramo popevati. On nas ima tudi rad in zmeraj naroča ljudem, naj Bajukice pozdravijo.« Potem sta zapeli pesem o Beli krajini, »ki so jo bli zložili en organist iz Metlike.« Peli sta potih, trepetajoče, a vendar nekako ubrano, tako, kot živita vse svoje življenje.

Vstani in dvigni se, Bela krajina, danes koraka tod tvoja mladina, tvoji sinovi in tvoje hčere, polni zanosa in trdne vere, da tudi tebe, zemlja nam draga, čaka bodočnost, lepa in blaga.

A. BARTE LJ

Usode

TIHO, TREPETAJOČE ŽIVLJENJE

Tistih časov, ko je bila Bajukova kmetija največja na Radovici, se sestri Magdalena in Terezija, obe pri osemdesetih letih, ne spominjata. Odkar pomnita, je njihova družina, mama in pet hčera, živela v revščini in pomanjkanju. In tudi starost Lenka in Reza, ki že celo življenje živita skupaj, preživljata bolj sami zase, na robu vasi in družbe. Zadnjih deset ali še več let ne bievata več v svoji hiši. »Naša hiša je bila še od turških časov, takrat je bila najbulja, zdaj pa je razdjana in z njo kurimo. Ta hiša pa je od bratranke od naše mame, ta naša zlahta so jako dobri ljudi, vsi imajo Rezo i mene jako radi.« Tako je pripovedovala Lenka in blage, marsikdaj starosvetne besede v mehkem belokranjskem narečju so ji žuborele kot potoček.

V teh skopih hribovskih krajih, kjer pa tako dobro uspeva trta, ta večna spremljevalka človekovega veselja in žalosti, sitosti in lakote, tukaj je bila zemlja svoje dni edino, česar so se ljudje lahko oklenili. Bajukov oče je odšel v Ameriko, da bi na gruntu še kaj izboljšal, doma pa je ostala mati s petimi hčerkami. »Reza je bila stara dva meseca, ko je ate odhajal. Včasih je kaj poslal, me ga nismo poznale, ker je v Ameriki umrl. Potem pa nas je od stare mame brat prevaral za grunt in me smo ostale z malo zemlje. Bog ga večni štrafaj, ker nas je prevaral...« In tako so Bajukovi tolkli revščino. Samo ena sestra se je poročila, vzela je vdovca. »Bara, Marija, Reza i ja

Krško leta 2000

ŠE ENA ATOMSKA ELEKTRARNA?

dela. Potrebne bodo tudi številne prekvalifikacije oziroma preusposobitve delavcev.

Analiza dolgoročnih razvojnih možnosti občine Krško za obdobje 1986 do 1995 in do leta 2000 predvideva, da bi bilo moč ob 4-odstotni poprečni letni stopnji družbenega proizvoda in že omenjenem zaposlovanju ter letni rasti produktivnosti dela in sredstev za 2,7 odstotka doseči, da bo slednja prispevala k 68-odstotnemu prirastu družbenega proizvoda.

Gospodarstvo se bo v dolgoročnem obdobju okrepi- pilo predvsem v energetiki — z izgradnjo verige spodnjesavskih elektrarn. Ob tem pridobljena nova kmetijska zemljišča, navodnjavanje in odvodnjavanje površin naj bi bistveno pospešili razvoj kmetijstva. To bodo organizirali tako, da bo gospodarstvo dosegalo nadpovprečno rast družbenega proizvoda. Za prodor na svetovni trg bodo v organizacijah združenega dela spodbujali visoko tehnološko in kakovostno proizvodnjo. Pospešili bodo povečevanje števila izmen strojev, saj jih zdaj prepočasno obnavljajo in tako tudi tehnološko vse bolj zaostajajo. Strategija razvoja posveča posebno pozornost tehnološkemu razvoju in vključevanju v mednarodne ekonomske tokove. Razvojno-raziskovalno dejavnost bodo obravnavali kot neposreden proizvodni dejavnik, zato bodo odpravili dosedanja kadrovska, organizacijska in materialna neskladja, da bo znanje prispevalo uspešne inovacije.

Industrija bo še vnaprej nosila poglavitno breme razvoja krške občine. Prednost bodo imeli programi papirne, kovinskopredelovalne industrije, industrije elektronike, industrije gradbenega materiala in lesno-predelovalne industrije. Papirna industrija bo postavila nove zmogljivosti za proizvodnjo specialnih vrst papirjev in njihovo finalizacijo, obnovili bodo papirne stroje, posodobili proizvodnjo lesovine in predelavo papirnih odpadkov, računalniki v proizvodnji celuloze

pa Naj bi tudi prispevali, da bodo odpravljena ozka grla.

Izgradnja savskih elektrarn bo tudi dobra priložnost za odpravo žarišč onesnaževalcev vode in za izdelavo drugih študij, s katerimi bi odvrnili negativne učinke v okolju. Vsi ukrepi za varstvo okolja naj bi bili zagotovljeni še zlasti pri obratovanju Jedrske elektrarne. Krčani zahtevajo, da mora biti že v prvem obdobju dolgoročnega plana rešeno vprašanje shranjevanja radioaktivnih odpadkov v sklopu iskanja trajne deponije na širšem prostoru Jugoslavije, in sicer skladno z družbenim dogovorom. Ob obravnavi osnutka dolgoročnega družbenega plana občine Krško do leta 2000 je na seji zbora krajevnih skupnosti 29. julija letos delegat Cveto Bevk iz Krškega — malce nejevoljno vprašal, ali morajo delegati res biti tisti, ki bodo zadnji, šele iz časopisov, zvedeli, da nekateri razmišljajo še o postavitvi drugega bloka nuklearke v Krškem. Podpredsednik občinskega izvršnega sveta Niko Zibret je pojasnil, da je v prostorskem delu družbenega plana občine, v tako imenovani zeleni knjigi, predviden rezervat za naš jedrski prevenc. Omenil je tudi neko pismo Janeza Zemljariča iz leta 1984, ko je bil še predsednik slovenske vlade, predsednik ZIS Milki Planinc, v katerem je menda pobuda, da bi razmišljali o čimbolj smotni izrabi in izgradnji objektov za pridobivanje jedrske energije. Žal je tudi to pismo verjetno zavito v tančico skrbno hranejenih državnih ali kakšnih drugih skrivnosti. Naši samoupravljavci bi zaslužili več zaupanja. Morda pa se kdo prevečkrat boji njihove »nezrelosti...«

Raziskave zalog rudnika rjavega premoga Senovo in odpiranje novih, opuščenih rudnikov Globoko in Krmelj bodo prispevale, da bo Posavje ostalo pomemben elektroenergetski bazen v Sloveniji. Rudniku Senovo je ob letnem izkopu 120.000 ton premoga po dosedanjih raziskavah zagotovljeno življenje do leta 1997. Rudnik bo kot energetsko surovino izkoristil

tudi premogov prah iz separacije. Vseeno pa razmišljajo o novih dejavnostih in prekvalifikaciji rudarjev. Krčani posebej poudarjajo, da so materialne rezerve naftnih derivatov na celotnem območju Posavja in Dolenjske nezadostne. Zato je potrebno dokončno opredeliti tudi udeležbo obeh regij v programih plinifikacije Slovenije, dogovorili pa se bodo tudi o izgradnji magistralnega distribucijskega plinovodnega omrežja. Za komunalne potrebe bodo pridobili v Krškem nov vir toplote iz Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj oziroma iz elektrarne Brestanica.

Industrija gradbenega materiala bo postavila nove zmogljivosti za pridobivanje gromača na levem bregu Save. Pravočasno bodo izčrpali zaloge gromača na predelih, ki jih bo zalila savska voda po izgradnji elektrarn. Do leta 2000 bodo v krški občini s hidromelioracijami osušili okoli 1.350 hektarov in namakali 2.300 ha zemljišč. Z agromelioracijami na okoli 4.000 ha površin bodo izboljševali rodnost kmetijskih zemljišč, s komasacijami na 3.700 ha površin pa bodo uredili posestna in lastninska vprašanja ter smotrneje pridelovali hrano. Na obstoječih družbenih in družbeno organiziranih kmetijskih zemljiščih bodo povečevali pridelavo, tako da bo leta 2000 za 55 odstotkov večja, z načrtovanimi agrarnimi posegi pa bodo kmetijsko pridelavo dolgoročno povečali še za polovico. Izvoz, predvsem sadja, mesa, vina in jagodičevja, naj bi se povečal za trikrat, to je od 1300 na 4.000 ton kmetijskih pridelkov.

Zelo veliko pričakujejo sestavljalci osnutka družbenega plana občine Krško do leta 2000, ki bo v javni razpravi od prvih dni septembra, tudi od drobnega gospodarstva. Le-to naj bi doseglo nadpovprečno rast, zaposlenost pa naj bi se povečala za 5 odstotkov letno. Razvili bodo tudi oblike skupnega vlaganja zasebnih sredstev ter sredstev zainteresiranih delovnih kolektivov.

P. PERC

V občini Krško je bilo leta 1981, to je ob zadnjem uradnem številu oziroma popisu natanko 27.774 prebivalcev. Do leta 2000 naj bi ta številka narasla na blizu 32.500, pri čemer naj bi se prebivalstvo z naravno rastjo povečalo za 2.303, še nekoliko več pa naj bi bilo priselencev. Kljub staranju prebivalstva predvidevajo, da se prav zavoljo priselitev pretežno mlajših oseb ne bo bistveno poslabšala starostna sestava za delo sposobnega prebivalstva. Letno naj bi iz šol prišlo največ do 330 mladih, če naj bi vsem našli kos kruha, bi se morala letna stopnja zaposlovanja gibati okoli 1,3 odstotka. Leta 2000 bo v krški občini zaposleno 13.180 prebivalcev. Priliv diplomantov iz rednega izobraževanja ne bo mogel v celoti pokriti družbenih potreb po delavcih z višjo oziroma visoko izobrazbo. Zato bodo zelo spodbujali izobraževanje ob delu in z

Svet VVO Oton Župančič Črnomelj

razpisuje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti naslednja dela in naloge:

1. ravnatelja vzgojnovarstvene organizacije

Pogoji:

- da kandidat izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom občine Črnomelj
  - da izpolnjuje pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali izpolnjuje pogoje za opravljanje del učitelja po določbi 96. člena zakona o osnovni šoli
  - da ima pet let delovnih izkušenj, od tega 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok
  - da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom
  - da ima aktiven in pozitiven odnos do socialistične revolucije, bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, ustvarjalnosti in zavzetosti za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov, družbene zaščite in ljudske obrambe ter do doslednega uveljavljanja načela delitve po delu.
- Dela in naloge razpisujemo za 4-letni mandat. Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa z oznako »Za razpisno komisijo« na naslov: Vzgojnovarstvena organizacija Oton Župančič, Kidričeva 18/b, Črnomelj.
- Kandidate bomo obvestili v roku 15 dni po sprejemu sklepa o imenovanju.

Po sklepu komisije za delovna razmerja Opekarne Zalog, p. o. Novo mesto,

objavljamo prosta dela in naloge:

— več viličaristov

Pisne prijave naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30. dneh po objavi.

534/33-85

Komisija za delovna razmerja Tozd Pletilnica Sodražica, n. sub. o., DO Donit Medvode

OGLAŠA

na podlagi 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih naslednja prosta dela in naloge:

1. Vodje tehnološke priprave dela — 1 delavec

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo tehnološke smeri,
- zaželeno je, da imajo 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih oz. nalogah (lahko tudi začetnik),
- da imajo sposobnost vodenja, komuniciranja in organiziranja,
- da izpolnjujejo kriterije po družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji.

Kot poseben pogoj za oglas del je določeno poskusno delo, ki bo trajalo 3 mesece.

2. Razvojnega tehnologologa — 2 delavca

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- a) da imajo visoko ali višjo izobrazbo tehnične ali strojne smeri,
- b) da imajo višjo ali srednjo izobrazbo strojne ali tehnične smeri,
- zaželeno je, da imajo 4 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih oz. nalogah (lahko tudi začetnik),
- da imajo sposobnost vodenja, komuniciranja in organiziranja,
- da izpolnjujejo kriterije po družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji.

Kot poseben pogoj za oglas del je določeno poskusno delo, ki bo trajalo 3 mesece.

3. Orodjarja — 2 delavca

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo širok profil kovinske stroke — VKV ali KV orodjar,
- zaželeno je, da imajo 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih oz. nalogah,
- da imajo tečaj iz VPD.

Kot poseben pogoj za oglas del je določeno poskusno delo, ki bo trajalo 1 mesec.

Pod točko 1, 2 in 3 je treba pisne prijave poslati v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Kadrovsko-spolni oddelek, DONIT TOZD »PLETILNICA-SODRAŽICA«, n. sub. o. 81317 SODRAŽICA.

Hkrati objavljamo:

Razpis kadrovskih štipendij in vabimo k sodelovanju študente in dijake naslednjih smeri:

1. — 2 štipendiji za diplomiranega strojnega inženirja — VII. stopnja zahtevnosti,
2. — 1 štipendija za strojnega tehnika — V. stopnja zahtevnosti,
3. — 3 štipendije za orodjarja — IV. stopnja zahtevnosti,
4. — 1 štipendija za strugarja — IV. stopnja zahtevnosti.

Prijave sprejemamo do 31. 8. 1985.

Vlogi za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic (obr. DZS 8-40) priložite dokazilo o učenem uspehu (zadnje šolsko spričevanje, spričevanje o opravljenih izpitih), potrdilo o vpisu in potrdilo o vseh dohodkih za preteklo leto. Vse vloge na podlagi tega oglasa pošljite na naslov: Kadrovsko-spolni oddelek, DONIT TOZD »PLETILNICA-SODRAŽICA«, n. sub. o. 81317 SODRAŽICA.

536/33-85

Železniško gospodarstvo Ljubljana Železniška transportna organizacija Ljubljana, n. sol. o. Tozd za promet Zidani most, n. sub. o.

OBVESILO

Vse, ki jih veseli delo na železnici, obveščamo, da bomo v septembru organizirali

TEČAJ

za prometno transportne delavce (premikače, zavirače, kretnike)

Pogoji za sprejem so:

- starost najmanj 18 let oz. največ 35 let,
- posebna zdravstvena sposobnost,
- najmanj 6 razredov osnovne šole.

Tečaj bo potekal v TOZD za promet Zidani most in bo trajal 3 mesece.

S pričetkom tečaja boste sprejeti v delovno razmerje. Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu boste razporejeni na ustrezna dela in naloge na postajah od Zidanega mosta do Dobove. Po določenem času uspešnega dela obstajajo možnosti za napredovanje oz. izobraževanje pod pogojem, da imate katerikoli srednjo šolo oz. vsaj 8 razredov osnovne šole.

Povprečni OD na teh delih in nalogah je trenutno:

- premikač 42.370 din,
- zavirač 34.931 din.

Za opravljanje navedenih del in nalog vam pripada benificirana delovna doba.

V Tozd je organizirana družbena prehrana. Železničarji in njihovi družinski člani imajo posebne ugodnosti pri prevozi doma in v tujini.

Odločite se in postanite železničarji.

Prijave sprejema kadrovska služba Tozd za promet Zidani most, Zidani most 9, do 31. 8. 1985.

538/33-85

igmp

SAVA KRŠKO

n. sol. o.

IGMP Sava Krško tozd IGM

sprejme v delovno razmerje

1. dva KV zidarja za opravljanje zahtevnih del pri proizvodnji betonskih izdelkov v DE Drnovo

2. deset NK delavcev za opravljanje manj zahtevnih del pri proizvodnji betonskih izdelkov (6 v delovni enoti Drnovo in 4 v delovni enoti Brege)

Pogoji:

- pod 1: poklicna šola ustrezne smeri in eno leto delovnih izkušenj, delo je v dveh izmenah, za nedoločen čas s polnim delovnim časom;
- pod 2: delo je v dveh izmenah, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj dostavijo zainteresirani kandidati v roku 15 dni po objavi na naslov: IGMP SAVA KRŠKO, CKŽ 59, 68270 KRŠKO.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

545/33-85

»Novoles« lesni kombinat Novo mesto—Straža, n. sol. o. tozd Sigmat, Brestanica

Delavski svet
razpisuje
dela in naloge

vodje inženiringa

pod naslednjimi pogoji:

- visoka šola strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj, ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del in nalog,
  - aktivno znanje enega tujega jezika,
  - organizacijske in vodstvene sposobnosti,
  - kandidati morajo ustrezati pogojem iz družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini Krško.
- Rok za prijavo, kateri morajo biti priložena dokazila, je 15 dni od objave.

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge:

1. projektanta — konstrukterja 2. tehnologologa mehanske obdelave

pod naslednjimi pogoji:

- ad-1 — visoka šola strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj, aktivno znanje enega tujega jezika, opravljen strokovni izpit,
- ad-2 — višja šola strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati, ki ne izpolnjujejo pogoja izobrazbe, morajo imeti z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje navedenih del.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas z 90-dnevnim poskusnim delom.

Kandidati lahko oddajo vloge z dokazili v 8 dneh od objave v kadrovske službi DO NOVOLES v Straži ali v TOZD-u SIGMAT v Brestanici.

Kandidate bomo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

543/33-85

Komisija za delovna razmerja v TOZD Maloprodaja

objavlja prosta dela in naloge

— dveh prodajalcev za PE Oprema — tehnični oddelek Grosuplje

Pogoj: končana šola za prodajalce in odslužen vojaški rok.

Zaposlitev v tehnični trgovini nudimo tudi interesentom drugih poklicev, ki poznajo tehnično blago in imajo veselje do dela z ljudmi. Osební dohodek se giblje med 40.000 din in 50.000 din, odvisno od prometa.

TOZD Polževo

1. Več natakharjev za delo v gostinskih lokalih na območju Grosuplje

2. Kuharice za delo v gostinskem lokalu na območju Grosuplje

Pogoj: končana gostinska šola ali več let delovnih izkušenj.

3. Poslovodja za vodenje gostinskega lokala

Pogoj: končana poslovodska šola ali gostinska šola z več leti prakse na podobnih delih in nalogah.

4. Pomožna gostinska delavka za delo v gostinskem lokalu v Grosupljem

Pogoj: končana osnovna šola ter veselje do dela v gostinstvu.

Vsem kandidatom, ki se želijo zaposliti v TOZD Polževo, nudimo sobe in prehrano.

Osební dohodek za kuharje in natakharje je od cca. 45.000 din dalje, za poslovodjo od 65.000 din dalje, za pomožno gostinsko delavko od 40.000 din dalje. Interesenti naj vložijo prijave v 8 dneh po objavi.

539/33-85

»Novoles« lesni kombinat Novo mesto—Straža, n. sol. o.

Delavski svet tozd tovarna vezanih plošč Straža

razpisuje
dela in naloge

1. vodje tehnološke priprave 2. vodje proizvodnje vezanih plošč 3. vodje proizvodnje plastificiranih iveric 4. vodje splošnega oddelka

pod naslednjimi pogoji:

Ad-1

— višja šola lesne smeri in najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Ad-2 in Ad-3

— višja šola lesne smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Ad-4

— višja šola pravne ali organizacijske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati morajo izpolnjevati še naslednje pogoje: — v kolikor ne izpolnjujejo pogoja izobrazbe, morajo imeti z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje razpisanih del in nalog, — imeti morajo organizacijske in vodstvene lastnosti, — ustrezati morajo pogojem iz družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto. Kandidati lahko oddajo vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh od objave v kadrovske službi DO NOVOLES. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 60 dneh po končanem zbiranju prijav.

544/33-85

Gradbeno podjetje Gradbenik Žužemberk, Žužemberk št. 31

V skladu z določili statuta in sklepa delavskega sveta

razpisuje
prosta dela in naloge:

1. tehničnega vodje

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonskimi predpisi, izpolnjevati še te pogoje:

- srednjo, višjo ali visoko šolsko izobrazbo gradbene smeri s strokovnim izpitom,
- 10 let delovnih izkušenj,
- sposobnost organiziranja delovnega procesa. Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

2. več KV zidarjev, tesarjev, šoferjev C ktg. in NKV delavcev

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje: — končano poklicno šolo ali znanje pridobljeno z delom,

— dve leti delovnih izkušenj.

Poseben pogoj je uspešno opravljen 3-mesečno poskusno delo.

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejemamo 15 dni po objavi oglasa v časopisu.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku razpisanega roka.

542/33-85

Obzorja

PREBRALI SMO

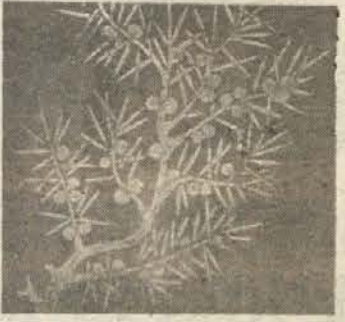
doživetja, stisnjena v trenutek

Pesništvo Janka Glazerja zavzema po svoji pokrajinski tematiki, po iskrenosti izpovedi in preprostem realističnem izrazu posebno mesto v slovenski poeziji. Glazerjeva lirika je v najboljšem pomenu plemenita, oblika njegovih pesmi vse prej kot izumetničena. Vsebinsko in naboju tem pesmim dajejo pohorski motivi — temaćni gozdovi in sončne trate, razkošna skala ljubzenskih razpoloženj, često nemalo trpkih, pa tiha zamišljenost in globoka življenjska modrost refleksije. Pri tem ne gre prezreti pesnikove duhovite in presenetljive epigramatike, ki samo potrjuje, da je bil Glazer trdno vsajen v neki prostor in čas in da se je znal še kako kritično odzivati na dogodke in pojave, še posebej na tiste v kulturnem, literarnem življenju.

Za Glazerjevo poezijo, vsaj za njegove najboljše in najbolj doživete stvaritve, je značilna zreła ubranost z življenjskim pogumom in smislom za iztehtanost notranjih napetosti in trenj. Vse to veje in diha tudi iz knjige »Pesmi in napisi«, ki je kot izbor pesništva Janka Glazerja izšla pred kratkim pri uredništvu Obzorij. Gre pravzaprav za drugi natis zbirke, ki je nastala ob pesnikovi šestdesetletnici leta 1953 (s

spremenno besedo Jara Dolarja). Ta natis, ki je deloma spremenjen in upošteva kasnejši avtorjev poseg v pesniško gradivo (Glazer je nekatere pesmi delno ali v celoti predelal, drugim pa dal tudi nove naslove), so Obzorja izdala ob desetletnici smrti tega poeta (rodil se je 1893. v Rušah, umrl prav tam 1975.), pripravila pa ga je Alenka Glazer.

Janko Glazer
PESMI
IN NAPISI

V pričujočem natisu oziroma izdaji je ponatisnjeno pesnikovo razmišljanje o poeziji in sploh njegovem delu. »Pesem je zame doživetje, stisnjeno v en sam trenutek, ko ugledam nekaj nanadoma v čisto novi luči in novi zvezi,« je Glazer povedal leta 1953 v intervjuju, ki ga je z njim imel Mitja Mejak. Od vseh področij, ki so ga zanimala in aktivno pritegovala, mu je bila najljubša poezija, vendar pa jo je, kot je izjavil, pogosto zapostavljal. Zato njegov opus ni obsežen.

Jaro Dolar je zapisal: Glazerja ni mogoče šteti med plodovite pesnike, saj bi bilo vseh njegovih pesmi komaj za knjigo srednjega obsega. Toda med njimi jih je nekaj, ki bodo kot iskrene izpovedi harmonične osebnosti in po svoji sugestivni pokrajinski tematiki ostele drage vsem tistim, ki jim je preprostost in pristnost vrednota.

Preprostost in pristnost torej, lepšega priporočila za branje pa knjiga skoroda ne more imeti!

življenje ve za pot

Ob jubileju, desetletnici Samorastniške besede je v Trebnjem kot posebna številka te literarne revije izšla zbirka pesmi in proze »Življenje ve za pot«. Pod tem naslovom se z večjimi izbori iz svojega leposlovnega snovanja predstavlja šest avtorjev iz trebanjske občine: pesniki Avgust Gregorčič, Ivan Gregorčič, Lidija Gačnik, Janez Pungartnik in Franca Režun ter pisateljica Anica Zidar.

Z izjemo Pungartnika, najmlajšega od vseh, katerega ime se tako sploh prvič pojavlja v Samorastniški besedi, so to tudi najzvestejši sodelavci omenjene revije. Še več, Režun, A. Gregorčič in Zidarjeva so bili med avtorji Samorastniške besede že na samem začetku, ko je bila revija še povsem »občinska« in še ne trdno zasidrana v slovensko revijalno življenje. Pesnik Franca Režun pa je po zaslugi Samorastniške besede prišel tudi do prve samostojne pesniške zbirke »Drobci son-

iz izložbe nova presvetlitev poezije lili novy

Sodobna literarna kritika si prizadeva novo presvetliti in drugače, skoz nekonvencionalno optiko pogledati na ustvarjalnost nekaterih za razvoj slovenske umetnosti, še posebej pa vezane besede nesprotno pomembnih avtorjev, pesniških milijnikov, od daleč vidnih temeljnikov na poteh, ki držijo na naš parnas. Tako motrenje je tembolj mi-kavno, ker je delo avtorjev, ki ponovno vznemirja kritiko, dokončano, več ali manj tudi zbrano in izdano, še vedno pa ne dokončno ocenjeno.

Med take avtorje sodi tudi Lili Novy, katere slovenske pesmi so zdaj izšle v vsega dveh zbirkah, »Temnih vratih« in »Obokih«, druga že po pesnični smrti, vendar pa kritike in raziskovalce ne vznemirja nič manj ali pa celo še bolj kot njeno pesniško delo življenje Novyjeve. Kajti Lili Novy je v slovenski literaturi tako enkratni pojav, da je že samo dejstvo, da je pesnica vanjo vstopila kot dozorela umetnica, ki je imela bogata učna leta v nemščini (avstrijska literatura jo ima na visokem mestu) že za seboj, vredno vse pozornosti in vneme raziskovalcev. Zaradi te izjemne pojavnosti, življenjskega in ustvarjalnega dvoživja (Novyjeva je bila rojena v Avstriji, kjer je pisala nemške pesmi, potem pa se je preselila v Slovenijo in postala ena najvnetejših slovenskih literatik), pa tudi svojske nature in markantne pojave, je vznemirila nekatere publiciste, da so opisali njen lik v samostojnih delih in jo uvrstili med znamenite Slovence oziroma Slovenke.

V središču pozornosti pa je bila in ostaja tudi za naprej poezija te naše pesnice, njena še ne, kot rečeno, v celoti ocenjena in tudi še ne skoz optike, ki se ponujajo in ki jih tudi zahteva pesništvo Novyjeve, docela pregledana in presvetljena lirika. Z najnovejšim izborom njenih pesmi, ki ga je pripravil Denis Poniž, izdala pa Mladinska knjiga pod naslovom »Goreče telo«, je nedvomno v precejšnji meri zadoščeno nemu od postulatov, da je treba verze Novyjeve, pesnice po navdihu in narobenju, resnično brati precej drugače,

kot smo jih brali pod vtisom tradicionalnih označitev njenega dela. Tako brati pa pomeni vprašanja, ki jih obravnava ta lirika, to vztrajno in strastno iskanje pesniških odzivanj na begu skoz življenje, presaditi v naš čas, za »današjo rabo«. Pri tem seveda ne moremo mimo temeljnega spoznanja, da je glavno in najgloblje, kar prežarja te verze o ljubezni in razočaranju, iskanju in samoti, temnih vratih človeške duše in svetlih zvezdah človekove nikdar dosežene, pa vselej strastno iščoče »duše«, dejstvo pesnične dvoživnosti. Na to je v knjigi, ki jo moramo prav zato vzeti v roke še s posebnim spoštovanjem, opozoril tudi Denis Poniž v obširnejši zastavljeni spremni besedi.

ca«. Kasneje sta v okviru te revije izšli še dve zbirki: »Pesek in zelenice« Severina Šaliija in »To mora biti onkraj« Ivana Zorana.

Tako revija kot njene zbirke so postale odprti prostor tudi za likovne izpovedi, na njihovih straneh so se zvrstile reprodukcije del več kot dvajsetih slikarjev in kiparjev, od katerih so se nekateri izkazali tudi kot knjižni oblikovalci.

Knjiga »Življenje ve za pot« je četrta zbirka Samorastniške besede, le da gre kot rečeno, za obsežnejšo predstavitev več

avtorjev. Pri nekaterih, ki so v izbor uvrstili po okoli dvajset pesmi (Režun, Gačnikova), bi mogli celo govoriti o njihovih samostojnih zbirkah, še posebej, ker so z razvrščanjem gradiva zgradili vsebinski lok, značilen za zbirke. Ob prebiranju se že na prvi pogled razkri-va, da gre pri poeziji za več kot samo iskrene izpovedi v vezani besedi, da so to, vsaj zvečine, pesmi, ki so sugestivno in tudi po obrtni plati spretno napisani organizmi. Seveda bi mogli razpredati še o slogovni, tematski, vsebinski in kakršnikoli že raznorodnosti pesniškega gradiva, pa o literarnih postopkih — vse do odnosa avtorjev do poezije, literature kot take, ki se pokaže ob nekoliko bolj poglobljenem, zahtevnejšem oziroma aktivnejšem branju. Vsekakor pa je knjiga dovolj simpatičen pojav in tudi dovolj kvalitetna, da se je niti avtorjem niti izdajateljcem ni treba sramovati. Kritične pripombe za-sluzi le likovna obdelava ovitka, ki je tak, da bi človek v knjigi prej pričakoval recepte za pri-pravo čajev kot pa literaturo.

Moja dežela.

Človek mora imeti srečo, da v deželi, ki je po številu telefonskih priključkov predzadnja v Evropi, naleti na prazno govornico. Šele tedaj, ko vstopi, se mu posveti, odkod ta nenadna sreča: telefonski imenik je zažgan, slušalka odtrgana, kljuka odlomljena.

Slovenija. Njenih zakladov nismo dobili od dedov v dar. Zaupali so nam jih vñuki.

Slovenija

nastop je krona trdih vaj

Če bi Slovenci ob pregovornem nagnjenju do petja imeli več pevovodij, bi nedvomno imeli še več zborov. Običajno je zato na posameznikih večje breme, posebno še, če so dobri. Inž. Jože Pfeifer, varnostni inženir v sevniški Lisci, je pred dobrima dvema desetletjema začel v oktetu Boštanjski fantje. Bliža se deseto leto, odkar vodi še mešani pevski zbor v tej tovarni. Ko se je porodila želja za tak zbor še v sosednji Jutranjki, je Jože dirigiral tudi tam. »To je bilo že malce pretirano. V sezoni sem bil na vajah sleherni večer ob delavnikih,« govori danes o tej obremenitvi. Jutranjkin zbor je nato prevzel Jožetov sokrajan iz Dolenjega Boštanja, Ciril Udovč. Kako zbor stoji in pade, če umanjka dirigent, vidimo pri sevniškem gasilskem moškem pevskem zboru. Ko je zaradi bolezni moral slednjič odnehati prof. Viktor Krencič, je ta zbor kljub dolgoletni tradiciji razpadel.

Tudi ob Jožetu Pfeiferju lahko govorimo o tem, da so zbori še vedno kovačnice pevovodij. Kljub razmahu glasbenega šolstva jih namreč še vedno načrtno ne vzgajamo. Preostaja, da se nadgrajuje znanje ljubiteljskih pevovodij. V Sloveniji zadnja leta posveča temu več pozornosti Zveza kulturnih organizacij. Jože Pfeifer omenja kot pomembno pomoč pevovodjem tovrstne seminarje v Cankarjevem domu. Na njih posredujejo znanje znani slovenski pevovodje in skladatelji. »Pevovodje si takrat izmenjamo tudi pevsko literaturo. Resda je v bližini Križank v Ljubljani trgovina z notnim materialom, vendar imajo tam vse premalo skladb, primernih za naše zbor,« meni Pfeifer.

Priznava, da je ob več kot desetletnem mentorstvu, ki ga širokogrudno nudi oktetu Boštanjski fantje znani prof. Egon Kunej iz Celja, mnogo pridobil. Prof. Kunej je med dolgoletnim delom zbral veliko notnega materiala. Mnogi od slovenskih skladateljev, prijateljev prof. Egona Kuneja, so postali prijatelji tudi boštanj-skim pevcom. Oktet Boštanjski fantje morda prav zato vrsto najlepših pesmi skladatelja Slavka Mihelčiča. Prof. Kunej ne posveča skrbi le izboru pesmi, ampak tudi in predvsem poglobljenemu delu z zborom. »Pri njem smo videli, kaj se pravi študirati pesem. Profesor Kunej se ni zadovoljil le s poslušanjem in kritiziranjem tistega, česar se naučimo na vajah, temveč nam, podobno kot zdravnik napiše bolniku recept, predpisal tehnične vaje in vse drugo. Kakor je delal z zbori, ki jih je vodil v Celju, nam je priporočil piljenje glasov pri prof. Justinu Kovačiču v Celju. Pred leti je prof. Kunej izrazil pripravljenost, da bi pri njem opravil še dodatno usposabljanje. Tisti čas sem gradil hišo in s tem ni bilo nič,« se spominja zamujene priložnosti. Dolgoletno sodelovanje, ki še vedno traja, je bila svojstvena šola, ki bi je bil vesel sleherni pevovodja.

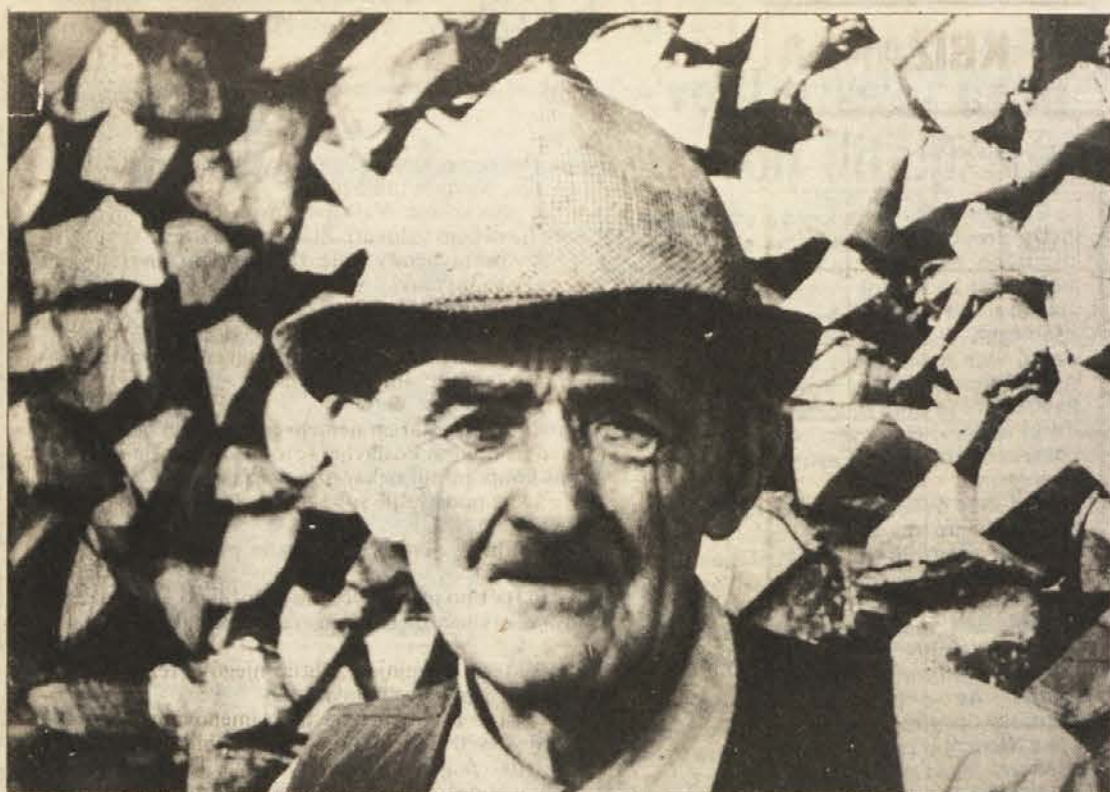

Prof. Kunej občasno prireja z Boštanjskimi fanti pravcate kondicijske treninge, bolj znane športnikom kot pevcom. Takrat je treba vse odmisлити, in samo peti. »Zanesljivost v zahtevnih glasovnih legah, izpeljava fraz, da ne govorim o dihanju in izgovorjavi, so stvari, pri katerih je prof. Kunej nepopustljiv. Nekaterim se to zdi kot pretiravanje. Pri tonskih snemanjih je vse to glavni pogoj. Poslušalci resnično uživajo le ob brezhibno zapeti pesmi, za popravljanje napak so vaje, ne nastopi,« pravi Pfeifer. Seminarji za pevovodje v Cankarjevem domu vključujejo tudi prikaz žive vaje z enim naših priznanih zborov. Pfeifer je letos svetoval pevcev ansambla Konsortium musicum.

Oktet Boštanjski fantje je v zadnjem letu slednjič ostal brez prvega tenorista. Najbolj črnogledi so jim prerokovali razpad. Te napovedi so zanikali pevci sami z nastopi v septetu. Pred poletjem so v tem sestavu sodelovali na srečanju oktetrov v Škofji Loki in Ptuj. Jeseni bodo dobili v goste pevce iz teh krajev. Seveda bi radi našli tudi osmega pevca. »Prvega tenorista vztrajno iščemo, žal ga na dosedanjih avdicijah nismo našli. To bi moral biti lep moški glas v starosti med 18 in 30 let, vsekakor pevec, ki je že pel v kakšnem zboru. S prof. Kunejem bi spet naštudirali nekaj novih pesmi, od renesančnih in umetnih do borbenih,« pravi Pfeifer.

V času dopustov ima premor tudi mešani zbor v Lisci. Ker septembra ta kolektiv slavi 30-letnico, se bo treba pripraviti za nastope ob priveditvah. Na njih bodo peli tudi Boštanjski fantje.

A. ZELENIK

OBRAZI

SAM SREDI SVOJE SAMOTE

Samota je za modernega človeka zdravilo. Kot čudodelni obkladek je na bolnem čelu: iz razvnetega telesa in duše počasi izvleče strupene tujke, uredi zamotane in prepletene misli in vsadi vesoljni mir v živčno razglabljanje in snovanje. Ponudi ti svoj mir, ki je mir tisočletij, počasnega in temeljitnega bivanja, spoznanja in nenehnega snovanja. Ponudi ti tebe, takega, kot si. Zato v taki samoti moderen človek le redkokdaj dolgo zdrži. Raje pobegne v samoto modernega človeka — v samoto sredi množice, v bolešno samoto.

Za Jakoba Vidmarja s Smuke v Suhi krajini je samota vsakdanjost. To je tista prava, zdrava samota. Okoli hiše mu šumijo stoletni gozdovi, najpogostejši obiskovalci pa so srne, jeleni, čivje svinje, lisice in drugi gozdni prebivalci. Tudi medved prihlača v sadni vrt, odkar pa v bližini ni več čebel, se mu zdi okolica Jakobove hiše nezanimiva. Vendar Jakoba ni strah te samote. Gozd mu je že od nekdaj dajal vsakdanji zaslužek, v njem je preživel večino življenja, ki niti ni tako kratko: osem križev že nosi na svojih plečih in pred letom dni si je naložil devetega.

Svoj čas je bil Jakob Vidmar vaje vrišča in pišča okoli sebe. Na rodnem domu v Lipju je bilo včasih živo. Luč sveta je zagledal leta 1904 in ni mu bilo dolgčas. Oče je imel s tremi ženami kar trinajst otrok. Bilo je torej delovnih rok doma dovolj, kot ponavadi v tistem času pa je bilo lačnih ust preveč. Zato so morali otroci od doma. Sedem jih je pristalo v Ameriki. Tudi Jakob ni zdržal dolgo doma. Ko je odslužil vojsko, se je podal v svet. Rad pokaže že nekoliko orumenelo fotografijo. Pred stavbo z napisom »The Royal mail steam company« stojijo fantje, praznje oblečeni, slapatnimi torbami v rokah. Najbolj postaven, skoraj za glavo višji od vseh, je na sredini Jakob. Vkrčali so se na ladjo in pristali v objubljeni deželi Argentini. Tu ni bilo vse tako, kot so si predstavljali, delo pa so le dobili in z njim tudi nekaj zaslužka. Jakob je najprej delal

priložnostna kmetijska dela, potem pa se je zaposlil v velikanski mesariji, kjer je bilo delo stalno in zaslužek boljši. Že takrat je bila Argentina mesnica sveta in je izvažala ogromno mesnih konzerv. Ko je Jakob prihranil nekaj denarja, se je napotil zopet domov. S prihranki je pomagal domačim, potem pa se je pričel ozirati okoli za življenjsko družico. Izbiro je imel veliko, saj je postavnega »argentinarja« marsikatera rada pogledala.

Leta 1934, lani je torej praznoval zlato poroko, se je Jakob oženil. Priženil se je na Smuko h Kristini. Družina je bila iz rodu Kočevarjev. Pred leti so kupili s slamo krito hišo. Jakob je kupil še nekaj gozda in živine in pridno so delali. Žal pa otrok ni bilo. Dva sta se rodila, vendar sta kmalu umrla za krčm. Že prej pri tej hiši ni bilo sreče. Trije lastniki so se zamenjali pred njim in vsi trije so ostali brez potomcev. Tako se je nesrečna tradicija domačije sredi gozda nadaljevala tudi pri Jakobu. Žena je sedaj že nekaj let v domu ostarelih v Ljubljani. Sama ne more več skrbeti zase, Jakob pa je tudi prestar, da bi gospodinjal za oba. Domačija je namreč še vedno brez vode in elektrike, do trgovine v Hinjah pa je za utrujene stare noge prav tako daleč, kot je bilo pred desetletji za gibčnega mladega moža. Vendar se Jakob ne pritožuje. Če bo le zdravje, bo tukaj na Smuki ostal še nekaj zim. Saj ljudem še koristi. Sosedu, ki ima veliko ovčjo čredo, malo popazi živino in sporoči, če je kaj narobe, on pa mu v zameno kaj pripelje ali postori kakšno težje delo, ki ga stare roke ne zmorejo več.

Pa se Jakob ne boji biti sam tako rekoč sredi divjine? Na tako vprašanje zamahne z roko in poboža svojega zvestega psička Pikota, edino živo bitje, ki živi z njim pod slamnato streho domačije. »Kaj naj bi me bilo strah. Orožja nimam. Takoj, ko sem prišel od partizanov, sem ga oddal, čeprav bi ga lahko obdržal. Sicer pa smo tukaj navajeni na vse. Marsikaj hudega smo doživeli med vojno, in če ne bi iz Argentine prinesel dobrega znanja španščine, ki je precej podobna italijanščini, bi bil naš dom verjetno v razvalinah in mi že zdavnaj pod rušo. Tukaj smo bili med vojno stalno pripravljeni. Imel sem orožje in uniformo in bil sem za vodiča partizanskim enotam in kurirjem. Ko pa so me enkrat po izdajstvu beli dobili doma, so me odpeljali in skoraj do smrti pretepli. Če bi me slučajno ne našli ljudje, ležečega na pol mrtvega, v grmovju, ne vem, kako bi se končalo. Divjad odganjam s kolci in s kričanjem, vendar si vzame, kar ji pripada. Tudi zame še ostane nekaj.«

Jakob razmišlja o tem, kako bo, ko samote ne bo več zmoget sam. Pa ne da bi se bal samote. To ima rad in jo ceni. Bolj nerodna je tista starčevska samota, ko človek ne zmore več vsakdanjih opravil. Ko potrebuje pomoč. Ko mora nekemu zaupati, kaj ga teži. »Preselil bi se v dom starejših občanov,« pravi, »tam bi ostal čez zimo, spomladi pa bi se zopet vrnil.«

Brez te prave, njegove samote bo v skupni samoti ostarelih verjetno težko zdržal.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

KRUH NIKOGAR NE PUSTI RAVNODUŠNEGA

Odnos do kruha, s katerim so po španskem pregovoru vse žalosti manjše, je danes bistveno drugačen, kot je bil včasih. Saj drugače pravzaprav skoraj ne more biti. Včasih je bil v večini domov praznik, če je na mizo lahko priromal za odtonek svetlejši kruh. Nasploh kruha niso imeli toliko, da bi ga lahko metali proč, živalim za krmo ali celo v smeti, kar se danes še zelo pogosto dogaja, pa se morda ne bo več dolgo. Odnos do kruha je drugačen, manj oseben, ne le pri »navadnih« ljudih, ampak tudi pri pekih in sploh vseh, ki imajo kaj pri tem, da lahko več ali manj vsak trenutek v trgovini kupimo kruh. Vendar pa skoraj ni verjeti, da bi vonj sveže pečene kruha pustil koga povsem ravnodušnega, še posebno ne nekoga, ki ga ta vonj spremlja že 36 let kot Novomeščana (sam pravi Šmiheľčana) Slavka Štiha.

Ko si je bilo treba po vojni poiskati svoj prostor pod soncem, je Slavko Štih iz Gotne vasi leta 1948 bolj po naključju kot ne pristal v novomeški pekarni, ki je bila takrat še na Glavnem trgu. »Bila je revščina,« pripoveduje Štih, »kruh smo nosili v koših, s konjem pa ga je vozil naokrog Mali z Grma. Spekli smo kruha, kolikor se nam je zdelo, saj nismo pekli po naročilu trgovcev tako kot danes. Potem pa je šel avto — prvi kombi smo dobili leta 1949, potem pa drugega za drugim še nekaj vozil — s kruhom ven in trgovine so ga vzele po želji. Takrat so bile tudi moke čisto nekaj drugega kot danes. Dokler je bil direktor Puterle, ki je imel poznanstvo po Vojvodini, smo dobivali še posebno dobro moko. Vsaj v začetku je bilo tudi s peki nekoliko lažje in bolje kot danes, ko se komaj kdo odloči za ta posel (ljudje že znajo reči »za peka boš dober«, kot so nekoč rekli predvsem za kmeta), dlje časa zdrži pa tako malokdo.«

V novomeški pekarni, ki se je leta 1969 preselila v Ločno, imajo danes le pet »pravih« pekov, takih, ki so naredili tudi triletno pekarsko šolo v Mariboru. Vsi drugi peki so priučeni. Sedaj se učita pri njih pekarskih mojstrovina dva fanta. Radi bi jih še več, a kaj, ko med mladino ni zanimanja za ta poklic. Verjetno se temu niti ne gre čuditi. »Delo peka je naporno in mučno,« meni Štih. »Poleti npr. je že zunaj vroče, pa je treba delati ob vročih pečeh. Pekarnam bi morali urediti klimatske naprave, a o tem lahko le sanjamo. Najbolj odbijajoče pri pekovskem poklicu pa je nočno delo. Dokler so delali en teden popoldne, en teden pa ponoči, je še nekako šlo. A so nekateri menili, da je popoldanski kruh za drugo jutro premalo svež. Sedaj sta le dve, obe nočni izmeni, prva od devetnajste ure do dveh zjutraj, druga pa od dveh do devetih oz. še dlje, če so naročila in je treba speči več kruha. Z jutranjimi naročili se pri nas namreč da povečati od prej naročene količine kruha. Prepozno pa je za odpovedi naročil (kar trgovci množično delajo posebno ob slabem vremenu), saj je do sedmih zjutraj glavnina kruha napečena. Vse to trgovci vedo, pa se premalo ravnajo tako, da bi bilo vedno prav. Potem pa se ljudje jezijo nad peki, če zmanjka kruha.«

V novomeški pekarni pečejo 14 vrst kruha pa krofe, žemlje in razno drugo pecivo. Dnevno spečejo od 600 do 1000 krofov, okrog 15 tisoč žemelj in raznega peciva, kruha pa skupaj od 10 do 15 ton oz. pred prazniki in ob sobotah tudi preko 20 ton. V eni »partiji«, za katero potrebujejo okrog tri ure, lahko spečejo 7 ton kruha, če nimajo ne žemelj ne česa drugega, drugače pa seveda nekaj

manj. In kako je videti delo peka? V izmeni pride na delo eden nekaj pred drugimi, da pripravi testo. Ko pridejo še ostali, se začneja pripraviti štruc za hajanje. Vse to delo je danes avtomatsko, le žemlje, krofe pa dvokilogramski kmečki kruh delajo polročno, kar pomeni, da maso odreže in sicer oblikuje stroj, da pa izdelke precej popravljajo z roko.

Čeprav se, če nam kaj pri kruhu ni všeč, takoj zjemo na peke, bi človek vendarle mislil, da danes, ko je tudi pekarstvo industrija, ko je delo v veliki meri strojno, pek ne more posebno veliko vplivati na kvaliteto kruha. Pa ni tako. Štih pravi, da je tudi danes še kako odvisno od peka, kakšen kruh bo prišel iz peči. Že res, da imajo peki danes na voljo bistveno slabšo moko kot nekoč. Zgodilo se je že, pravi Štih, da so dobili tako slabo moko, da iz nje niso mogli nič narediti, pa so jo dali v Novoles za lepilo. Tudi peči so v novomeški pekarni stare, saj ni in ni bilo denarja za zamenjavo. Vse pekarnice pri nas namreč vse življenje več ali manj životarijo, ne zmorejo nikakršnega razvoja, saj pri kruhu pač gledamo na socialno varnost ljudi. Podraži se elektrika, bencin in še kaj, podražitev kruha pa je dovoljena le z dražjo moko. Če bi hoteli vsaj približno dosegati ekonomsko ceno, bi morala biti zadnja podražitev kruha najmanj 105-odstotna. Če že vodimo tako socialno politiko, bi morali pač drugače poskrbeti za pekarnice. Kljub slabši moki in starim pečem pa je torej še vedno veliko odvisno od peka, kakšen kruh bomo jedli. Pek namreč odloča o hajanju in sploh o vsem.

V Novem mestu navadni kruhi, ki pa jih pekarna mora speči 30 odstotkov, ne gredo v promet. Ljudje kupujejo dražje in dejansko kvalitetnejše kruhe, čeprav je najbolj zdrav črn kruh. Nasploh Dolenjska zahteva bele in malo sladke kruhe. Druge vrste, ajdov, ovseni, koruzni, niso posebno iskane. Dnevno naredijo vsakega okrog 200, 300 komadov. Barva, okus, ki ga mora imeti kruh za neko pokrajino, je seveda pogojen z veliko rečmi, zgodovino, kulturo itd. V Sloveniji dejansko vsaka pokrajina zahteva drugačen kruh. Čisto človeško pa je, da s tistim, kar imamo, nismo nikoli zadovoljni, ampak vedno bolj hvalimo tuje, sosedovo, ki je komaj kaj ali pa nič boljše. Tako je tudi pri kruhu.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

NAGRADA V ZIDANI MOST

CVETKA OSTROVRŠNIK iz Loke pri Zidanem mostu je imela v zadnjem žrebanju največ sreče, nagrada za pravilno rešitev je knjiga Oliverja Friggierija »Baruhove zagate«, pripoved o doraščajočem mladeniču. Rešite današnja križanka in pošljite izdelek najkasneje do 19. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom Križanka.

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DL	CREVESNA NALEZ LJIVA BOLEZEN	PLUG	KONSTANTA S SPREMENLJIVO VREDNOST	ELLING-TON DUKE	ETIOP. KNEZ	DL	POSREDNIK	PRINCIP ZLA PRI VRI PARZOV	VRSTA TKANINE
SLOV. LUKA							NAS OTOK		
MOR. RIBA				DALM. MESTO/ KODR KAJ POSNEMA			DOBA/ NASPROTNA SILA		
RIM. VARIH OGNJISKA									
STARA DR. ZAVA OB PERZ. ZAL. VU/ SKRAT							NEODLO. CEN IZID/ MOR. SESALEC		
							PRIVAK/ MENIČNE OBREŠTI		
DL	SNEŽNI ZAMET	Z. IME/ AVSTRAL. MEDVEDEK		IZDAJA- TELJI/ OBUJEK					
GRADB. ELEMENT				VNETJE/ LIGABA/ M. IME				UČITELJ ETIKE	DOMZAL- SKA TOV. USNJ. IZ- DELKOV
PODTAK- NJENEC							AVTOR MIKLOVE ZALE/ ZBOR		
MIT. GERM. OREL			ČAPKOV ROMAN/ POST SCRIPTUM			JAP. VELE- MESTO/ BRIGITTE BARDOT			
SLEPO CREVO					BOLAN CLOVEK				
AZ. DRŽAVA					PISATELJ KREFT				

Poezija je veselje, prelito v glasbo s srcem. **SULLY-PRUDHOMME**

Če hočemo ohromiti kakšno življenje, nam je dovolj dvoje, troje nedosegljivih idealov. **M. MAETERLINCK**

Kako dobro je biti minljiv. **E. FRITZ**

Upanje je čista sleparija. **P. ZIDAR**

Splošno mišljenje je splošen človek, ki še nikdar ni živel in nikdar ne bo. **M. ROZANC**

Bo prav kmalu ves svet iz plastike?

Na začetku plastične dobe so se zelo trudili, da bi plastika imela videz plemenitih materialov — Trije mejniki: celuloid, najlon in polipropilen — Imamo jo radi, ker je odporna in neuničljiva, sovražimo jo, ker je odporna in neuničljiva

Plastika je povsod: prozorna, obarvana, tanka, debela, sijajna ali mat. Imamo jo radi, ker je odporna in neuničljiva, sovražimo jo, ker je odporna in okoli 50 kilogramov plastike na prebivalca, kar je malo v primerjavi s Finsko, kjer znaša poraba 123 kg na glavo, in veliko glede na Kitajsko, kjer se s plastiko komaj spoznavajo. Ti podatki se nanašajo na plastiko, ki jo nosimo tako rekoč na svoji koži, v obliki umetnih vlaken ali plastičnega usnja, gre za plastiko, po kateri hodimo, na kateri sedimo itd. Po datek o porabi na prebivalca bi bil bistveno drugačen, če bi statistiki upoštevali tudi plastiko, ki nam ni tako na očeh. Gre za najrazličnejše cevovode, električne kable, izolacijske plošče itd.

Na začetku plastične dobe so se proizvajalci in trgovci zelo trudili, da bi plastika dobila videz plemenitih materialov, ki jih je kopirala. Iskali so nadomestke za slonovo kost, plemenite vrste lesa itd. Zamimivo je, da je mladi ameriški tipograf John Height leta 1868 izumil celuloid, polsintetično snov na osnovi celuloze, tako rekoč po naključju. Do celuloida je prišel, ko je iskal plastično zamenjavo za slonovino, iz katere so izdelovali biljardne krogle. Mladi izumitelj se je prijavil na natečaj, ki je objavljal za uspeh nagrado 10.000 dolarjev, kar je bilo tedaj veliko denarja.

Height nagrade ni dobil. Igralci biljarda so se pritoževali nad tehničnimi pomankljivostmi njegovega nadomestka. Ko so fantove krogle pri veliki hitrosti trčile, je počilo, kot bi kdo ustrelil iz revolverja. Igralci biljarda so avtomatično segli po revolverjih, kar je utegnilo postati nevarno celo v Ameriki minulega stoletja. Ne glede na neuspeh z biljardnimi krogami, je Height svoj izum izpopolnil in postavil na nože industrijo, ki mu je prinesla na milijone dolarjev. Denar pa ni vse, izumitelj so življenje zagrenili prepričani z Angležem, ki je trdil, da je izumil celuloid, po sebi ga je imenoval parkezin, pred Heightom. To je bilo mogoče tudi res, dogovor, na kateri strani Atlantika je bila izumljena plastika, namreč še do danes ni dosežen.

Seveda je treba povedati, da so se celuloid in ostale umetne sno-

vi, ki so jih izumili na koncu 19. in v začetku 20. stoletja, uporabljali v zelo majhnih količinah in izključno kot zameno. Bogataši so si lahko privoščili gumbe iz biserne matice, siromaki pa so se morali zadovoljiti z nadomestkom iz celuloida. Dame iz visoke družbe so nosile glavničke iz roževine želv, delavke pa so bile lepe tudi z manj dragocenimi materiali.

Širša, vendar še vedno skromna proizvodnja plastike se je začela komaj v tridesetih letih. Leta 1930 so na vsem svetu naredili 60.000 ton plastičnih materialov. Že deset let kasneje je proizvodnja dosegla milijon in pol ton, danes pa že 60 milijonov ton.

Pravzaprav so k večji porabi in proizvodnji plastike pripeljali negativni razlogi. Hitlerjeva Nemčija se je spremenila v en sam kemični laboratorij industrije plastike. V orjaškem koncernu I. G. Farben so v proizvodnjo najnovejšega odkritja iz sveta plastike, polivinil klorida, vpregli tudi zapornike iz koncentracijskih taborišč. PVC je še danes zelo uporaben material, vsako leto ga naredi 12 milijonov ton, iz njega so vrečke za naše vsakdanje nakupe, izolirni trakovi, električni kablji, tapete, talne obloge in na tisoče drugih izdelkov za dom, industrijo, poljedelstvo, šport itd.

Amerika ni stala križem rok. Leta 1938 so v obratih družbe Dupont iznašli še en zelo važen material iz sveta plastike. Poliamid viskoza je dobila tovarniško ime najlon. Za najlon ve danes vsak smrkavec, njegova uporabnost je neizmerna. Lahko ga tkemo, režemo, zabijamo, barvamo in obdelujemo. PVC in najlon sta začetnika dobe termoplastičnih snovi, ki so po drugi vojni pripeljale do neslutene spremembe navad in postavile temeljne potrošniške družbe.

V trdki Montedison, ki naredi polovico italijanske plastike, pravijo, da se je revolucija navad začela z najlonkami. Prvič v zgodovini človeštva so vse ženske, bogate in revne, lepe in grde, mlade in stare, nosile identičen kos oblačila. Ženske so preprosto zavrgle nogavice iz volne, bombaža in svile in jih zamenjale z novimi, gospodarnimi, prozornimi in lepšimi iz najlona.

Kljub temu pa je moralo preteči veliko časa, preden je plastika na sploh (in ne samo najlon) postala to, kar pravzaprav je: nov material za najrazličnejše namene in ne samo nadomestek za dragocene surovine. Ravno to nadomeščanje je napravilo veliko zmede in postavilo plastiko v slabo luč. Tovarnarji so, trudeč se oplenititi snov, ki jim lahko rečemo samo kič. Ogabni predmeti iz plastike so samo utrjevali prepričanje, da gre res za surovine z dna kakovostne in estetske letvice. Uporabljati plastiko je ponekod pomenilo in še pomeni izdati pojme naravnega, s tem pa tudi lepega in luksuznega.

Ne glede na to pa je plastika počasi in zanesljivo prodirala v domove. Istočasno je z velikimi koraki napredovalo tudi združeno raziskovanje. V šestdesetih letih je Italijan Nata odkril polipropilen in dobil Nobelovo nagrado. Izbira plastičnih snovi je vse večja, barve so vse bolj žive, površine sijaje. Plastike so se začeli zavedati tudi arhitekti. Lotili so se brez predsodkov in končno predstavili in izbrali vse njene kvalitete v novem, čistem in modernem oblikovanju. Prvi popolnoma plastični stol so napravi-

li 1964. Industrijalce vsega sveta je zbrala zlata mrzlca, začela se je tekma, kdo bo proizvedel čimveč plastičnih izdelkov po čim nižji ceni. V enem avtu je na primer kar 500 plastičnih delov, na nekaterih področjih, v elektroniki in v raziskovanju vesolja, je plastika popolnoma nezamenljiva.

Čeprav tako rekoč živimo s plastiko, pa smo v zadnjem času priče nekakšnega ideološkega zavračanja vsega, kar je iz te snovi. Plastika postaja zaradi osnovne surovine, nafte vsak dan dražja, poleg tega pa je tudi velik onesnaževalec okolja. Onesnaževalec, ki se ga praktično ne da izločiti, povzruha pa je pogosto tudi rakotvoren. Plastika, ki jo danes vsi istovetimo z ostanki plastičnih vrečk in kozarcev na ulicah, plažah in v gozdovih, je tako postala demonski predmet simbol ekološke katastrofe.

Morda smo krivični, če gledamo na plastiko samo s takšnimi očmi. S prehodom na plastiko smo namreč prizanesli naravi, ohranili gozdove itd. Sicer pa bodo pravo sodbo o moči plastike, kakor tudi o mnogih drugih rečeh, dali naši potomci. Tisti, ki bodo čez nekaj tisoč let naleteli na zemeljski sloj s kulturo plastičnih vrečk.

(Vir: Panorama)

Sputnik je bil mejnik

Issac Asimov razmišlja, kaj vse se je začelo in končalo s prvo človeško stopinjo v vesolje

Znani pisec znanstvene fantastike Isaac Asimov je nedavno ocenil, kaj vse se je spremenilo na svetu v nekaj več kot 25 letih, kolikor je preteklo od izstrelitve prvega satelita, sovjetskega sputnika.

Po Asimovih besedah je najpomembnejši dosežek tako imenovani globalizem, zavest človeštva, da je na neki način enotno in povezano. S sateliti v orbiti je postal planet Zemlja zelo povezan, tako rekoč v hipu je mogoče vzpostaviti zvezo med poljubnima točkama na svetu. To je zelo olajšalo poslovno in diplomatsko aktivnost. Vesele in nevesele dogodke lahko s pomočjo televizijskega omrežja gleda vse svet, vojne in krize prihajajo direktno v naše dnevne sobe. Ena od posledic je, da vojne še nikoli niso bile (pri navadnem človeku) bolj osovražene kot danes. Meteorološki sateliti so omogočili, da oblake in vetrove prvič opazujemo kot enoten sistem, napovedati je mogoče vsak malo večji vihar.

Pogled z Lune na Zemljo, na njen krhki disk, ki lebdi v vesolju, nas sili, da o Zemlji razmišljamo veliko bolj pohlevno kot takrat, ko stojimo na njej. Delitev Zemlje na države in različne politične sisteme se zdí s te razdalje nesmiselna. Stroji, ki jih je izdelal človek, pa so prišli tudi dlje od Lune. Z njihovo pomočjo smo obiskali rdeče puščave Marsa, po-

kukali v kraterje Merkurja, leteli med prstani Saturna. To nam je pomagalo k spoznanju, da je Zemlja samo delček brezmejnega večje celote in da so zemeljske razprtije nesmiselne.

Po nekaj manj kot 30 letih kozmične ere imajo Američani vsemirski taksi, ki ga je mogoče uporabiti za večkratno prevoz tovoren v vesolje. Sovjetska zveza pa je izvedla uspešne poskuse z dolgotrajnim bivanjem ljudi v vesolju. Danes so možnosti, da se vesolje napolni z najrazličnejšo tehnologijo: z elektrarnami na sončno energijo, velikimi teleskopi, laboratoriji in tovarnami.

Vse to pa bo nemogoče urediti brez globalnega sodelovanja. Ljudje lahko namreč še naprej ostanejo lokalisti in polnijo vesolje z vohunskimi sateliti, laserskimi žarki, jedrskimi bombami in podobnim ubijalskim železjem. Lokalizmi vsebujeta kličo totalnega uničenja človeštva in civilizacije. Če analiziramo alternativni lokalizem in smrt ter globalizem in življenje, se nas bo mogoče še nekaj pridružilo razumni manjšini človeštva. Če bomo to storili večkrat, manjšina ne bo več manjšina, ampak večina. Lahko bo uveljavila svojo vebiro, je bil optimističen Asimov. (Vir: International Herald Tribune)

VAŠA ZGODBA

ZDAJ VEM

Augst. Na vzhodu je ta mesec dokončni oblikovalec poletja. Julijska vročina se polega. Nevihite utihnejo. Opravljena je prva košnja. Nastopa mirno dozorevanje. Pšenična in ržena polja neha go valovati. Zlato morje žitaric se spreminja v čete snopov postavljene v vrste. Kot utrjeni nosači čakajo na razbremenitev sadovnjaki. In že se začnejo priprave na jesensko setev... Nekega dne pa se je vse to dogajanje prekinilo, ustavilo, zmešalo. Po vaseh so na penastih konjih jahali kurirji, razdeljevali nekakšne listke in vpili: »mobilizacija!«

Zdaj v spominu kot v starem nemem filmu vidim očeta, kako se je pripravljaj na odhod. Poslavljaj se je od kozolca in hrama. V hlevu je božal konja in mu nekaj prigovarjal.

Potem je iz svoje podstrešne sobe prinesel lovsko puško in jo izročil meni.

Stali smo pred hišo, mati, sestra, jaz in poleg mene naš pes Rjavček.

Mati in sestra sta tiho jokali. Oče me je božal po glavi, ukazal, naj puško dobro zavijemo v cunje in vreče in jo zakopljemo pod kozolcem.

Se zdaj, ko se tega spominjam, čutim njegovo težko in tako nežno roko na svoji že osiveli glavi. Mimo naše vasi je takrat peljala tako imenovana velecesta. Široka najmanj deset metrov, polna jam in blatnih jarkov, v katere so se neredko pogrezali konji in vozovi. Ta velecesta se je kot kakšen samovoljnež zvijala med njivami in travniki, se dvigala in spuščala po strmih klancih, bila je ožilje svojega kraja in časa.

Na hribu nad vasio so okoli velike, stare lipe rasle breze. Med njimi so bile postavljene klopi. Tam se je ob nedeljah, v prostem času, če je bilo vreme lepo, zbiralo staro in mlado.

Zdaj, po mobilizaciji, smo na tem hribu čepeli samo mi, otroci brez očetov. Po velecesti se je v dolgih kolonah pomikala vojska. Šla je proti zapadu, proti Prusiji.

Ropotale so težke vprege artilerije. Jame na cesti so pokrivali z vejami, poleni in deskami, nabranimi po vaseh. Konjeniča sploh ni uporabljala zamašene ceste. Kar po njivah je hitela naprej, proti zahodu, od koder se je že šlišalo grmenje topov. Skoraj vsak večer so se v naši vasi ustavile različne skupine vojakov za prenočitev.

Po dvoriščih so v velikih kotlih kuhali večerjo. Otroci smo jim nosili butare in drva, skupaj smo večerjali in se med njimi že počutili kot vojaki...

Neko noč sem na slamo, ki so vojaki nastlali zraven našega hrama, legel tudi jaz. In še se spominjam, da me je poleg mene ležeči vojak krepko držal za roko. Sanjal sem: Sredi kolone hodim tudi jaz. Gremo proti Prusiji. Za roko me drži moj oče in pravi: »Saj sem ti vendar rekel, da moraš paziti na mamo!«... Ko sem se zbudil, sem na razmetani slami ležal sam. Vojakov ni bilo več, tudi onega ne, poleg katerega sem spal. Zakaj me je držal za roko?

Takrat nisem vedel. Zdaj vem. Ves začuden sem se zrinil do stene hrama. Rjavček se je stiskal k meni. Še vedno sem držal očetovo roko in jokal. Solze so tekle po licih. Rjavček jih je brisal s svojim nežnim jezikom.

To je bilo v zadnjih dneh avgusta leta štirinajstega. Takrat sem bil star pet let. Točno petindvajset let kasneje, prvega septembra devetintridesetega, je spet zaropotalo: »Mobilizacija!«

Takrat pa nisem jokal. Tuti Rjavčka ni bilo več, da bi mi brisal solze.

Med zadnjimi še ne repatriiranimi bivšimi španskimi borci sem bil tudi jaz še na Pirenejih, v mestecu Pau. Ko je zaropotalo, smo se veselo objemali, grozili s pestmi in vriskali.

No pasaran! ANTON DAUGUL

SAMA

Čutila sem, da mi gube na obrazu otrdevajo, prisiljeni nasmeh je postajal še bolj grenak. Le s težavo sem še hlinila sproščenost in brezbriznost. Nehote sem lovila Matjaževe oči, da bi ga s pogledom opozorila: še je čas za najino spravo. Toda vztrajno je gledal v sodnika, niti enkrat me ni ošinil s pogledom.

Pomislila sem na otroka, ki se brezskrbno igrata pri moji mami. Ničesar še ne vesta, čeprav me je zadnje časa Barbara velikokrat spraševala po očiju, ki je bil vse bolj zdoma. Tudi prespal je doma v zadnjem mesecu le dvakrat, morda trikrat.

Misli so mi za hip ušle v čas, ko sem ga videla prvič in se zaljubila vanj. Čeprav sem bila že prej opozorjena, da rad gleda za krili, da njegove objube nimajo spomina, je bilo vse zaman. Ni bilo tako pametnega, da bi mi preprečil poroko z njim. Z mnogimi naličnicami je igral zdaj plahega in podrejenega zakonskega moža, zdaj odločnega in pogumnega poglavarja družine. Pozornost in vpludnost zlepa nista ugasnili, zato ni čudno, da mi ni nihče verjel, ko sem obupana prosila za nasvet, kaj naj storim. Včasih se mi je zdelo, da je name pozabil, da sem mu bila pogosto v napoto.

Začutila sem toplo roko sodnice, ki je razsojala na ločitveni razpravi.

Končano je. Vsi zapuščajo sodno dvorano. Preplavlja me vsak trenutek drugačno razpoloženje. Moram biti torej vesela, ker bom imela zdaj mir, veliko miru. Nič več ne bom čakala zvonjenja ob poznih nočnih urah, kozarcev tudi ne bo več metal ob tla in tudi psolvk ne bo več v naši hiši. Že v naslednjem trenutku pa se mi je zahotelo, da bi se za vse opravičila, jaz, ki nisem pravzaprav nič kriva. Morda le tega, da sva si danes dokončno rekla adijo. Potem spet hočem zakričati, da mi je uničil najlepša leta. Čutim, da ne smem narediti nobenega koraka več. Odločila sem se, pa naj bo še tako hudo, huje ne more biti. Okolica naju pozna, manj vedo za najino razburljivo zakonsko življenje njegovi starši. Nisem jih obveščala o njegovih ljubezenskih podvigih, pa tudi ne o tem, da pravzaprav ni skrbel za otroka. Zame je bilo poglavitno le to, da smo družina, da otroka ne čutita najine krize.

Kaj sedaj? Preselila se bom v otroško sobo, Matjaž pa bo »kraljeval« v spalnici. Morda se bo kasneje odselil, toda zaenkrat bo ostal pri nas. Se bojim samote? Ne, saj imam otroka. Bom zmogla... Kot izgovor, kot obrambo pred seboj, pred njim, pred vsemi, mrzlično iščem njegove oči.

Ni jih več. Pa je res vse končano!

K. A.

POTA IN STRA

§ dežurni poročajo

OB ŠTIRI KUBEKI DRV — Leopold Mihalič iz Zupudja je 5. avgusta prijavil milničnikom, da mu je nekdo iz gozda ob cesti, ki drži proti Staremu trgu, odpeljal 4 kubične drv. Tatvina naj bi bila se dogodila vsega nekaj dni nazaj.

RAZBIJAL STEKLENINO — Novomeški milničniki so 5. avgusta zvečer pridržali do iztrezitve 29-letnega Fahirja Bubašiča, s stalnim prebivališčem v Novem mestu. Možkarju je iz tresočih se rok v gostišču Na trgu padla steklenina. Čaka ga pot k sodniku za prekrške.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM — V noči na 6. avgust je izpred bloka na Raganovski cesti v Novem mestu izgubilo kolo z motorjem, last Dušana Žiberta. Vozilce je bilo vredno 60.000 din, česar se je tat očitno zavedal in motor po dveh dneh velikodušno »vrnil« lastniku.

IZ OMARICE IZGINIL DENAR — Trebanjka Joža Mlakar je 6. avgusta pridno služila vsakdanji kruh v Tesnih v Veliki Luki. Po koncu delovnega dne pa je žalostno ugotovila, da je njen zaslužek ničev, saj ji je ta čas nekdo iz garderobne omarice zmanjkal 4 tisočake.

VLOMIL V TRI STANOVANJA

ŠTEFAN — V noči na 6. avgust so milničniki prejeli prijave o treh vlomih v stanovanja. Tako je neznanec najprej preko balkona zlezal v dnevno sobo Franca Podpadca v Štefanu in mu odnesel tisočak. Te noči je bilo vlomljeno še v hišo Alojza Zupančiča v Štefanu, kjer je nekdo ob 5 tisočakah in pol speljal še pony kolo, ki so ga našli pri prej omenjeni Podpadčevi hiši. Storilec je bil te noči na delu še v Benediji, kjer je iz stanovanja Alesja Rebolja odnesel 4.700 din. Očitno je, da se je vlomilec med svojim delom zanimal le za denar. Za neznanecem se poizvedujejo.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Andrej Popit iz Mokronoga je prejšnji teden prijavil domačim milničnikom, da je nekdo skozi okno zlezal v njegovo spalnico. Od vseh reči v spalnici, je tatič izbral kuverto s 25 tisočaki.

● Težko je v pravi pasji poletni vročini trpeti žejno. Da bi se temu izognil, je še neznan nepripravljeno nekdo prejšnji teden obiskal klet Martina Balaziča v Židniji vasi. Ker mu po daljšem trkanju ni hotel nihče odpreti, je vrata od-pahnil na svoj način. Klet je bila ob koncu njegovega obiska siromašnejša za okroglih 120 litrov kvalitetnega belega vina. Vsega zagotovo ni odnesel v trebuho.

● Bifeji na štirih kolesih, ki jih je zadnje čase moč srečati ob naših cestah, tudi dojenjska magistrala ni izjema, so sicer nadvse dobrodošli turistom, a, kot kaže, tudi tatovom. Konec minulega tedna je nekdo nepovabiljen pobrskal po tovrstnem bifeju Jožefe Špolar ob cesti Ljubljana — Zagreb pri Šentjurju. S seboj je vzel cigarete, sokove, napolitanke, mleko, kavo, čokolado, žganje in še dvečilni gumi. Da ga doma po zaužitem žganju ne bi zavohali.

KRONIKA NESREČ

NA PREHODU ZBILA PEŠAKINJA — Novomeščanka Karmen Terzin se je 8. avgusta dopoldne peljala z osebnim avtomobilom skozi Novo mesto. Ko je peljala po Glavnem trgu in proti Cesti komandanta Staneta, je pri cvetličarni na prehodu za pešce prečkala cesto Vida Bele iz Novoga mesta. Terzinova je pešakinjo zadela in zbila po tleh, zaradi dobljenih poškodb pa so Beletovo prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

OBA PADLA MED PREHITRE-VANJEM — 14-letni Franč T. se je 8. avgusta peljal na kolesu z motorjem iz Šentjerne proti Skočjanu. Pri Rojrah je dohitel kolesarja Vinka Viranta iz

Most zgrajen pravočasno?

Zaenkrat kaže, da bo most prek Krke v Dragi narejen do občinskega praznika

DRAGA — Na istem mestu, kot je stal stari leseni most prek Krke v Dragi, ki ga je pred leti starost tako zdelala, da ni bil več uporaben, gradi novomeški gradbeni sektor SGP Pionirja nov most.

Z deli na kraju samem so začeli konec maja, čeprav je bil uradni začetek del konec marca, že to skoraj po leta kasneje, kot je bilo sprva predvideno. Zamude gredo na račun zapletov in zavlačevanj pri pridobivanju soglasij. Tudi finančna konstrukcija za gradnjo mosta je bila zaključena šele sredi decembra 1984.

Zaenkrat gradnja poteka po zastavljenem operativnem planu, saj večjih težav ni. Če bo tako še naprej, ni bojazni, da mosta ne bi dokončali do 30. oktobra letos, kot je dogovorjeno. Do sedaj so že naredili levobrezni opornik mosta, vse tri stebre s prečkami, ki so v strugi, pa del sanacije desnobreznega opornika, kar bo nekaj dni nazaj.

Pogrešana otroka našli nepoškodovana

V nedeljo sta se izgubila Anton in Marija Zalar

LOPATA — Z veliko srečo in veselja se je v nedeljo popoldne končalo iskanje dvojice pogrešanih otrok, 7-letnega Antona in njegove 3-letne sestre Marije Zalar iz Maribora. Otroka sta bila z dedkom in babico v lovski koči, last L.D. Hinje, ki stoji ob odcepu poti proti Lopati, v nedeljo popoldne pa je za otrokoma nenadoma izginila vsaka sled.

Takoj po obvestilu o izginotju so začeli otroka množično iskati. V akcijo so bili poleg milničnikov vključeni lovci, gasilci in številni krajanji. Okoli 50 ljudi je temeljito pregledalo vsak peden terena in ob 18.15 je bil trud poplačan. Vaščani Lipja so kaka 2 kilometra od lovske koče našli oba otroka. Bila sta malce prestrašena, a cela in nepoškodovana.

NAŠEL TOPOVSKO GRANATO

RUPERČ VRH — Novomeščan Zvone Tekavec je prejšnji teden med nabiranjem gob v gozdu pri Ruperč vrhu našel topovsko granato. Neizpodbitno je bilo, da gre za ostanek II. svetovne vojne, za katerega uničenje je že poskrbel pirotehnik.

AVTO ODPELJAL V NEZNANO

NOVO MESTO — V noči na 5. avgust je nekdo vlomil v garažo Marjana Drenovca na ulici Marjana Kozine v Novem mestu. Storilec je v garažo prišel skozi okno, vse ostalo pa je bilo sila lahko. V parkiranem avtomobilu Irene Mlakar iz Lomnega pri Krškem so bili namreč ključiči, tako da si je vlomilec le še odprl garažna vrata in se z vozilom brez večjih težav odpeljal v neznanost. Za vlomilec in vozilec se ni oprijemljivejših sledi.

S KOZOLCEM ZGORELO 600 TISOČAKOV

BREZOVICA — 9. avgusta je prišlo do požara na kozolec Vide Grabnar na Brezovici pri Mirni. Preiskava je pokazala, da je ogenj izbruhnil zaradi otroške igre z žigalicami. Najprej je zagorelo seno, požar pa se je bliskovito razširil še na dvooskensi kozolec, ki je pogorel. V njem je gorelo okoli 1.200 kilogramov sena, tako da so gmotno škodo ocenili na 600 tisočakov. Poleg novomeških poklicnih gasilcev so ogenj gasili še gasilci iz Mirne, Sevnice in Trebnjega.

Čadraža in ga pričel prehitovati. To pa je počel tako nespretno, da sta med prehitovanjem oba padla in morala celo iskati zdravniško pomoč. Tudi škoda, na ploščevini je za nekaj tisočakov.

S TOVORNJAKOM NA STREHO — Novomeščan Vukan Stojčević se je 8. avgusta zvečer peljal tovornjak iz Metlike proti Novemu mestu. Vozilo je na ovinku pri Črmošnjicah pričelo zanašati, tako da je zdrknilo v jarek in se prevrnilo na streho. Voznik se je ob nezgodi laže poškodoval po glavi, medtem ko so materialno škodo ocenili na 400 tisočakov.

pomenilo večji obseg del od plana, zahtevala pa jo je geologija terena. Prestavili so tudi že postajo za merjenje pretoka vode. Konec meseca naj bi pričeli montažo prednapetih nosilcev, ki jih je izdelal Pionirjev tozdr. Potem bo ostala le še montaža gornjega dela mostovne konstrukcije.

Most v Dragi bo armiranobetonski, dolg bo 86 metrov. Po predračunu naj bi stal 49 milijonov dinarjev. Občinska skupnost za ceste je spravila skupaj vso vsoto, 36 milijonov, iz pogodbe, z aneksom je zagotovljena tudi razlika zaradi dodatnih del in podražitev, ki jih je Pionirju uspelo uveljaviti. Šal to sploh še ni končna cena, saj bo verjetno še kar precej podražitev. Za most v Dragi so namensko združevali denar posebej zainteresirani zanj, okoliške krajevne skupnosti in nekatere novomeške delovne organizacije. Most bo precejšnjega pomena ne le za tamkajšnje prebivalce, ampak tudi sicer, saj ga sedaj ni na Krki od Novoga mesta vse do Krške vasi z večjo nosilnostjo. Z. L. — D.

DRZNA TATVINA

NOVO MESTO — Bojan, Dušan, dva Zmaga in Roman B. so utemeljeno osumljeni, da so minuli petek zvečer na Ljubljanski cesti v Novem mestu obstopili Josipa P. in mu iz zadnjega hladnega žepa in srajce pokradli 2.200 din in dokumente. Storilci so jo nato ucvrtili proti železniški postaji, vendar so jih milničniki že naslednje jutro izsledili v Žabjeku. Pri njih so našli le še dokumente, denar pa so medtem že zapravili.

IŠČEJO UBEŽNIKA

Iz mariborskih zaporov je že 2. junija letos pobegnil obsojenec, 36-letni Anžon Kovačič, vendar za njim zaenkrat še ni sledi. Kovačič je večkratni povratnik zaradi storjenih premoženjskih deliktov, prav tako pa obstaja sum, da s tovrstnimi kaznivimi dejanji nadaljuje tudi v času, ko je na begu. Kovačič je visok 180 cm, srednje postave, bolj okroglega obraza, ima gladke kostanjeve lase, ki jih češe na stran. Republiški sekretariat za notranje zadeve naproša vse, ki bi lahko prispevali kakršenkoli podatek o ubežniku in ki bi pomagal pri njegovem prijemu, naj to sporoče najbližji postaji milice ali UNZ.

Kam je izginil direktor hotela v Strunjanu?

Domala poldrugi mesec je že od izginotja 50-letnega Emila Mihaliča

STRUNJAN — Skrivnostno izginotje 50-letnega Emila Mihaliča, direktorja strunjanskega hotela Svoboda, ki posluje v okviru Krkingega tozdra Zdravilišča, je na obali zbudilo precej govorice in ugibanj. Že domala poldrugi mesec je od dne, ko je Mihaličeva žena prijavila izginotje svojega moža, vendar delavcem kopsrke UNZ uganke do danes še ni uspelo razvozlati.

Kot je doslej znano, naj bi bil Mihalič že prekinil delovno razmerje v Krkingem hotelu, saj sta se z ženo oddočila, da v Salari pri Koprju najameta gostinski lokal. Odprla bi ga naj 10. julija, zato je Mihalič že 1. julija odšel na dopust, ki ga je izkoristil za urejanje lokala. Lokal je bil narejen 6. julija, zato sta se Mihalič in žena oddočila, da tega dne pripravita kosilo za sorodnike in znance. Kot je preiskovalcem povedala žena, je Mihalič to soboto zaradi slabega počutja spal nekoliko dlje, sama pa je odšla na tržnico po nakupih. Ko se je vrnila, moža ni bilo več v sobi.

In od tu naprej se je za njim izgubila vsaka sled. Je morda naredil samomor, so ga ubili ali je izginil v tujnino? Takšna in podobna vprašanja si te dni zastavljajo prebivalci na obali.

Trije Novomeščani na SP?

Kot vse kaže, bodo v jugoslovanski reprezentanci za bližnje svetovno kolesarsko prvenstvo vozili Papež, Smole in Glivar — KD Krka in Globtour pripravljata ogled ekipe in posamične dirke

NOVO MESTO — Čeprav se o čem podobnem pred meseci ni dalo niti sanjati, pa danes kaže, da bo v najboljši jugoslovanski reprezentanci, ki bo od 21. avgusta do 1. septembra tekmovala na svetovnem kolesarskem prvenstvu v italijanskem Montellu pri Trevisu, nastopila kar trojica Novomeščanov. Moči z najboljšimi amaterskimi kolesarji na svetu naj bi po zadnjih vesteh poleg Sandija Papeža, ki je že dalj časa zanesljiv potnik za SP, merila tudi Jože Smole in Srečko Glivar.

Brez dvoma bi bilo to doslej največje priznanje ne le kolesarstvu, pač pa novomeškemu športu nasploh. Resda uradnega seznama reprezentantov za Treviso Franc Hvasti še ni dal iz rok, saj je del ekipe še na dirki po Slovaški, vendar je po zadnjih uspehih Smoleta in Glivarja domala zanesljivo, da bosta oba med udeleženci svetovnega prvenstva. Še posebej za mladega Glivarja, ki mu je to prva sezona v članski konkurenci, bi bil to izreden uspeh, dokončno vstopnico za pot v Treviso pa naj bi mu prinesel dober nastop te dni na dirki v Italiji.

● Ker je že jasno, da bližnje svetovno amatersko kolesarsko prvenstvo v italijanskem Trevisu ne bo minilo brez novomeškega zastopstva, je KD Krka skupaj z Globtourom organizirala ogled najzanimivejših dirk. Tako bo iz Novoga mesta odpeljal poseben avtobus v Treviso 28. avgusta, ko bo na sporedu ekipna vožnja, in nato še 31. avgusta, ko se bodo v posamični dirki pomerili najboljši amaterski kolesarji sveta. Cena enodnevnega izleta je med 3.750 in 4.000 din, vsi zainteresirani pa se lahko prijavijo na novomeški poslovalnici Globtoura ali pri Nežki Pavlič, SO Novo mesto, telefon 21-040.

Smoletu »Velika nagrada«

Jože Smole skupni zmagovalac dirk v Zagrebu — Srečko Glivar v nedeljo zabeležil prvo veliko člansko zmago

ZAGREB — Jože Smole, mladi novomeški reprezentant, je minuli vikend dosegel enega svojih največjih uspehov: s sobotno zmago v kriterijski vožnji in nedeljskim tretjim mestom na 118 kilometrov dolgi cestni dirki je postal zmagovalac dvodnevnih tekmovalij za »Veliko nagrado Metalcomerca«. Smoletov dosežek sta imenitno dopolnila še Sandi Papaž s 3. in Srečko Glivar s 5. mestom v skupnem seštevku, ob tem pa je treba dodati, da je Glivar zmagal na nedeljski cestni dirki.

Prak 150 kolesarjev iz 24 jugoslovanskih klubov je v soboto in nedeljo

PRVA ČLANSKA ZMAGA — Srečko Glivar si je z nedeljsko zmago na dirki v Zagrebu, ko je ugnal vse naše najboljšje kolesarje, na široko odprla vrata v reprezentanco, ki bo nastopila na svetovnem prvenstvu v italijanskem Trevisu.

ŠPORTNO SREČANJE V BUTORAJU

BUTORJ — V nedeljo so se na 6. tradicionalnem športnem srečanju v Butoraju zbrali športniki številnih krajevnih skupnosti črnomaljske in metliške občine. Med desetimi ekipami, ki so se pomerile v malem nogometu, so zmagali vojaki črnomaljskega garnizona, v streljanju z zračno puško je bil že tretje leto zapored najuspešnejši Zupančič iz Lokev, medtem ko je v metu bombe v cilj zmagal domačin Stane Bahor, kmet iz Zorenca. Zapišimo še, da je na butorajskem športnem srečanju nastopilo preko 140 tekmovalcev.

DVAJSETIČ ZA NAGRADO DOLA

DOL — Resda je bila tokrat udeležba a 20 tradicionalni kolesarski dirki za »Veliko nagrado Dola« otkrjena zaradi nastopa najboljši na dirki po poteh Avnoja, vendar tekma zategadelj ni bila prava vnič manj privlačna. Novomeščani so v Dolu nastopili z ekipama mlajših in starejših mladincev. Pri prvih je na 48 kilometrov dolgi progi Zalelet zasedel 2. in Judež 4. mesto, medtem ko je bil pri starejših mladincih, ki so morali prevoziti 80 kilometrov, Palič 4.

V KRŠKEM USTANOVILI KOLESARSKO DRUŠTVO

KRŠKO — Minuli četrtek je bilo v Krškem ustanovljeno KD Matija Gubeč, ki bo poslej skrbelo za razvoj tega vse bolj popularnega športa v Posavju. Ustanovnega zbora so se udeležili: tudi predstavniki novomeškega KD Krka, ki bo Krčanom nudilo vso potrebno pomoč, za začetek pa so jim pomagali z desetimi kompleti opreme. Tudi za strokovnost dela v Krškem ni bojazni, saj sta skrba nad kolesarji prevzela znana bivša kolesarja Vinko Kerin in Štefan Podbrščak. Prvič se bodo krški kolesarji javnosti predstavili že na bližnjih dnevih kolesarstva v Novem mestu.

Šport

Prva finalist Parketarstvo in Divji jezdec

27 ekip na turnirju v malem nogometu »OTOČEC 85«

OTOČEC — V soboto in nedeljo se je na travnatih igriščih na Otočcu pričel turnir v malem nogometu za pokal »OTOČEC 85«. Sodeluje kar 27 ekip, ki so razdeljene v štiri skupine. Dve sta minuli vikend že zaključili pred tekmovalnjem, tako da sta znana tudi že prva dva od štirih finalistov, ki se bodo pomerili na zaključnem turnirju. To sta ekipi Parketarstva, ki je po mnenju mnogih tudi prvi favorit turnirja, in Divjih jezdecov iz Ribnice.

Rezultati — 1. skupina: 13. maj — Novoteks 0:0, Vinica — Parketarstvo 0:3, Stari grad — 13. maj 0:1, Vinica — Novoteks 4:4, Novoles — Parketarstvo 0:1, Vinica Stari grad 3:1, Novoles — Novoteks 4:4, 13. maj — Vinica 1:3, Stari grad — Novoles 1:5, Novoles — 13. maj 0:2, Parketarstvo — Novoteks 0:0, Vinica — Novoles 1:3, Stari grad — Parketarstvo 1:3, Parketarstvo — 13. maj 2:0, Novoteks — Stari grad 4:1.

2. skupina: Grafocommerce — Gabejce 2:0, Krka — Straža 7:2, Divji jezdec — Grafocommerce 1:0, Krka — Gabejce 1:0, Divji jezdec — Krka 1:0, Gabejce — Straža 6:2, Krka — Grafocommerce 1:3, Straža — Divji jezdec 1:2, Grafocommerce — Straža 7:0, Gabejce — Divji jezdec 2:4. Turnir se bo nadaljeval v soboto in nedeljo s tekmami 3. in 4. skupine.

DVOJNE ZMAGE NOVOMEŠČANOV

METLIKA — Prejšnji teden sta se na progi med Metliko in Črnomljem vnovič pomerili vrsti novomeških in metliških pionirjev. Mladi kolesarji Krke so bili tudi tokrat boljši. V kategoriji pionirjev B je zmagal Mrvar pred Badovincom (oba Krka), za njima pa so se uvrstili Metličani Vergot, Kopina in Vraničar. Pri pionirjih A je zmagal Eržen, drugi je bil Fink (oba Krka), tretji Sturm, četrta Čadonjš (oba Metlika), peti Može (Krka) itd.

Rokometni tabor v Sevnici

Izolčani na celino, Sevničani na morje — Cenejše pravice za klubsko blagajno — Na koncu turnir

SEVNICA — Pred taborniškimi domom odreda Treh smrček so postavljene šotore izloških rokometišev. Danes končujejo tabor, ki so ga pričeli 5. avgusta.

Tu so najboljše selekcije mlajših in starejših pionirjev izloške občine. Izolčani so s sevniki taborniki že navzeli stike, poslej bodo sodelovali tudi s sevnikiškimi rokometiši. Trener Izolčanov, Barič, pričakuje, da se bo sodelovanje še razmahnilo. Razmišljajo takole: Sevničani bi prihajali na morje poleti, oni pa v Sevnico oziroma na Lisco pozimi na smučanje. Igralci bi lahko bivali pri športnih vrstnikih. Za klub bi bili tako manjši izdatki. Izolčani so v Sevnici nadvse zadovoljni s prehrano v vrtcu Ciciban.

Kakšen je njihov delovni dan? Po dvakrat dnevno odidejo na rokometno igrišče k sevnikiškemu Partizanu. Dopoldneve namerjajo individualnim pripravam, popoldneve pa igri. Vsa druga dan igrajo prijateljsko tekmo. Za konec načrtujejo turnir z domačimi in Krčani.

Gostje so navdušeni nad sevnikiškimi bazenom. Seznanjeni so tudi z gradnjo

rokometnega igrišča na Lisci. Menijo, da bo prav s tem objektom Sevnica postala izredno vabljiva za priprave rokometišev.

VESLAŠKI MNOGOBOJ GOSTITELJEM

KRŠKA VAS — V soboto je življenje ob Krki popestril 2. veslaški mnogoboju »Lipa 85«, ki ga je organiziral Klub kajak-kanu Lipa iz Krške vasi. Sodelovalo je kar 65 tekmovalcev, ki so morali ob močnem vetru in neobičajnem toku pokazati veliko spretnosti. Mnogoboju je obsegal suhi start, alko, slalom, skok v daljavo, met bombe v krožni cilj, kontrolne točke, streljanje z lokom, met bombe v prostorski cilj, vodno prepreko, mostovni slalom, višinski prepreko, suhi cilj in nato še streljanje z zračno puško in pištolo. Ekipno je zmagal domači Klub kajak-kanu Lipa pred kluboma iz Krškega in čateškega Razlaga. BREDA DUŠIČ

SPORTNI KOMENTAR

Ne le šport petičnežev

V Sevnici bi radi ustanovili teniško društvo

SEVNICA — Tekmovalnja za laskave naslove in vrtoglave vsote denarja v tenisu vsiljuje videz, da je ta šport le za bogate. V resnici pa je to lahko izredno primerna aktivnost za rekreacijo vseh starostnih skupin, od predšolskih otrok do upokojencev. To so spoznali tudi nekateri v sevnikiški občini, kjer so osnovali iniciativni odbor za ustanovitev teniškega društva, vendar se pri nekaterih še srečujejo z nezazumevanjem.

kdo na pravem igrišču igral dva meseca. Primer, kako je moglo priti do primernega igrišča, to je namreč poglavna ovira v Sevnici, so Brežice. Tam gradijo tri igrišča, poleg tega pa so na voljo tudi igrišča pri čateških Termah. Pobudniki za razvoj tenisa v Sevnici se zavzemajo, da bi hkrati izgradili dvoje igrišč, da bi lahko občasno izvedli tudi kakšen turnir. Za strokovno delo bi dobili pomoč inštruktorjev iz Brežic, ob primerni organizaciji pa bi lahko marsikaj naredili udarniško.

Zdaj je tako, da teniški igrači ne tisti, ki imajo kaj pod palcem. Za namehen denar se vozijo tja, kjer takšna igrišča imajo. A. ŽELEZNIK

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 16. VIII.

17.35 — 00.10 TELETEKST
17.50 POROČILA
17.55 NEPOMEMBNO IN POMEMBNO, 3. del nanizanke TV Zagreb
18.10 OBISKOVALCI, 5. del češko-slovaško-zahodnonemške nadaljevanke
18.45 ŽELELI STE — POGLEJTE, poučno zabavna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ŽIVI PLANET: Razžarjene pušave, 6. del angleške dokumentarne serije
20.55 NE PREZRITE
21.10 GANGSTERSKA KRONIKA.

8. del ameriške nadaljevanke
22.00 DNEVNIK
22.10 UBIJALSKI MAGNUM, ameriški film
Film »Ubijski magnum« je drugi iz serije filmov o inšpektorju Callahanu, ki ga igra Clint Eastwood. Tako kot ostali trije, je tudi ta napeta kriminalna. Tokrat mora inšpektor ugotoviti, kdo mori znane kriminalce, smrt namreč prihaja iz policijskih vrst.

DRUGI PROGRAM

17.40 Test — 17.55 Dnevnik — 18.15 Vsak petek nov začetek — 18.45 Z beograjskega festivala jazza — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert z dubrovniških poletnih prireditev — 20.45 Por-

očila — 20.50 Mali koncert — 21.15 Ilirski sen in resničnost — 21.50 Srečen rojstni dan Wande June (ameriški film)

TV ZAGREB

14.30 Poletno popoldne — 17.50 Video strani — 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Vsak petek nov začetek — 18.45 Z beograjskega festivala jazza — 19.30 Dnevnik — 20.00 Hobotnica (4. del italijanske nadaljevanke) — 21.05 Obtožujem sebe — 21.50 Dnevnik — 22.05 Halo, Avstralija (oddaja iz kulture) — 22.35 Program plus: Benny Hill, Rumena laguna (serijski film) Poročila

SOBOTA, 17. VIII.

14.50 — 23.40 TELETEKST
13.05 POROČILA
13.10 F. Rudolf: KUŽA LAJA MJAV..., zadnji del lutkovne predstave
13.25 BELI CIGANČEK, 4. del nadaljevanke TV Skopje
13.55 NEPOMEMBNO IN POMEMBNO, 3. del nanizanke TV Zagreb
14.10 MITI IN LEGENDE — Srednjeveški miti: TRISTAN IN IZOLDA
14.25 POLETAVČEK, 8. del nanizanke TV Beograd
14.55 Moskva: EVROPSKI POKAL V ATLETIKI, skupina A, finale
18.00 DVORCI V HRVAŠKEM ZAGORJU
18.40 BOJ ZA OBSTANEK: Poslednji lov, angleška dokumentarna serija
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME

20.00 JESEN ŠAJENOV, ameriški film

John Ford, mojster ameriškega filma, ki mu je bilo vsako sprenevanje ob ameriški zgodovini tuje, je izbral za ta svoj film zgodbo o šajenskem plemenu. Z obljubami so jih izmamili z rodne zemlje, a so leta 1878 bolni, sestradani in obupani krenili na bolečo pot nazaj na rodno zemljo. Nemočni in razočarani so odšli na to 1500 milj dolgo pot do svojih nekdanjih domov. Upanje, da bodo preživeli, je bilo tako majhno, da niti najmočnejši med njimi niso verjeli, da bojo preživeli. Vendar je bil njihov povratak edini možni način dostojanstvenega protesta. Teža se zavedajo tudi vojaki, ki morajo izvrševati ukaze, človečnost je zanje prekršek in njihovo vedenje o prihodnosti Indijancev je hrati tudi boleče spoznanje lastne nemoči.
22.25 ZRCALO TEDNA
22.45 KONCERT BILLYJA JOELA, 2. del
23.35 POROČILA

DRUGI PROGRAM:

14.40 Test — 14.55 Čovik od svita (jugoslovanski film) — 16.25 Tirlitan (finska otroška predstava) — 17.25 Toto in ženske (italijanski film) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni oder — 20.30 Cata Duišin (feljton) — 21.05 Poročila — 21.10 Sportna sobota — 21.35 Lepa Otero (5. del italijanske nadaljevanke) — 22.35 Poezija

TV ZAGREB

13.30 Sedem TV dni — 14.00 Narodna glasba — 14.30 Finale evropskega atletskega pokala — 18.00 Mali koncert — 18.15 Poročila — 18.20 TV koledar — 18.30 Pristržno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.00 Osamljena volkuja (francoski film) — 21.40 dnevnik — 21.55 Za konec tedna — 23.25 Program plus: Benny Hill, Rumena laguna (serijski film), Poročila

NEDELJA, 18. VIII.

8.35 — 22.45 TELETEKST
8.50 POROČILA
8.55 ŽIV ŽAV: Risanka, Krpica in oblak
9.45 OBISKOVALCI, ponovitev 5. dela
10.15 DERRICK, 3. del zahodnonemške nadaljevanke
11.15 PESMI KARIBSKEGA MORJA
11.40 625, pregled tedenskega sporeda
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
14.05 ZGODBE IZ DELAVNICE, 2. del humoristične nadaljevanke
14.55 Moskva: EVROPSKI POKAL V ATLETIKI, finale, posnetek in prenos

17.40 LJUBEZENSKA PISMA, ameriški film

Bliža se konec vojne. Junak na tovariševu prošnje pogosto piše ljubezenska pisma neznanemu dekletu. S koncem vojne je tudi konec pisanja ljubezenskih pisem. Ko se vrne junak domov, izve, da se je njegov tovariš sicer poročil s svojo ljubeznijo, a ga je ta umorila in izgubila spomin. Junak se zaplete v skrivnost...
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
20.00 V. Marković: TOMBOLA, drama TV Beograd
TV drama Tombola je pripoved o dveh nerazdružljivih prijateljih, ki igra ratar tombola in pričakuje, da se jima bo nekega dne nasmehnila sreča. Igra

na srečo pa postane vzrok nesporazumov v družinah glavnih junakov.
21.10 JAZZ NA EKSRANU
21.40 KRATKI FILM
21.55 POROČILA
22.00 ŠPORTNI PREGLED

DRUGI PROGRAM

14.25 Zeltweg: Avtomobilne dirke formula 1 za VN Avstrije — 17.05 Mali koncert — 17.25 Puška Springfield (ameriški film) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tema stran sveta — 20.55 Poročila — 21.05 TV kinoteka: Pastoralna simfonija (francoski film) — 22.45 Posebna generacija

PONEDELJEK, 19. VIII.

17.35 — 22.25 TELETEKST
17.50 POROČILA
17.55 POLETAVČEK, 9. del nanizanke
18.25 NAŠA GALERIJA
18.45 GLASBA ZA MLADE

19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 LEPA OTERO, zadnji del italijanske nadaljevanke
21.10 OD OSIJEKA DO TRSTA IN ZAGREBA, oddaja iz dokumen-

arnega niza »Dnevni zmage«
22.10 DNEVNIK
DRUGI PROGRAM
17.30. Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost in mi — 20.55 Dobro, vibracije — 21.45 Dinastija

TOREK, 20. VIII.

17.30 — 23.05 TELETEKST
17.45 POROČILA
17.50 PESEM DANAŠNJEGA TRE-
NUTKA, glasbena oddaja
18.20 MITI IN LEGENDE — Srednjeveški miti: SAGA O NIBELUNG-
GIH — Siegfried, nanizanka TV Beograd
18.40 SPOMINSKI PARK V KUM-
ROVCU
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 JUNIJ, MOSKVA, ČERNA-
TOVO, sovjetska drama
V igri nastopata le dve osebi, 16-
letni solar Vasja in 70-letna upokojen-
ka Ana Andrejevna, ki pride v
Moskvo na obisk k sorodnikom iz
neke oddaljene vasi ob reki Jenisej. Po
naključju se znajde v tuji hiši, v kateri
je le mladi Vasja, ki ima probleme s
prijateljico Ljudmilo, starši pa so
službeno odsotni. Končno fant in stara
rka spoznata, da gre za nesporazum,
vendar drug pred drugim vztrajno
prikrivata resnico. Ugotovila sta namreč,
da v njunem primeru ne sovpa-
dajo le imena in priimki, ampak nekaj.

kar je pomembnejše od sorodstvenih
vezi.
21.40 INTEGRALI
23.00 POROČILA

DRUGI PROGRAM

17.55 Dnevnik — 18.15 Kdor hoče, ta
zmore — 18.45 S koncerta YU rock
misija — 19.30 Dnevnik — 20.00 Na-
rodna glasba — 20.45 Zrebanje lota —
20.50 Poročila — 20.55 Po poteh
svobode — 21.40 Branje

SREDA, 21. VIII.

17.35 — 23.10 TELETEKST
17.50 POROČILA
17.55 N. Kuret: OBUTI MAČEK, 1.
del predstave Lutkovnega gledališča
Ljubljana
18.10 BELI CIGANČEK, 5. del nadaljevanke TV Skopje

18.45 ŽELELI STE — POGLEJTE,
poučno zabavna oddaja
19.10 RISANKA
v 19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
19.55 Zürich: MEDNARODNI AT-
LETSKI MITING, prenos
23.05 POROČILA

DRUGI PROGRAM

17.55 Dnevnik — 18.15 Mimoza —
18.45 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik
— 20.00 90 let filma — 21.30 Kino
za groš (ameriški film) — 22.55
Dnevnik

ČETRTEK, 22. VIII.

17.35 — 22.05 TELETEKST
17.50 POROČILA
17.55 M. Mihelič: MOJ MILI ARIEL
— Igra, 4. del nadaljevanke
18.20 SVETILA, oddaja iz niza
Miniature
18.40 MOZAIK KRATKEGA FIL-
MA: Svetovno prvenstvo v poletih z
zmaji, indijski film
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 FORMULA 1, zabavnoglasbe-
na oddaja
20.55 PANKRT, 1. del vzhodnonem-
ske nadaljevanke
21.50 DNEVNIK

**Poslej
mesec turizma**
Med 31. avgustom in 29.
septembrom kar 33 pri-
reditev

NOVO MESTO — Dolenjci se že v
kratkem ne bomo mogli več pritoževati
nad monotonostjo in neiznajdljivostjo
tukajšnje turistične ponudbe. Pod
okriljem Dolenjske turistične
zveze in pokroviteljstvom novomeškega
IS in tovarne zdravil Krka se bo čez
štirinajst dni pričel »Mesec turizma na
Dolenjskem«, v okviru katerega se bo
med 31. avgustom in 29. septembrom
zvrstilo kar 33 najrazličnejših priredite-
v. Resda tokrat v sklopu številnih
prireditev ne bo doslej tradicionalne
razstave »gozd-gobe-cvetje«, ki bo za-
radil velikih stroškov poslej le vsako
drugo leto, vendar program zategadelj
ne bo prav nič prikrajšan. Po svečani
otvoritvi meseca turizma v soboto, 31.

avgusta, bo še isti dan gozdarska noč s
kresovanjem in »Delovnimi ter Kom-
pasovimi poletnimi igrami v Dolenj-
skih Toplicah, zatem pa se bodo do-
mala vsak dan vrstila razna zabavna do-
ganjanja. Od slaloma na Krki, ribiškega
večera na Loki, polharskega večera pri
Rostanu nad Prečno, šentruperskega
dolenjskega sejma, modne revije, Novo-
teksa, baklade plovil po Krki, zabavnih
in športnih tekmovanj do raznih
predavanj, gostinskih prireditev in za-
ključka, pionirske atletske olimpiade
v Novem mestu.

BO KAL SPET POLN VODE?

ČRNI POTOK PRI KOČEVJU —
V Črnem potoku načrtujejo popravila
izpustnih vrat pri svojem kalu (ne-
kateri mu pravijo celo »jezero« ali pa
»plavalni bazen«) in čiščenje dna. Kal
so nameravali očistiti že pred nekaj leti
v okviru akcije NNNP. Voda je odte-
kla, z njo tudi ribe, ugotovili pa so, da
samo z lopatami tako velike površine
ne bodo očistili, saj kal zajema povr-
šino pol hektara.

MALTIT®

enostavna in poceni rešitev
za pripravo malte

MALTIT®, pesek in voda, to je vse, kar potrebujemo za pripravo malte za zidanje in ometavanje.
Malta, pripravljena z maltitom, se poleg enostavne in poceni priprave odlikuje v primerjavi s tradicionalnimi maltami še po mehanski odpornosti, odlični sprjemljivosti, dobri obdelovalnosti in odpornosti na zmrzovanje.
Za pripravo malte v prostorninskem razmerju 1:3 (1 del maltita in 3 deli peska) potrebujemo okoli 290 kg maltita na 1 m³ malte. Pri tem razmerju dosežemo marko malte M 2,5. Pri prostorninskem razmerju 1:1 pa potrebujemo okoli 720 kg maltita na 1 m³ malte in dosežemo marko malte M 10.
MALTIT® lahko kupite v vseh večjih trgovinah z gradbenim materialom in naši trgovini na drobno v Anhovem, telefon (065) 51-030.

SALONIT ANHOVO
industrija gradbenega materiala, anhovo

INFORMACIJE:
TOZD BLAGOVNI PROMET
KIDRIČEVA 20, 65000 NOVA GORICA
TELEFON (065) 24-411,
telex 34320 ANHOVO YU

KMEČKA VESELICA

PREČNA — Tamkajšnje kulturno društvo pripravlja za soboto, 17. avgusta, že tretjo pravo kmečko veselico, ki se bo pričela ob 15. uri na veseličnem prostoru sredi kraja. Organizatorji so poskrbeli za nadvse bogat program z razstavo starega kmečkega orodja, družabnimi tekmovanji, sledil bo ogled veselice in Novega mesta iz zraka in drugo. Seveda pa ne bo manjkalo zabave, za katero bodo poskrbeli Tof in Rifle, člani domačega KUD, ansambel Slavček in Arkade. Objubljajo prave dolenske jedi — brez razžinjčev in čevapčičev.

NA ZAČETKU JE BILA KOMISIJA

ČRNOMELJ — Pri nas smo pač navajeni, da se brez komisije ne da narediti nobena stvar. Najbrž je celo sonce začelo v zgodnjih jutranjih urah vzhajati na pobudo neke davne komisije. Pred kratkim pa so v Črnomlju ustanovili 18-člansko komisijo za ureditev kopaljšča v Podzemlju, ki jo sestavljajo redni kopalci na tem za Črnomelje najbolj priljubljenem kopaljšču na Kolpi. Seveda stvar ne bo urejena čez noč, potrebno bo še veliko sestankov, preden bodo Črnomeljci lahko uživali na prenovljenem kopaljšču v bratski metliški občini.

DAN PLANINCEV

NOVO MESTO — Letošnji dan planincev, ki bo 8. septembra na Rogli, pripravlja planinsko društvo iz Zreč. Najprimernejši prevoz na Roglo je z avtobusi po cesti Zreče—Rogla, ki se odcepi s stare ceste Celje—Maribor med Stranicami in Slovenskimi Konjicami. Udeleženci iz tistih planinskih društev, ki se bodo odločili za prevoz z vlakom, se morajo pripeljati do Celja ali Poljčan. Podatke, do katere postaje se bodo udeleženci pripeljali, število udeležencev, s katerim vlakom oz. ob kateri uri se bodo pripeljali in vračali, morajo društva pisno sporočiti do 25. avgusta na naslov PD Zreče, 63214 Zreče.

S TOMBOLO DO DENARJA ZA DRUŠTVO

MIRNA — Društvo »Partizan« prirjeva v nedeljo, 25. avgusta, ob 14. uri veliko denarnoblagovno tombolo. Izkupiček od te prireditve bodo namenili za delovanje športnih sekcij društva, saj z rednimi sredstvi ne morejo zagotoviti normalnega dela, še zlasti ne ob naraščajočih stroških prevozov in športnih artiklov.

Delovski svet delovne skupnosti skupnih služb Gozdnega gospodarstva Brežice

objavlja na podlagi 15. člena Pravilnika o delovnih razmerjih, prosta dela in naloge:

diplomiranega pravnika

za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da imajo visoko izobrazbo/pravno fakulteto in
— 3 leta delovnih izkušenj na delih in nalogah dipl. pravnika.

Nastop dela po dogovoru.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Gozdno gospodarstvo Brežice, DSSS, C. br. Milavcev 61, Brežice.
O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili pisno v roku 30 dni, po preteku objavnega roka.

535/33-85

Osnovna šola Vinko Paderšič — Batreja Brunrice

razpisuje
prosta dela in naloge:
za nedoločen čas:

učitelja telesne vzgoje, PU ali P (dopolnjevanje učne obveznosti s tehnično vzgojo); za določen čas (od 1. 9. 1985 do 31. 8. 1986)

učitelja slovenskega in nemškega jezika, PU ali P

Prijave pošljite v osmih dneh.
Prometne zveze z Novim mestom ugodne.

541/33-85

Krovstvo Ivan Abram, Dobrava 9, Kostanjevica na Krki,

objavlja več prostih delovnih mest:

1. kvalificiranega tesarja,
2. priučenega tesarja,
3. nekvalificiranega delavca.

Možnost nastopa službe takoj.
Plača in ostalo po dogovoru.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

549/33-85

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 1. avgusta — Marija Petek, 16. avgusta — Rok Sobota, 17. avgusta — Radivoj Nedelja, 18. avgusta — Helena Ponedeljek, 19. avgusta — Marjan Torek, 20. avgusta — Bernard Sreda, 21. avgusta — Timotej Četrtek, 22. avgusta — Marija

LUNINE MENE
16. avgusta ob 11.05 — mlaj

KINIO

BREŽICE: 16. in 17. 8. ameriški film Beg v zmago, 18. in 19. 8. ameriški film Zmaj Bruce Lee, 20. in 21. 8. jugoslovanski film Mali rop vlaka, 22. 8. ameriški film Lov na zeleni diamant, CRNOMELJ: 15. in 18. 8. brazilski film Dona Flora in njena dva moža, 16. in 18. 8. hongkonški film Maščevalec iz pekla, 20. 8. francoski film

Učitelj, 20. 8. nemški film Vroča dekleta, 22. 8. ameriški film Hiša groze.

KOSTANJEVICA: 17. 8. ameriški film Neumni zaporniki, 18. 8. avstralski film Mož s srebrne reke, KRŠKO: 18. 8. francoski film Šok, 20. 8. ameriški film Dvojna eksplozija, 21. 8. ameriški film Pogojno na svobodi.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: od 15. do 18. 8. ameriški film Vojna med zvezdami, Od 16. do 18. 8. (ob 19. in 21. uri) angleški film Pobesneli Max, 19. in 20. 8. francoski film Inšpektor Neroda, 21. in 22. 8. angleški film Cestni razbojnik — II. del filma Pobesneli Max, 22. 8. matineja Tom in Jerry.

NOVO MESTO — KINO JLA: Od 16. do 18. 8. ameriški film Yentl, Od 19. do 21. 8. italijanski film Noč svetega Lorenca, SEVNICA: 15. 8. ameriški film Dvojni azil, 16. 8. jugoslovanski film Nevidna pošast, 17. in 18. 8. ameriški film Oficir in zapeljivce, 21. in 22. 8. hongkonški film Nagli tiger.

MIRNA PEČ: 16. 8. ameriški film Dan potem.

maliglasni

SLUŽBO DOBI

REDNO ZAPOSILIMO dve dekleti v kuhinji in strežbi. Vse informacije dobite v gostilni BUDIČ, Čatež, Brežice.

SPREJMEMO KV ali priučena elektromotorjev ter delavca za razdiranje elektromotorjev, mehanske, ključavničarske ali strgarske stroke. OD zelo dober. Tel. (061) 310-119 dopoldan.

SPREJMEM dimnikarskega pomočnika ali priučena delavca, Stanislav Arh, dimnikarski mojster, 61240 Kamnik.

TAKOJ ZAPOSILIM kvalificirano ali polkvalificirano šiviljo. Vse informacije na tel. 46-505.

REDNO ZAPOSILIM dva KV zidarja. Delo v okolici Novega mesta. Nastop dela je možen takoj. Tel. (068) 25-377 po 20. uri.

VALENTIN VOLČANŠEK, izdelovalec HD cevi in cevi za pretek goriva, ZG. Obrež 33, 68253 Artič, tel. (068) 796, RAZPISUJE prosto delovno mesto strugarja z znanjem dela na polavtomatski strojni. Pogoj: kvalificiran ali priučen strugar z najmanj tremi leti delovnih izkušenj. Nastop dela možen takoj.

Motorna vozila

PRODAM DIANO, letnik 1978. Cveti Uršič, Soteska 16, Straža, tel. 84-522 do 14. ure.

PRODAM Z 101, letnik 1979, in spalnico. Tel. (068) 21-970.

Z 101 super, letnik 1978, prodam. Tel. 85-989 vsak dan popoldne.

PRODAM Z 101, letnik 1976, po ugodni ceni. Franc Blažon, Škocjan 9.

PRODAM osebni avto PZ 125, letnik 1975, vozen, neregistriran, za 3 SM. J. Jurejevčič, Črnomelj, Prešernova 6, tel. 51-496.

PRODAM FIAT 750, letnik 1979 (cena 17 SM). Gorjanec, Mestne njeve 8, Novo mesto, tel. 22-482.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL-Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Šimčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev od 50 DM (ali ustrezná druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 750 din, za razpise, licitacije ipd. 950 din, 1 cm na določeni srednji ali zadnji strani 900 din, 1 cm na prvi strani 1.000 din. Vsaki mali oglas do 10 besed 400 din, vsaka nadaljnja beseda 40 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročniški rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

PRODAM R 4 TLS, letnik 1979. Lovšin, Gotna vas 67, tel. 20-256.

PRODAM Z 101, letnik 83 decembra, za 55 M. Tel. 25-593.

ZASTAVO, september 1983, ugodno prodam. Tomašič, C. 4. julija 50, Krško.

ALFA ROMEO 1300 super prodam. Cegelnica 45.

KOMBI IMV 1600, 8 sedežev, brezhiben, registriran do julija 86, prodam. Tel. 24-487.

PRODAM MERCEDES 220, karabmboliran, komplet ali po delih. Petar Delevuk, Gornje Skupice 30.

PRODAM MZ ETZ, letnik 1983 in ZASTAVO 750, letnik 1973, karoserijski letnik 1978. Trdinova 30, Novo mesto.

OSEBNI AVTO FIAT 1300, letnik 1970, generalno obnovljen (zamenjana škooljka leta 1976), dobro ohranjen, garaziran, registriran do julija 1986, ugodno prodam. Ivica Kapetan, Mestne njeve 2, telefon (068) 22-294.

TOMOS APN 6, letnik 1984, prodam za 8,5 M. Zlatko Jančar, Črmošnjice 2, Novo mesto, tel. 43-751.

PRODAM Z 101, letnik 1978. Tel. 25-305.

R 4 TL, prodam. Črmošnjice 56, Stopiče.

PRODAM

UGODNO prodam lepo otroško sobo. Tel.: (068)22-842.

PRODAM stebrni vrtni stroj. Franc Plavec, Malkovec 2, Tržišče.

PRODAM nova okna (120 x 100, 80 x 120 in 90 x 100) INOVAK Ribnica. Jože Erpe, Uršna sela 142.

PRODAM tritonsko harmoniko, primerno za učenje. Veliki Slatnik 20.

PRODAM 2 m³ suhih hrastovih desk, debeline 3 cm, in 1 m³ smrekovih plohov. Tel. 20-479.

NUJNO PRODAM novo cisterno za gnojevko (2200 l) ceneje kot v trgovini. Naslov v upravi lista (4423/85).

PRODAM diatonično harmoniko in dele za R 4. Anton Brajer, Dol. Karteljevo 16, Novo mesto.

PRODAM 3 m³ suhih hrastovih desk, debeline 5 cm. Naslov v upravi lista (4424/85).

PRODAM črno beli televizor Gorenje. Tel. 20-486.

UGODNO PRODAM šivalni stroj Bagat »Slavica«. Nad mlino 41/18, Novo mesto, tel. 25-072.

UGODNO PRODAM rabljena okna in vrata. Hlača, Ob Težki vodi 28, Novo mesto.

PRODAM dva nova zvočnika Soltan 130 W in čistokrvno nemško ovčarko, staro 10 tednov. Tel. (068) 56-174.

PRODAM posteljico z vso opremo za otroke do 5 let in nahrbtnik za nošenje otroka. Ponudbe na tel. (068) 21-406.

14 COLSKA PLATIŠČA ZA FORD (4 kom) na 5 vijakov za gume brez zračnic, prodam. Tel. 24-487.

PRODAM Tomos avtomatik. Bevc Marko, Luterško selo 15.

UGODNO PRODAM dvojne železne stopnice (3,80 m in deljene 1,80 m + 70 cm) in balkonsko ograjo 7 m. Avsec, Šmihel 32, tel. 22-878.

UGODNO PRODAM poročno obleko v kombinaciji s čipko, št. 40. Naslov v upravi lista (4421/85).

PRODAM novo etažno peč, 23.000 kalorij, Rudi Malenšek, Zalog 1, 68275 Škocjan.

BUKOV PARKET, suh, prvovrsten, ugodno prodam. Tel. (068) 23-543.

PRODAM prikolico za osebni avto in prašiča, težkega 70 kg. Vojko Novak, Črešnjice 58, Cerklje ob Krki.

PRODAM pse, mladič, bavarske barvarje. Vid Vinšek, Šmarje 36, Šentjernej.

POCENI PRODAM novo trajno goročo peč Gorenje 35 x 60, peč na olje Husqvarna 10.000 kal. in rabljen pralni stroj Zoppas. Tel. 22-249, Slančeva 7.

PRODAM mlado kravo, brejo 6 mesecev in opeko BH 7 — 2000 kosov in BH 4 — 1500 kosov. Lešnjak, Kostanjevica 9.

KRAVO sivko, brejo 8 mesecev, prodam. Mali vrh 2, Mirna peč.

PRODAM štiridelnó omaro in kolo na 10 prestav. Branka Kiseljak, Slavka Gruma 12, Novo mesto, od 16. ure dalje.

PRODAM novo kolo Maraton, garažna vrata in traktorske gume 12.4 11-28. Košak, Kotarjeva 7, Novo mesto.

PRODAM kravo s prvim teletom. Franc Kocjan, Dol. Straža 40.

UGODNO prodam trodelna okna s polknami. Jože Gimpelj, Dol. Toplice 86.

PRODAM dva mlada psa istrijanca, tetovirana z rodovnikom. Jože Mihačič, Vel. Brusnice 18.

PRODAM koruzo — ruženo. Cugelj, Vel. Mračevo 4.

KOPALNO KAD, stoječo, 160 cm, rabljeno, ugodno prodam. Telefon (068) 22-294.

NOV stereo radio z dvojnimi kasetofonom prodam. Informacije na telefon 25-490.

PRODAM več mladih brejih črno-belih krav, dobrih molznic. Možnost plačila s kreditom ali solidnim osebnim avtom. Naslov v upravi lista (4422/85).

PRODAM 6 tednov staro škotsko ovčarko. Telefon dopoldne (068) 51-032, Slak.

KUPIM

KUPIM 1000 ali manj strešnikov »Kikinda« model 272. Ivan Staniša, Šmihel 4, tel. 22-646.

KUPIM dva prašiča, težka 60 kg. Tel. 32-151.

KUPIM izpravne, neizpravne ali po delih mizne ali viseče petrolejske luči, gramofone na rog ali navadne, lahko tudi po delih. Pišite na naslov: Janko Prašnički, Zagreb, Mrežniška 12.

KUPIM KUBIK IN POL, suhih smrekovih plohov, lahko slabše kvalitete, ali ustrezno količino moralov 5 x 8 cm. Ponudbe na tel. 21-025, proti večeru.

POSEST

PRODAM ZIDANICO z bivalnimi prostori v končni fazi gradnje in obnovljenim vinogradom v Gadovi peči (bližina Podbočja). Tel. 69-708 do 14. ure. Štane Kuntarič, C. 4. julija 66, Krško.

PRODAM staro nenaseljeno hišo v Roviščah pri Studencu z vrtom. Voda in elektrika v hiši. Alojzija Ribič, Koritno 16, 64260 Bled.

VIKEND v Šmarjeških Toplicah, blizu kopalnišča, prodam. Tel. (068) 22-278 dopoldne.

PARCELO (2600 m²) v Hrastju pri Cerkljah ob Krki prodam. Informacije na telefon (064) 50-050, po 16. uri.

PRODAM čudovito ravninsko kmetijo na robu vasi, ob asfaltni cesti, v enem kosu 11 hektarov — obdelovalno, 9 hektarov bogatega gozda, primerno za povratnike. Ponudbe pod štifro: »DOLENJSKA«.

PARCELO z lokacijsko dokumentacijo in vinograd na Vinjem vrhu prodam. Darko Kovačič, Hrastulje 6, Škocjan.

VIKEND poleg asfaltne ceste v bližini Šmarjeških Toplic prodam. Informacije: Koplenik, Vinji vrh 1, Šmarješke Toplice.

HISO v 3. gradbeni fazi v Mirni peči prodam. Tel. (061) 345-401.

PRODAM gradbeno parcelo (17 arov) v bližini Novega mesta z gradbenim dovoljenjem. Naslov v upravi Dolenjskega lista 4425/85.

PARCELO z gradbenim dovoljenjem (5000 m²), primerno za vikend, pod Lisco, prodam. Tel. (068) 81-052.

UGODNO prodam vikend v Šmarjeških Toplicah. Informacije v popoldanskem času na tel. (061) 40-461.

PRODAM njiivo v Dobravi, hladilno skrinjo in kravo. Pirc, Čučja mlaka 4, Škocjan.

PRODAM stanovanjsko hišo v okolici Novega mesta, zgrajeno do 4. gradbene faze. Tel. 25-377.

PRODAM župevevo kmetijo (8 ha), po ugodni ceni, v Dobrovi pri Senovem. Hiša je v dobrem stanju. Vprašajte pri Ivanu Setinšku Dobrova 6, Senovo.

RAZNO

VDOVEC, upokojen, z lepim imetjem, novo hišo, želi spoznati žensko z dežele, staro od 60 do 68 let, ki bi mi bila v pomoč. Ponudbe pošljive pod štifro »BOLJE JE ŽIVETI V DVOJE«.

IŠČEM MAMICO z enim otrokom. Imam hišo. Šifra »ČAKAM TE«.

NARODNOZABAVNI ansambel OFORT išče basista. Štefan Koncilja, Rumanja vas 8, Straža.

IŠČEMO gospodinjko k našemu očetu. Ponudbe pod štifro »SEPTEMBER«.

V NAJEM VZAMEM prostor za manjši gostinski lokal. Dam predplačilo. Ponudbe na tel. (068) 69-837.

Kmetijski stroji

PRODAM diesel stroj za kosilnico BCS. Tel. (068) 79-055 od 14. do 15. ure.

PRODAM TRAKTOR ZETOR 42 KM, dobro ohranjen, s 1450 delovnimi urami. Jože Bradač, Selišče 4, Dol. Toplice.

TRAKTOR URSUS C 335 s kabino in koso, v dobrem stanju, prodam. Ivan Pezdirc, Primostek 5, 68332 Gradac pri Metliki.

KOSILNICO Gorenje Muta rex kombi, novo, z vsem priborom in rotacijskim plugom, prodam. Cena po dogovoru, Franc Možek, Titova 112, 68281 Senovo.

TRAKTOR IMT 540, star štiri leta, v dobrem stanju, prodam. Informacije na tel. 51-197.

UGODNO PRODAM HONDO 600 S s kultivatorjem in osipalnikom, prikolico za osebni avto ali HONDO in moped na 4 prestave. Kostrevc, Trebelno 2.

PRODAM traktor Ferguson 35, kosilnico BCS, vse v odličnem stanju. Franc Struna, Pótov vrh 1, Novo mesto.

PRODAM kombajn za obiranje koruze SIP enoredni. Slavko Salmič, Stara Bučka 30, 68275 Škocjan.

PRODAM traktor Ursus 35, 750 ur, Jože Stopar, Črešnjice 9, 68311 Kostanjevica.
PRODAM traktor Ferguson 533, v dobrem stanju. Hrušica 18.
PRODAM traktor Zetor 2511. Gril Franc Bušinec 3, Dol. Toplice.

PREKLICI

OPOZARJAM Staneta in Anico Jordan, Ganglova 1, Metlika, da ne hodita po parcelni št. 1769 (vinograd) in da ne prislanjata nobenih predmetov na žično ograjo. Če tega ne bodo upoštevali, jih bom sodno preganjal. Anton Ivec, Breg revolucije 15, Metlika.

PREKLICUJEM izgubljeno vozniško dovoljenje št. 10182 na ime BEVC Marta, Cesta herojev 66 Novo mesto.

ZVONKA GOLOB, Dol. Straža 35, opozarjam vsakogar, ki bi govoril neresnične besede o meni, posebno pa MARIJO KRAŠEVEC iz Nove gore. Če ne bo dala preključa, da se opravičuje, jo bom sodno preganjala.

JULIJA PRELOGAR, Gabrijela 24 pri Krmelju, prosim družino Žužek in Ivana Perca, naj ne hodijo po parceli št. 675-12 in naj ne odlagajo smeti na parcelo. Pot na katastrskih mapah ni

OBVESTILA

SALON ZA STRIŽENJE PSOV, tudi za razstave. Naročila po tel. (068) 61-156. Posavski veterinarski zavod Brežice, Nada Štahr.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da izdelujem slike za osebno izkaznico, vozniško dovoljenje, potni list in mesečne vozovnice. Slike dobite takoj. Odpričo imam samo vsak ponedeljek in petek, neprekinjeno od 7. do 20 ure. Ostale dni me ni doma. FOTOGRAF Cvetko Tramte, Breška vas 3, 68310 Šentjernej.

OBVEŠČAM interese, da bom imel naslednji teden živo apno. Jože Vlačič—Šalamun, Tribuče.

POPRAVEK
Pri zahvali PAVLE JORDAN je prišlo do pomote pri žalujočih, tako da je namesto sestre Zinke navedeno hčerka Zinka.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

Za občino CRNOMELJ, KRŠKO, NOVO MESTO, RIBNICA IN TREBNJE

V 14. številki XXII. letnika Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla 31. julija 1985, objavljajo:

- občina Metlika odlok o priznavalnih udeležencem NOV in drugih vojn ter za njihove družinske člane;
- občina Novo mesto odlok o ustanovitvi sklada stavbnih zemljišč v občini Novo mesto; odlok o razglasitvi splošne prepovedi za območje zazidalnega načrta Mrzla dolina; odlok o razglasitvi splošne prepovedi za območje spremenjenega in dopolnjenega zazidalnega načrta Cikava; odlok o imenovanju ulic v naselju Šentjernej; odlok o združitvi naselij Šmarješke Toplice, Obrh pri Šmarjeti, Brezovica in Družinska vas;
- občina Trebnje odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda; sklep o povišanju stanarin v občini Trebnje; poročilo o izidu referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka v KS Knežja vas; sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za sofinanciranje programa izgradnje in modernizacije lokalnih in vaških poti ter izgradnje telefonskega omrežja v krajevni skupnosti Knežja vas;
- občina Krško pa sklep o določitvi stanarin in občini Krško; sklep o javni razpisni osnutka zazidalnega načrta Spodnji Grič II; odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o sestavi občinskih komitejev kot kolegijjskih upravnih organov; odlok o organizaciji in delovnem področju občinskih upravnih organov občine Krško. Objavljeni so tudi popravki nekaterih odlokov skupščine občine Krško.

Gasilsko društvo Dobrič

objavlja
Javno licitacijo
o prodaji vozila
kombi IMV 1600, letnik 1972.

Vozilo je v zelo dobrem stanju. Izključna cena je 200.000 din. Licitacija bo 18. 8. 1985 pred gasilskim domom v Dobriču.

Komisija za delovna razmerja Srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič Novo mesto

razpisuje
prosta dela in naloge

tajnice šole

— administrativni ali ekonomski tehnik, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Dela in naloge so razpisane za nedoločen čas s poskusno dobo 3 mesece.
Prijava z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijaviili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

Kmetijska zemljiška skupnost občine Novo mesto Novo mesto, Novi trg 6/II

Na podlagi 10. člena zakona o kmetijskih zemljiščih (Ur. list SRS št. 1/79 in 11/81) in 20. člena statuta kmetijske zemljiške skupnosti občine Novo mesto je izvršilni odbor skupnosti na seji dne 8/8-1985 sprejel

SKLEP:

o razgrnitvi sprememb in dopolnitev elaborata o razvrstitvi kmetijskih zemljišč na kategorije in območja v občini Novo mesto.

1. člen
Spremembe in dopolnitve elaborata o razvrstitvi kmetijskih zemljišč na območju občine Novo mesto na kategorije in območja se javno razgrne od 20. 8. do 30. 9. 1985.
2. člen
Spremembe in dopolnitve elaborata o razvrstitvi kmetijskih zemljišč na kategorije in območja bodo javno razgrnjene v krajevnih skupnostih na območju občine Novo mesto in v prostorih kmetijske zemljiške skupnosti občine Novo mesto, Novi trg 6/II, soba št. 45.
3. člen
V času javne razgrnitve lahko dajo vsi zainteresirani k predloženim spremembam in dopolnitvam pripombe, mnenja in predloge.

Mama, ljubila si zemljo,
ljubila si dom
in v tistem cvetočem poletju
odšla si v večni dom.

ZAHVALA

V 90. letu življenja nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

KATARINA PUHEK

iz Gor. Suhorja 12 pri Vinici

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali cvetje, nam izrekli sožalje, ter vsem tistim, ki ste našo mamo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Špecovi in medicinski sestri Hudeljevi za obisk na domu, obema duhovnikoma in pevkam za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Žaljuči: sin Jože z družino, hčerki Fanika in Marija z družino ter ostalo sorodstvo

Ljubila si zemljo,
ljubila si dom
in v tistem cvetočem poletju
odšla si v večni dom.

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in tašča

MARIJA HODNIK

iz Orehovca 8 pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Toth za dolgotrajno zdravljenje in za obisk v zadnji uri, gospodu župniku za lepo opravljeni obred, TOZD IKON Kostanjevica in delavcem, govorniku in pevcem. Hvala vsem, ki ste pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku. Še enkrat iskrena hvala!

Žaljuči: sinovi Tone, Jože, Tine z družinami, Jordanovi in ostalo sorodstvo

Minil je mojega trpljenja dan
in umirilo se mlado srce je moje...
Ne jokajte ob meni,
zdaj ne trpim več,
saj sem odrešen!
— vaš Boštjan

ZAHVALA

V torek, 6. avgusta, letos, kmalu, ko je sonce vzšlo, je tiho zaspal naš ljubi

BOŠTJAN TOMŠIČ

iz Ivanje vasi pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v času njegove boleznii od zadnje jeseni kakorkoli lajšali njegovo in našo bolečino. Zahvala vsem, ki ste nam bili blizu ob njegovem slovesu v teh dneh, posebno še vaščanom, gasilcem, mladincem, osmošolcem in tovarišem, prijateljem in našim sodelavcem, župniku, pevcem in sorodnikom, ki ste se tako lepo poslovili od našega Boštjana. Vsem še enkrat iskrena hvala!

V tihi žalosti: mamica Majda, oči Jože in brat Jože

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel,
ognja prepahn, neizrabljen
k pokoju bom legel.
(S. Kosovel)

ZAHVALA

V 43. letu starosti nas je po hudi bolezni tiho zapustil dragi mož, očka, sin, brat, stric in svak

FERDO ŠUŠTERŠIČ

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo osebju pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za skrbno nego v zadnjih urah pokojnikovega življenja. Enaka zahvala tudi ZCD TOZD ZD Novo mesto, ZPV Novo mesto, Labodu — skladišča Novo mesto, pevcem in gospodu kaplanu za poslovilne besede in opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

MARJANA MAVRA

se iskreno zahvaljujemo vsem zdravnikom, posebno dr. Janezu Kramarju in dr. Janežu, ter drugemu osebju kirurškega oddelka bolnice v Novem mestu za ves trud in bodrilne besede med njegovo boleznijo. Zahvaljujemo se OZB Novo mesto, KS Maide Šilc in SDK Novo mesto za vsestransko pomoč pri organizaciji pogreba: Hvala ZSAM Novo mesto in ZŠ SDK Slovenije za sodelovanje pri pogrebni svečanosti. Iskrena hvala sodelavcem Jugobanke Novo mesto in Ljubljana, članom ZB Boljunc, kolektivom TAM Belt Crnomelj, Tovarni zdravil Krka in SDK Novo mesto. Zahvaljujemo se dobrim sosedom za vso pomoč, posebno družini Ilič, kakor tudi obema govornikoma za tople poslovilne besede. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem za pisno in ustno izrečena sožalja in sočustvanje z nami, za darovanje vencev in cvetja ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žena Julka in vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 56. letu starosti zapustila naša nadvse dobra sestra in teta

MIHAELA JORDAN

iz Ljubljane

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna hvala tudi kolektivu Gospodarske zbornice Slovenije, govornici za poslovilne besede, družini Tramte za pomoč v težkih trenutkih ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žaljuči: brat Albin in sestra Štefka z družinama ter ostalo sorodstvo. Dobra, 8. 8. 1985

V SPOMIN

12. avgusta je minilo 10 let, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, sin in brat

ZLATKO RIBIČ

iz Križevske vasi pri Metliki

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je po kratkotrajni bolezni zapustila draga teta

ROZALIJA URBANČ

iz Jelš 13 pri Leskovcu

Iskreno se zahvaljujemo sosedom Arh. Nečemer in Strgar, sorodnikom, posebno še Sotlerjevimi, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žaljuči: nečak Jože z družino in ostalo sorodstvo

OSMRTNICA

V 68. letu je umrla

ANA RUS

iz Bojanje vasi št. 20

Od nje smo se poslovili 7. avgusta 1985.

Vsi njeni

SKLADIŠČE ZNANJA

LOŠKI POTOK — Te dni preurejajo na tukajšnji šoli dosedanje knjižnico v novi mediotečni center. Tako bodo v enem prostoru vsi viri znanja od knjig, plošč in kaset do raznih drugih učnih pripomočkov. Pet učencev bo imelo svojo delovno razporeditev v tem centru. Pomeni, da ne bodo sprejemali in izdajali samo knjig, ampak tudi učne pripomočke, pač glede na načrt dela učiteljev.

VEČ UČENCEV

LOŠKI POTOK — Zadnja štiri leta število učencev na osnovni šoli v Loškem potoku narašča. Pred štirimi leti jih je bilo 167, v minulem šolskem letu 171, v novem šolskem letu pa jih bo med 179 do 181; število zaradi naravnih selitev staršev namreč še ni dokončno znano. 23. avgusta se bo na potoški šoli začel dopolnilni program učence, ki jim gre v šoli nekoliko težje. Obiskovalo ga bo 29 učencev.

Čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
vaju, ljuba starša ni,
od nikoder ni in ni.

V SPOMIN

Dan, ki vrezal nam je bolečino, dan, ki naredil nam je brazgotino, 11. 7. in 4. 8. 1984, nam trga srce, dolgo leto dni mineva, odkar je odjeknila neizprosna resnica, da je zastal korak, dih in zamrl pogled naše ljube mamice ter dragega atka

MILKE in IVANA FLAJS

iz Bržan 22 pri Šentjanžu

Nikoli ne bosta pozabljeni ta kruta dneva, ostali smo brez vaju, brez vajine dobrote in ljubezni, ki sta jo znala dajati. Težko je življenje brez vaju. Naš dom, ki sta ga imela tako rada, je ostal prazen, odet v žalost in samoto. Še vedno slišimo vajine korake, vajin glas in vidimo vajina našmejana obraza. Ostali so sledovi vajinih pridnih rok in spoznanje, da se nikoli več ne vrmeta. Hvala vsem, ki obiskujete njim prerani grob ter prižigate svečke in nosite cvetje.

ŽALUJOČI: sin Janez, hčerki Mila in Anita z družinama ter vse ostalo sorodstvo.

Večna zarja zvezdic milijoni,
pozdrav naš naj vama poneso
in mir noči naj nad vajin
grob se skloni in vama pove,
da sta povsod vidva z nami.

Branko, ljubil si vodó,
zato ti vzela življenje je mladó.

ZAHVALA

V 15. letu starosti nas je tragično zapustil naš ljubi sin, brat in stric

BRANKO CONTA

iz Mihovega

Iskreno se zahvaljujemo reševalcema Antonu Krmcu in Janezu Miklavčiču, Iskri Šentjerneji — tozd Upori, vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom za nesebično pomoč, podarjene vence in izrečena sožalja ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žaljuči: mama, sestra z družino, stare mame, strici, teta in ostalo sorodstvo.

Republiška funkcionarja sta zavihala rokave in pomagala brigadirjem

VERA VESELIČ

»Kmečka ženska je kljub vsem uzakonjenim pravicam še vedno zapostavljena.« To trdi Vera Veselič, mlada diplomirana inženirka agronomije, pospevalka za poljedelstvo in kmečki turizem pri črnomaljski kmetijski zadruzi. A ta njena prizadevanja in niti ne dovolj pametna družba, da bi mlademu zagretemu človeku omogočili delati in se izkazati na pod-

mo, malo s pospeševanjem kmečkega turizma. saj je jasno, da bo ta turizem, za razvoj katerega so v Beli krajini lepe naravne danosti, v največji meri slonel prav na prizadevanjih kmečkih žensk. »Zal je resničnost drugačna in Veseličeva se je, brž ko je prišla v zadruzo, morala posvetiti zgolj žetvi. Morda še nismo dovolj bogata in niti ne dovolj pametna družba, da bi mlademu zagretemu človeku omogočili delati in se izkazati na pod-

očju, za katerega ima največ veselja in sposobnosti. Veseličeva je doma iz Žuničev in ker nima stanovanja v Črnomlju, se mora vsak dan voziti v službo. To ji seveda vzame precej časa, poleg tega pa je njeno delo tako, da se ne konča vedno ob dveh popoldne. In ta njena vožnja traja že od malih nog, kar je očitno usoda ljudi, ki živijo v majhnih in oddaljenih krajih. Najprej je prva štiri leta pešala v šolo na Preloko, potem se je dve leti vozila v Adlešiče in nato v do konca gimnazije v Črnomelj. »Tudi ko sem študirala v Ljubljani, sem pogosto prihajala domov, saj sem zelo navezana na domači kraj, prav zaljubljen na pa sem v Kolpo. Zelo rada grem po svetu in veliko sem že prepotovala, a brez Kolpe ne bi mogla živeti. Kjerkoli bom živela, se bom vedno vračala domov v Žuniče, na omanne stelnjike in ob prelesto Kolpo.«

A. BARTEJ

ŽUŽEMBERK — Obisk, kakršnega v preteklosti med brigadirji ZM-DA »Suha krajina« nismo bili vajeni, sta minuli četrtek pripravila predsednik republiškega komiteja za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo Tine Zorič in predsednica sveta za vzgojo in izobraževanje Vika Potočnik.

Republiška funkcionarja sta si obisk zamislila nekoliko drugače od svojih predhodnikov. Že navsezgodaj sta se v družbi brigadirjev v delovni obleki odpeljala na delovišče v Lopato, kjer sta ves dan vneto pomagala čistiti bodoči pašnik. Delovni obisk sta iskorištila tudi za to, da sta se spoznala z brigadirji in njihovimi težavami, s pripravljenostjo delovišča in drugim.

»Iskoristil sem počitniško zatišje v službi in sklenil, da po en dan preživim med brigadirji. Danes sem v Suhi krajini, jutri pojdem na Kozjansko, potem pa še en dan na Goričko. Delam z največjim užitek, čeprav sem še nekoliko utrujen od večrajšnjega proslavljanja 90-letnice Aljaževega doma na Kredarici. Ko človek takole ves dan preživi z brigadirji, še spozna njihov delavnik in prosti čas, hrano in zabavo. Sam sem bil v mladosti brigadir in mislim, da se na dobro pripravljene delovišča odnos brigadirja do dela ni kaj dosti spremenil. Mladim je potrebno dati le pravo delo in jih zanj tudi motivirati,« je povedal brigadirski veterinar Tine Zorič.

Na koncu zapišimo, da sta bila v

četrtek na »letečem« obisku pri brigadirjih v Suhi krajini in Lokvah pri Črnomlju tudi podpredsednica republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Francka Herga in podpredsednica republiške konference ZSMS Dušana Weiss.

J. PAVLIN

LOV NA TROFEJNO RIBO

NOVO MESTO — Ribiška družina Novo mesto organizira v okviru »Meseca turizma na Dolenjskem« dvoje tekmovalj: najprej, 31. avgusta zvečer, lov na trofejno ribo in dan kasneje tekmovalje v lovu rib s plovcem za prehodni pokal Krke. Prijave za udeležbo na tekmovaljih je potrebno poslati najkasneje do 28. avgusta na naslov: RD Novo mesto, Glavni trg 20. Ob tem omenimo, da startnina za večerni lov na trofejno ribo (500 din) plača vsak tekmovalec ob prijavi ali ob zbrujanju, medtem ko je tekmovalje v lovu s plovcem ekipno, vsaka ribiška družina pa lahko prijavi 2 ekipe s po tremi tekmovalci.

V NEDELJO »IGRE POD DEDOVO LIPO«

OTOČEC — V nedeljo popoldne ob 16. uri se bo na Otočcu pričela zabavno športna prireditev »Igre pod dedovo lipo«, ki so jo pripravila turistična društva in telesnokulturne organizacije. Tokrat se bodo pomerile ekipe krajevskih skupnosti Bela cerkev, Šmarjeta, Otočec, Mali Slatnik in Podgrad, tekmovali pa bodo v desetih igrah (sestavljane voza, od snopa do kopice, mlačev s cepci, prinašanje hrane, nagajanje dekletu, kraja venčka, plezanje na žrd, preskakanje palice, skok s palico in vlečenje voza). Prireditev bodo zaključili Dobri znani.

POKUŠNJA BELOKRANJSKIH VIN

DOLENJSKE TOPLICE — Vinska klet iz Metlike pripravlja v petek, 16. avgusta, na jasi brez plačno degustacijo belokranjskih vin. Prireditev, ki bo vsebovala tudi strokovna predavanja, opremljena z diapozitivi, se bo pričela ob 18.30.

Pokazali so, kaj znajo

V Cerkljah so se pomerili orači in kosci

CERKLJE OB KRKI — Sončna nedelja 11. avgusta je bila kakor naša lašč za pravi »kmečki praznik«, ki ga je pripravil aktiv mladih zadrudnikov pri Agrarii Brežice. V okviru nedeljske prireditve so mladi zadrudniki in zadrudnice prevrili svoje spretnosti pri kmečkih opravilih. Kakor je na kmetih navada pri delu, so s tekmovaljem začeli zgodaj. Tako je že ob sedmi uri 11 mladih zadrudnikov merilo svoje znanje iz teorije, le malo pozneje pa se iz spretnostne vožnje s traktorjem in oranja. Zaradi majhne udeležbe so vse tekmovalce združili v eno skupino. Med traktoristi je bil najboljši Anton Butkovič, drugi je bil Franc Vogrinc in tretji franc Peterkovič. Glede na izid nedeljskega tekmovalja so sestavili tudi ekipe, ki bodo brežiško občino predstavljale na območnem tekmovalju, ki bo 25. av-

Bomo kupili kar dva inkubatorja?

V skladu že več kot dva milijona dinarjev — Jožefa Oblak poslala še 1500 DM

V skladu za nakup sodobnega inkubatorja je že 2.055.285 dinarjev, kar je 300.000 dinarjev več, kot je stala že naročena in plačana naprava, ki bo reševala življenja najmlajših Dolenjk in Dolenjcev. Svet žensk pri novomeški SZDL in Dolenjski list, organizatorja akcije »inkubator«, sta zaradi množičnega odziva v veliki dilemi, ali se nam namreč, da bi brez večjih težav zbrali denar za še en inkubator. Odločitev smo prepuščili upravi bolnišnice. Jožefa Oblak iz Duisburga, ki je za inkubator že darovala 1000 mark, je poskrbela za novo prijetno presenečenje, poslala je še 1500 DM. Skupaj torej 2500 DM, kar je celo več, kot je bila Tovarna zdravil Krka, ki je bila med vsemi darovalci najbolj odprtih rok.

- Minuli teden so darovali: KS Čatež pri Vel. Loki 5.000 din, Novoles TOZD PTT 70.000 din, OOS LB Temeljna poslovna banka Krško 28.500 din, aktiv kmečkih žensk pri M Agrokombinat Krško TOK KTS 77.500 din, M. Šuklje iz Geršičev 2.000 din, M. Šobar iz Črnomlja namesto cvetja na grob Ane Burje 3.000 din, R. Oličer iz Lašč 1.000 din, OOS IGM Strežnik Dobruška vas 20.000, OOS Intervropa Koper 10.000 din, postaja milice Krško 4.100 din, N. Keše Raka 1.000 din, M. Kodrič Dolenjske Toplice 1.000 din, ansambel Slavček Novo mesto 5.500 din, J. Oblak Duisburg, 1.500 DM, OOS IMV tozd Semič 4.000 din, D. Stampelj Krško 1.000 din, OZS Krško 20.000 din, OOS Veletekstil Črnomelj 3.000 din, ZCD DSSS Novo mesto 8.400 din, delavke Lekarne Krško 1.500 din, OOS IMV tozd Črnomelj 10.000 din, S. Kraji Črnomelj 1.000 din, OOS Pionir delovna skupnost interne banke 10.000 din, R. Rifelj Novo mesto 1.500 din, GG TOK Novo mesto 7.540 din, GG tozd Gradnja 9.520 din, GG tozd Podturn 12.170 din, GG tozd Straža 12.830 din, GG tozd Novo mesto 13.360 din, GG Vrtnarstvo in hortikultura 4.630 din, GG DSSS Novo mesto 7.810 din.

Denar za inkubator lahko nakažete na račun 52100-603-30372. Zdravstveni center Dolenjske tozd Splošna bolnišnica, »za inkubator«.

Komu zlata »frajtonarica«?

Predtekmovanje harmonikarjev za zlato harmoniko Ljubecne 85 — Med polfinalisti štirje Dolenjci

NOVO MESTO — Vrt hotela Kandija je bil minulo soboto v znamenju »frajtonaric« in ljubiteljev njenih zvokov. Kulturniki iz Ljubecne blizu Celja so v sodelovanju s časopisom Novi tednik, Radiom Celje in hotelom Kandija pripravili zadnje od desetih izbirnih predtekmovanj harmonikarjev — amaterjev za »Zlato harmoniko Ljubecne 85«. Novomeščani so tako prvič dobili priložnost, da pokažejo, kaj zmorejo njihovi prsti na tem diatoničnem instrumentu. Čeprav vemo, da domala sleherni vas v občini premore vsaj enega takega mojstra, se je prijaviло le pet muzikantov, devet zamudnikov pa je prišlo na tekmovalje iz drugih slovenskih krajev.

Tine Lesjak

Največ aplavza skorajda štiristo poslušalcev je požel Tine Lesjak iz Slovenske Bistrice, ki je po mnenju strokovne komisije tudi najbolje »potegnil« svoj meh. Za svoje najboljše igranje si je Tine prislužil tudi posebno nagrado Krke — vikend paket v Šmarjeških Toplicah. Na polfinalno tekmovalje, ki bo 31. avgusta na Frankolovem, so se še uvrstili: Jakob Kovač iz Oslinice (v kat. do 16 let), Ivan Pugelj in Peter Fink, oboje iz Novega mesta (v kat. od 16 do 45 let), Štefica Škulj iz Ljubljane, Anton Špringer iz Novega mesta, Alojz Vrtačnik iz Trbovelj in Marjan Lukan iz Logatca so bili najboljši v kategoriji od 45 do 65 let. Najstarejši muzikant je bil Franc Bergant iz Ljubljane, ki bo v polfinalu nastopil v kategoriji nad 65 let.

Prireditev »Zlata harmonika Ljubecne« je v petih letih že prerasla meje Slovenije, saj so na zadnjem srečanju igrali tudi že zamejski Slovenci, podobno prireditve pa se je lotil organizirati tudi italijanski Sauris v Karnijskih Alpah. Na letošnjem srečanju se bo v polfinalu najprej pomerilo 64 harmonikarjev. Najboljši med njimi

bodo dan kasneje zaigrali za kipec zlata harmonike, ljubljene občinstva pa bo prejel majolico. Dobitniki zlata, srebrne in bronaste plakete pa si pridobijo tudi pravico do snemanja kaset.

J. PAVLIN

DNEVI PIVA

NOVO MESTO — Hotel Kandija se je odločil za zanimivo novost: od danes pa vse do nedelje, 18. avgusta, bodo na svojem vrtu prirejali dneve piva. Povsem razumljivo, da bodo ob tej priložnosti postregli z vsemi vrstami piva, ki jih ta hip premore naš vodilni proizvajalec te pijače, ljubljanski Union. Vse štiri dni bo na vrtu tudi glasba, ob pivu pa bodo ponujali jedi, ki k tej pijači sodijo, od janjcev, odlojčkov do raznih pivskih klobas in še česa. Kot zanimivost pa še omenimo, da se bo danes ob 16. uri skozi mesto vil sprevid s točenjem piva, ki bo naznanil pričetek te prireditve.

LEKCIJA ZA »LETEČE« OBISKOVALCE — Republiški »minister« Tine Zorič in Vika Potočnik, predsednica ne dosti manj uglednega sveta, sta z delom dala lekcijo »letečim« obiskovalcem, brigadirjev. (Foto: Janez Pavlin)

Žalostna Veselica

METLIKA — Svojčas je bilo gostišče Veselica nad Metliko živahno, polno gostov, ki se niso razšli do poznih nočnih ur. Posebno julija in avgusta. Se ples je bil večših pripravljen, za prosti stol so se gostje nemalokrat sprli med seboj.

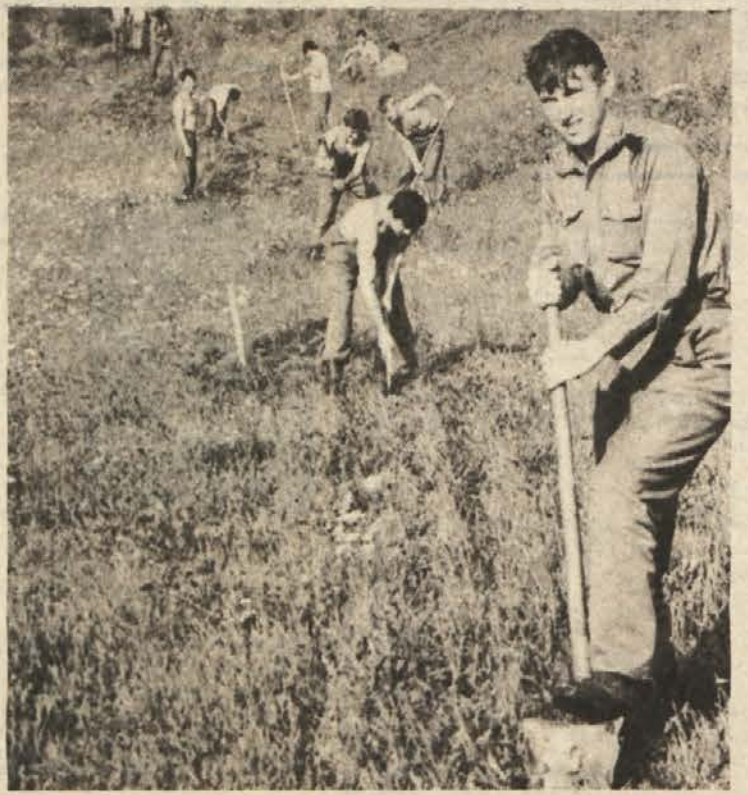
Pa danes? Vrata so zaklenjena, gostišče ne obratuje in z Veselice ob večerih ni slišati vesele pesmi. Žalostna Veselica. Baje ni pravega strežnega osebjja, bojda se ne izplača. Metlika pa je tako žalostna v teh turističnih dneh, ko bi moralo vse vrteti in se vrteti okrog gostov. Obvoznica za Sv. Rokom je usmerila potujoče mimo Metlike, turističnih tabel, ki bi opozarjale voznike na Metliko, ni. Utrujeni turisti si želijo počitka ob Kolpi, na metliškem kopalšču, ki nima urejenega kampa. Prespe na črno ali pa se odpravijo dalje, kjer jih sprejmejo pripravljene. Hotel Bela krajina in zasebniki že pokasirajo kak dinar, vendar veliko manj, kot če bi nastopili organizirano, načrtno. Vendar, tako kaže, v metliški občini ni nikomur do tega. Kot

da ni poletja, kot da se ne vate mimo Metlike množice gostov, ki bi se ustavili tu, če bi jim kaj ponudili. Nekajletne pripombe na rovaš turističnega spanja natele vedno znova na gluha ušesa. Kot da ni pod svetlim soncem v tej občini nikogar, ki bi odgovarjal tudi za klične in te reči! Zadeve se ne premaknejo niti za korak, upam si trdit celotno, da gredo rakavo pot.

Turistično društvo, ki je bilo obnovljeno pred tremi leti, je v popolnem mirovanju, sod, namenjen turističnim informacijam, je prazen, v okras pred vinsko kletjo. Bodeča neža, ki jo je nečastno prejel belokranjski turizem, je bila strel v prazno. Nič se ni zganilo, nič premaknilo. Nikomur se ni skrivil las. Blodimo v stanju mirovanja, v turistični mlakuži, že nekaj let ni noben občinski forum ali organizacija razpravlja o turizmu. Žalostno, toda resnično.

V turističnem naprežanju vseh okoli nas smo oaza nezanimanja za to področje, kot bi se v brk rogali vsem, ki trdijo, da se da tudi od turizma lepo živeti. Dokaz za vse te in druge nenapisane trditve je med drugim tudi gostišče Veselica, ki ni sprejelo gosta že več kot leto dni.

TONI GAŠPERIČ

VOJAKI Z LOPATAMI IN KRAMPI — Danes je okoli 120 vajakov iz VP 3672/30 iz Piške končalo delo pri kopanju jarka za telefonski kabel od Brezja proti Črnomlju. Te enota, ki jo vodijo vodniki Basta, Drinjak, Blažič in Tanasič, si je zadala, da bo v desetih dneh izkopala 3 km jarka. To so tudi naredili.

kozarija NAJPREJ MORA DOBRO ZAGORETI

Franc Požarnik je bil predsednik gasilskega društva Repičeva draga. Bil je navdušen gasilec, njegovo društvo pa je slovelo daleč naokoli po tem, da je imelo zanič gasilsko opremo. Franca Požarnika je to peklo, zato je stopil k tovarišu Županu. — Prišel sem vas opozoriti, tovariš Župan, da naše gasilsko društvo Črpalka ne bo moglo pogasiti niti srednje velikega požara. Naša oprema je zastarela in pomanjkljiva. — Kaj pa govoriš, Požarnik? Kakšen ogenj napoveduješ? Dobro veš, da obstajajo v občini večji in pomembnejši problemi, kot je gasilska oprema. Počkati bo treba. Vse ob svojem času. In je pokazal Požarniku, naj odide. — Tovariš Sezedelejevič ni oddalnil oči od papirjev, ko je odgovarjal Požarniku: — Pusti me, Franec, vsaj še nekaj mesecev s to svojo gasilsko opremo. Zvrtelo se mi

bo od volitev. Razumeti me moraš. — Tovariš Rdečnik ga je debelo gledal: — S takimi zadevami prihajaš k meni, Požarnik? Kaj neki ima moja organizacija z gasilci in z gasilsko opremo? Preko glave imam dela z utrjevanjem ugleda v lastnih vrstah. Oglasi se pri Izvršniku. — Tovariš Izvršnik je visel na telefonu skoraj pol ure. Ko je odložil slušalko, je zapičil oči v Požarnika. — Vem, s kakšnimi težavami prihajaš. Razočaral te bom, Požarnik. Denarja za te vrste nakupa ni. Sam si lahko slišal, kako pritiskajo na repiški izvršni svet Zgornjerepičani zaradi asfalta. Referendum za samopríspevek bo propadel, če jim ne ugodimo. Počkati bo treba. — Tovariš Puškič mu je obljubil, da se bodo borci zavzeli zanj in za njegovo gasilsko društvo.

— Borili se bomo kot pred štirinštiridesetimi leti, je udaril s pestjo po mizi. — Tovariš Sindikalci pa ni bil v tolikšni meri revolucionaren. Tih je odslavil Požarnika z besedami: — Se pa mi le zdi, da je treba dati prednost standardu delavcev, ki imajo tako nizke osebne dohodke, da posamezniki že dobesečno gagajo. — V soboto je zatulila sirena. Repičani so kmalu zvedeli, da gori skladišče Hitrotkala. V nedeljo jutraj je stal na pogorišču tovariš Župan s svojo ekipo. — Milijardna škoda. Če bi imelo naše gasilsko društvo Črpalka sodobno gasilsko opremo, vsega tega ne bi bilo. Če jutri podpisem naročilnico za nakup vsega potrebnega. — Odločen je bil tovariš Župan, člani njegove ekipe pa so pritrjevalno kimali.

TONI GAŠPERIČ